

והנה הרמב"ן ז"ל כתב דלא תסור ל"ג מדות וכ"מ בר"מ ז"ל משמע דק"י יס צו לאו דלא תסור מ"ה ח"ף לרמב"ן ז"ל ולא חל שבועה ואיסור על דבר הנלמד מק"ו ולה"רמ"ז ז"ל ח"ף על דרבנן ח"ף חל עש"ך י"ד רנ"ט \* ועיין במדגמיתא טבא בשורש הא' נידד לומר דעשה ע"ס התורה קאי בצ"ר הגדול אבל כשאין סנהדרין כ"א חכמים שבדור גזרו בו' ליכא כ"א לאו דלא תסור :

**והנה** צהא דק"י"ל דיש כח לחז"ל לעקור דבר מ"ה צו"א"ת הא קום ועשה לא וצ"א תר"סו ח"ן סום מלוא ד"ת גרמית מפני מגלה תשמע דמסבירא הוא והא י"ל דרבנן יס צו לאו ועשה להר"מ ז"ל א"כ אמאי לא דמי תסבירא דבריהם לר"ת אפילו לעשה דל"ס מה אולמיה דעשה ול"ת י"ל דמי לעשה וכו"ל לל"ת לחוד אם לא דהכי אהנו וז"ע קצת ועיין צ"א ח"ת חמ"ו המוליד חמץ ב"ט וכו"ע מורים דלא תסור לא קאי לדברים המפורשים ומ"ע שהז"ג נשים פטורת ח"ן רמ"ה מ"מ כ"ה האמת וכו"ל ז"ל :

**הז** אמת צ"ד רנ"ט ס"ו נשבע על מדרש חז"ל שבועה חלה עליו משמע ח"ף ג' תרות ח"ן צו לאו דלא תסור וחז"ל כמו על ח"ס ומיהו ג"ס והקפא יר"ת דח"ן שבועה חלה דהא עונשין מהקפא וג"ס כמ"ס בכלל ח"ף \* ועש"ך סס אות כ' מדרבנן ח"ן שבועה חלה מלח תסור ח"כ בנשבע לבעל עשה דרבנן כנ"ח ומגלה נמי יס לא תסור \* והמעין בשו"ת רל"ב סיומן ק"ג יראה שצ"ד רק בתי' הב' דאיכא למימר חז"ל העמידו דבריהם במקום תורה יע"ס והיינו בשעובר על דבריהם בקים ועשה העמידו הא כספ"ר על דבריהם צו"א"ת לא העמידו במקום תורה כמ"ס לקמן ח"ה \* ומ"ס צעז"ן דרבנן איכא לא תסור להר"מ ז"ל כן יראה צ"ד רור להמעין פ"א מהל' תמרים ובשורש הא' וע"ס גס יס לנו בהרמזי דברים כמ"ס ח"כ צ"ד סיומן רט"ו בהג"ה עיין צ"א"ס סס לא פסוק כן הוא להקשות ידיה אדיריה מכאן אמאי פסוק בשבועה חל על דרבנן השתא צמדים ח"ן חל כ"ס בשבועה ומ"ס גורר לאוס בחטכה דח"ן חל ומ"ס נשבע שלא לקרא המגילה ולמ"ס ח"ך סס אות י"א ח"ס דכאן לא מבטל מלוא דרבנן לגמרי ואח"כ נשבע שלא לקרא המגילה כל ימיו דח"ן חל אבל להר"ב דלא סילק בפק קשה וגהי מרע"ו ס"ג ח"ן כ"כ קשיא דמ"ס מוכה ופורים דומיא קתני וכדי נכבה משא"כ מכאן קשה ועט"ו סס אות ג' :

**גס** יס לעיין במ"ס הרשב"א ז"ל בתשובה סיומן חר"ד להר"מ ז"ל שבת מדרבנן אסור להתענות והא בהלכות נדרים פ"ג ה"ט כתב הגורר לאוס בשבת חל ואחטוב' ופורים לא חל וכו"ס שבוע' אדבריהם כפי המראה דלא חל וז"ע :

**והנה** בפסחים ל"ב צ' אומר רבא כו' ובה' ק"פ פרק שס"ו וז' יראה דכל היכא דהגיע המלוא ד"ת לא העמידו דבריהם וכל היכא דלא הגיע העמידו דבריהם והר"א ז"ל חולק ומחלק היכא דגזרו משום לתא דברת העמידו וכל היכא דלית לתא דברת לא העמידו ועיין פ"ב ממילה ה"ו איזמל ח"ף דהגיע ומנה תי' זה הואיל ואקסד להביאו מע"ס יע"ס ורדיית פת בריס שבת

פ"ת

דלא העמידו להר"מ ז"ל ח"ס ולהר"א ז"ל י"ל כי גזרו תסלה התנו צפ"ר שם שבמקום סקילה ל"ג ועיין ברמב"ן ז"ל בשורש הא' ומיהו כל זה בכרת הא עשה וז"ל גרידא ח"ף שאין בגזירתם לתא דברת והגיע זמן המלוא ח"ס"ה העמידו דבריהם שהרי אכניות לילה מדרביהם ואפ"ה ח"ן אובל בקדשים ח"ף דאיכא עשה ער"מ ז"ל הק"פ פ"ו ה"ט ובקריית ספר שם ועיין פ"ב מה' צ"א"ת מקדש ומאה דאזון בשאר קדשים וסופר ול לב מוכח דהעמידו דבריהם אי בעידנא דמיעקר דרבנן מקיים ד"ת ח"ס"ה העמידו דבריהם ועמ"א חמ"ו ובר"ה י"ט עשה ול"ת \* ועיין צבחים ל"ו דח"ף צשייר כדי מעפור' אסור מדרבנן להכניס לעזרה ח"ס"ה משום מלוא כיצום דח"ן דרבנן ועיין צפ"ר שם המעניות שם משמע דכיצום גופא ג"כ דרבנן דמ"ה לאו בגר הוא צשייר כדי מעפורת לעומתה ה"ה לכיצום נקושתית התו' צבחים ל"ד צ' וי"ל אמאי דח"ן עומאה דרבנן מקמיה דרבנן כיצום הא בעידנא דמיעקר לא תסור לא מקיים דרבנן כיצום עמ"א חמ"ו ויש לנו אריכות דברים בזה ועיין בר"מ פ"ח מה' מע"הק ה"ט ופכ"ב מה' כלים כחוב אלליו צמ"א \* ואבז גרדא ראיתי להוכיח מ"ס צבחים ל"ג ח' ניהו על בגר טמא ח"ן סעק כיצום וכו"פ הר"מ ז"ל פ"ח מה' מע"הק ה"ט דטומאה ועיניה כח' וי"ל הא דס קדשים ח"ן מקבל טומאה מ"ה כמ"ס הר"מ ז"ל פ"ח הלכ' ו' מה' פסולי המקדשין ח"ס לא שנאמר הואיל ומדרבנן צר קבולי טומאה כמ"ס דס שטמא כו' שוב ח"ן ראוי להזאה מ"ה דל"ת ד"ת הוא ועמ"ל ה' תרומת פ"ו ח"א הביא כמה דברים כתרומה טמאה מדרבנן ח"י אבל בטומאת הגוף י"ל דח"ן חייב תיתה דמהוללת ועומדת וע"תו פסחים י"ו צ' ד"ה מדרבנן הוקשה להם אמאי לא משני טומאת עצמן יס להם משמע דס"ל דס קדשים מ"ה טמא ועכ"מ הקשה מרחק נזיר ועושה פסח הל"ן מרזה כו' וממורות דבריו משמע דמחיצ לה קאי נמי אמאי דאמרינן דס קדשים ח"ן מקבל טומאה ולכאורה ז"א דאדרבה מדלא הקשה אלא למ"ד טומאת עצמן דרבנן ולא הקשה לכ"ע דהם קדשים ח"ן מכשיר ש"מ למ"ד טומאת עצמן ד"ת ח"ס מ"ה וכן הא דעל מה הל"ן מרזה כו' ואפשר דה"ק מדלא משני כמ"ס התו' ש"מ דניחא ל' לימר לפי האמת דס קדשים ח"ן מטמאין רק מדרבנן כמ"ס הר"מ ז"ל דדס דאקרי משקה הוא מדרס חללים והתורה גלי דדס דח"ן נשק כמים ח"ן מכשיר ה"ה דח"ן מטמאין ועיין פ"י מה' ט"א \* וע"תו חולין פ"ו ח' ד"ה סיפא שהוקשה להם דמאי קוש ח' מסיפא דיהא מותר לשחוט דהוה קום ועשה משא"כ ברישא דהוה שו"א"ת ותיירי דמשום גזירה לאהוב להו למעקרי מלוא כיסוי וע"כ רוב טעיהם מקולקלים וי"ל אמאי לא הא יס בח צ"ד חז"ל לעקור דבר מ"ה צו"א"ת ובחמט שיטות כ"כ הר"ן דהוא רוב מעשיהם מקולקלי' ופרק דרבנן דהולכין בחד רובא אמאי לא ישחוט אחרים' וזה ח"ס משא"כ לשון התו' קשה \* ודע דלכאורה נשיטת הר"מ ז"ל כל ספק מ"ה שריא ומדרבנן אסור פריך שפיר סופא נמי ואי דעוקר דבר מ"ה בקים ועשה מ"ה טרי' ורבנן גזרו בספק קו' יהא מותר ש"א יבוא לחבול משחיטתן וצ"ב דאש"סוף נשבעו דח"ף לשיט' הר"מ ז"ל תפול קושית התו' :

ולפי



**ורפי** זה יש נ"מ לדינא אם ספק מדרבנן אסור אתי עשה דרבנן ודחי לה לכפך תורה אף קוסועשה וכבוד הכריות כמ"ס בכלל הקדום לביס ספק כלאים בסוף אין פושט עד שהולך לביתו :

**ורע** דיש כח ביד חו"ל לעקור עשה בשוא"ת וה"ה ל"ת בשוא"ת בלאו שאין בו מעשה ועיין יבמות ו' א' ל"ת חמור מעשה פירש"י ז"ל דלוקה משמע לאו שאין מעשה עכ"פ שום לעשה וער"מ ו"ל פיג מה' חמץ ומלה ה"ח ובס"ע תמ"ו ס"א המוציא חמץ בי"ט ואף בלא בטלו אין מבער דמוקלה דרבנן ע' דוחה ל"ת דשוא"ת והעמידו דבריהם ועכ"מ שם ג' תירוצים וז"ע כי לכאורה תי' הב' הוא תי' הא' ומ"ס אגוס הוא הוא ענין בפ"ע ואי"ה בפריי שם במ"א אבאר : ועפ"י פסחים ו' א' המוציא חמץ בי"ט פיר"ש ז"ל בבטלו כתב אם נאמר אף בטלו עובר עכ"פ בעשה תשביחו ולאחזן ידוע עכסו אף בשעה שבעל לא היה ידוע לא מהני א"כ אכתי עובר בעשה תשביחו יע"ס - ואם נאמר דיש כח ביד חו"ל לעקור דבר מ"ה בשוא"ת עשה לא ל"ת א"ס דמס"ה מוקי בבטלו אלא שאין זה סברא דאף ל"ת שוא"ת אין לחלק - ובבור הייתי לומר דרש"י ז"ל הוצר כר"מ ז"ל דכל מיני דרבנן יש בהן עשה ול"ת ע"פי החזרה אשר יורוך ולא תסור מ"ה ממש כמו דמשמע בברכות כ' ז' גבי כ"ה ומס"ה דחי עשה דרבנן לעשה ד"ת ג"כ בשוא"ת דל"ס מה אולמיה דכאן יש עשה ול"ת וס"ס רק עשה כמ"ס בכללי הקודמים וכ"ס לל"ת לחזר משא"כ לעשה ול"ת לא דחי וכ"ו בשוא"ת ובקום ועשה אחרו דלא דחי אלא דקשה דמכלאים בליצית גמיר דעשה קום ועשה שם זה קיום מצוה דחי לל"ת כו' הא עשה דשוא"ת לא והבן זה :

**ואגב** גררא אוביר מ"ס שני דברים אין ברשותו והכתוב עשאו באלו ברשותו כו' דחמץ אסור בהנאה ובתיב סלך א"א רואה ואכ"ה עיבר עיין פסחים ו' ז' וב"ק כ"ט ז' ומס"ה בגלוי דעת כ"ס שני דלאו ממון דליה הוא כמ"ס הר"ן ז"ל ר"פ ובסוכה ל"ה אחריו של ערלה כו' הקשה בזה"ר על הר"א בר ו"ל דסור ס דברים כפשיטן דאסור בהנאה אין בו דין ממון והא כל דבר שהוא ברשות אדם ואין לאחר זכות בו לכס קרינן ביה אף שאסור בהנאה וקשה מפסחים דמשמע דלאו סלך הוה וגזירת הכתוב ובמ"א כתבנו מזה ואי"ה בפריי ה' גלגל צואר עוד :

**ואגב** אוביר מה ששמעתי בשם הרב המא"ה הג' החרין ובקי המנוח מזה דר"ר קיים טולני"ס ו"ל ג"ע מק"ק לביב הקשה אהא דפסחים כ"א ז' ופליגא דר"א דלמא לא פליג דאינטרין לא יאכל בליי דמסברא הייתי אומר דחמץ שרי בהנאה הלא הוי גזירת הכתוב הסברא דפסח"ה והיינו דאי שרי בהנאה לאו גזירת הכתוב דבאחריו ממעט מלכס איסור אכילה לכס לכל צרכים - ופ"י הקשה דאימא מדרשא דגך יע"ס ו"ל דלקמן מסיק דליכא כ"א חמץ וס"ה דכולהו כתיב היתר או איסור מפירש וא"כ ל"מ לר' יהודא דמסיק מאתו כו' למה לי איתו תיבוק דמ"ס פ"ה ז' רי כתיב ואף לר' מאיר לא היה לורך אמר ד"א זה וספיר אמר דפליג

והבן \* ואי"ה במס' פסחים אבאר עוד :  
**והנה** בפסחים מ"ז ז' כתישה בי"ט מי שרי בלאחר יד ופירש"י ולא מיתסר אלא מדרבנן ואי לא תסור ד"ת ועשה דע"פי התורה לא הוה מקשה גם כפ' העמידו דבריהם כו' \*  
 ועכ"מ פ"א מה' נערה ובתולה בשניה לא יפאנה ובמ"ל שם ה"ח ר"ה לא ישאנה \* וכפי הנראה בסוטה פרק משום מלחמה מ"ד ז' דר"י הגלילי סובר אף דרבנן חזר ור"י עובר דוקא דר"ת חזר לכאורה יאמר דפליגי אי לא תסור קאי אדרבנן או לאו \*  
 ערש"י שם ע"ז ד"ה עצירה ובגן שנסאה דאיכא איסור \* לא ידענא פ' דשור דבנות נמי איכא איסורא ואולי כוונתו מדנקוט ממוזת כו' (וגם חלוצה אגב גרושה נקוט עתי"ט) ונאמר דביב כהר"מ ז"ל פ"טו מהא"ז ה"ז דממוזת בלא קידושין אין לוקה מסוס ממוזת ואפשר רש"י סובר בזנות ליכא איסור תורה עיין א"ה הע' ומ"ס פ' כי תלא קדשה מוסקרת לא בפ"א עיין פ"א מה"א ומ"ס שנסאה אממזרת קאי ואסארא דוחק \* ועתי"ט סוטה פ"ה מ"ג ולא הבנתי דבריו וכפי הנראה כל שאין ראויים לן אף מד"ס לא קרינן אשתו וז"ע :

**ורע** דכל מ"ע דרבנן אין דוחין שום מצוה ד"ת בקום ועשה המשל שאר בגדים חוץ ל"ו למ"ד מדרבנן חייבים בליצית אי עביר כלאים בזמן דאיכא תכלת לוקה ואף למ"ד כל מיני דרבנן ד"ת הם ומקרא מגילה אף שוא"ת נדחית מגלה מסניהם ועמ"ס בכלל כ"ה מזה \* ואזכיר בכאן מ"ס בכלל כ"ה קושיא עמ"ס ב"ר ש"ע ז' כהן שסוכב ערום כו' ובש"ות פנים מאירות ה"ז סימן כ"ו דקשה כן וכתב איך לא הביא שום חולק והא רש"י פירש כו' ותו' בתבן כו' יע"ס והנה יפס כתב דודאי לרש"י ז"ל א"ס דמ"ס רש"י דלא נחנה עומאת כהן וגזיר אלא מת מצוה לאו מסוס כ"ה קאחינן עלה אלא שאין הלכו נאמר כלל במ"מ כמי שלא נאמר בקרובים והתם אדרבה לה יעמא מצוה אף שם מתעסקים אחרים וליכא כלל כ"ה ה"ה אלא מת מצוה בלא כ"ה והמעין ברש"י שם יראה שכת"ה וא"כ א"ס דכהן ערום כ' דכ"ה לא מהני ומת מצוה דלא נאמר האזהרה על זה משא"כ לתו' קשה דכתבו דמכהן וגזיר ליכא למילף דישנו בשאלה ואין שיה בכל וא"כ עומאת כהן עכ"פ יש למילף דוחה כ"ה \* ויש ליישב אף לשיטת התו' דלכאורה י"ל אמאי לא יליף במה ה"ז מכהן וגזיר דכי פרכת מה לגזיר כו' כהן יוכיח כו' דגזיר שיה בכל עיין יבמות ומכאן ג"כ משמע כן וגילף דכ"ה דוחה לאו השהיה בכל ועיין בחדושי הרשב"א דיש יבמות וי"ל דהותרו מכללן ומ"מ י"ל דודאי במת מצוה יש מ"ע דקבורת מתים כמ"ס בכלל כ"ה צאורך ועיין פני יהושע בחדושי למס' צרכות וקושיית הגמרא הוא דחזינן דעשה דפסח עדיף ודוחה לשבת שיש בה עשה ול"ת דברים אלאמת עדיף עשה דפסח מעשה ול"ת ואפ"ה מ"ע דקבורת מתים דוחה לפסח בהנאטרף עם כ"ה וע"כ דכ"ה עדיף מל"ת דהא מ"ע דקבורת מתים לא עדיף משאר עשה גרידא ופסח שקול בעשה ול"ת ובה"ג פירש הפ"י יע"ס סיג' ומשני שוא"ת שאני אלא דאכתי קשה דדחי כ"ה עשה ול"ת דגזיר קום יהיה כו' ול"ת לא יעמא וה"ה בטהנים איכא עשה דקדושים ואין



ערכית לא מחילין בו' דלילה לאו זמן צליית ואי אן נהג כללים קסה בו' וא"ל דרב אית ליה תפילין מ"ע שלא הו"ג ומ"ע שהו"ג או דב"כ הוה מיעוטא או יליף מראייה עיין קידושין ומס"ה גסים חייבות צליית דיליף לה איפכא כל שיטתו בכללים ישנו צליית הא ליתא דודאי רב לא יפלוג אכולהו אמוראי דסברי לילה וא"ל שבת לאו זמן תפילין וכ"כ הרא"ש בהג' תפילין בה"ק בשם הירושלמי יע"ש וכ"כ התוס' במנחות ל"ג ב' ד"ה יאל דמסתמא רב יסבור כהלכה דשבת לאו זמן תפילין וא"כ אמאי פושטן בשוק וי"ל הא דבינה עדיפא להו' ומיהו מצרכות שס דרב אלא בר אהבה דקראייה כרבנא דסבר דת ישראל היא מצוה ללכאורה מפורש דגסים חייבות בכללים דלמא סבר כרב יהודה דגסים חייבות כל ציית וס"ה בכללים ועיין דרישה י"ד ס"ג מפרש עוברא בכללים הוה אמנס הערוך בערך כרבב הביאו מהרש"א ז"ל בח"א מפרש כרבב בגר אדרס כמו כרבב דתרנגול ומסוס פריאות יע"ש אבל מר"ב קסה דאיהו סובר צליית מ"ע שפ"ג גם מ"ס הסו' דמשני עדיף מנייה במנחות והא הא עדיפא דאל"ה מפלוג על רב רביה וב"פ מקסה מרב על אמוראים כ"ס דרב יהודה תנא דיה לא יפלוג על רב רביה ולא אמר דסובר כל שיטתו בכללי ישנו צליית ויבאל"ה לא ידענא מה קושיא דלא מסתבר שיפלוג רב יהודה ויסבור שבת זמן תפילין הוה גם מ"ס התוס' דגסים יהיו פטורים מכללים י"י. ההיקשא עדיף מסמוכים דהסוה הקתוב איש לאשה לכל עונשין שבתורה ולזה יש לנו לומר דע"כ גמרינן מכהן לאו שאין סוה בכל דומיא דעומאה דאין גיהג כ"א צכהן וזכרים משא"כ לאו דכללים אף האין גיהג ב"א בזכרים נהג בישראל ג"כ ולא דחי לה כ"ה וס"ה ג' בתבן הסו' צב"מ גבי היטמא ואל תחזורנו ומס"ה אחר שפיר פושטן אפילו בשוק :

**וראיתי** להתוס' מנחות מ"ד א' שכתבו אהא דר"ש דלא שייך הכי למדרש כמו חזן דהתם בפסוק א' משא"כ סבא ב' פסוקי' הוה ולא הבינוהי דהא אמרינן התם סד"א כהני' הואיל ומותר בכללים כל שיטתו צלבישה לקולא כ"ס לשומרא אף שהם ב' פסוקי' ומס"ה הסו' ביצמות מהאי טעם גופא גזול סבירים הסו' במנחו' דהא דלקולא ולחומרא לחמר' מקסי' מדה זו בה קס נמסר לא בסמוכין (ועיין בק"א דמשמע דמספק הוא וכחצנו צמ"א מזה) וכל שאין דבר צרור לא דרשינן כלל סמוכין וכל חדא תיקום אדוכתי' וסברא חייבה ומס"ה בכללי' צליית דאיכא למדרש מרישא גסים' כל שיטתו בכללים ישנו צליית ולחייב גסים צליית ואיכא למדרש איפכא למסור גסים מפללים לא דרשינן כלל והמרה של סמוכין ניתן היכא דא"ל לומר הכי והכי דלא כמ"ס התוס' ביצמות וזיון סבן הוא כוונת התוס' במנחות הכין הוא דהא דלא דרשינן כן במו צחמין ר"ל דאי לאוכל ה"א גסים פטיר' מחמין רכל שאין צמנה אינו צחמין אף דהתם היקשא הוא צחר קרא ואית לן למימר למחמרא מקשינן מ"מ סברא היא דקרא מדרש מסיפא לרישא ב' "ס התוס' שסס ר"י בפסחים יע"ש א"כ ה"נ בסמוכין ודאי הסברא למדרש מסיפא לרישא ואמאי לא אמרינן גסים פטורים מכללים לר"ש והוא קושיית התוס' ביצמות בשוק הדיבור יע"ש וע"ז חירלו דשאניבתס

דלא יטמא ואס"ה דחי לה עשה דקבורת מתים בצירוף כ"ה אלמא דכ"ה עדיף מלאו ומס"ה כי מאטרף עם עשה דקבורת מתים דחי לעשה ול"ת לזה כתבו ר"אין זה כלום דהא דרחי מת מצוה לעשה ול"ת דעומאת כהנים ציה לחודיה די לדחות וא"ל לצירוף כ"ה דכ"ה אין דוחה לשום מצוה ד"ת בקים ועשה ומ"ע דקבורת מתים דחי לעשה ול"ת שאין סוה צכול כדמסיק הסו' ביצמות בסוגיא דעליה דמראשו וקנו יליף דעשה הסוה צכול דחי לעשה ול"ת שאין סוה צכול וה"ה נזיר דיטנו צשאלה דחי עשה לעשה ול"ת יע"ש וה"ה כאן ה"ס וג"ס למפרך גילף צמה האר דאין הכי קאמרינן דהתם לאו משום כ"ה קאטינן ענה אלא עשה דקבורת מתים דחי לעשה ול"ת שאין סוה צכול ולדונן צשאלה \* ולס"ז י"ל קושיית מר"ן הס"מ ו"ל דמס"ה צריך הכהן ליקן לחון ערוס דכ"ה אין דוחה שום מצוה ד"ת ואף לאו שאין שום צכול ונהג רק בוסרים לחוד ושאיני פסח דיש עשה דקבורת מתים וא"ס פסקא דת"הד צין לרס"י ותו' וכאמור :

**והנה** לשיטת רס"י ו"ל דכ"ה אין חילוק צין גנאי קטן לגדול כמו סיראס הרואה במגילה צהא דאמר רבא גדול כ"ה וסירס"י יליף מאבדיה וכדברירנא בכלל כ"ה יע"ש ועיקר החירץ שו"ת סאלי וממונא חמור מאיסורא קסה הא דאמר מדלגן היינו ע"ג ארונות ומסיק דמ"ה כל שיטתו חלל טפח לא הוה עומאה רצוה ואמאי הא בטומאה ד"ת גמי ניתן לדחות מסיס כ"ה אלא דלאו משום כ"ה דדוחה אלא דלא ניתן אזהרת טומאה אלא מ"מ ולאו משום כ"ה קאטינן עלה כמו טומאת קרובים בו' :

**והנה** בטומאת כהנים ודאי יס עשה ול"ת ובאלמנה ליכא כ"ה ל"ת לחוד עיין צ"מ ל' ב' צהו' ד"ה הא יע"ש והמתבאר שס הוא דעשה אין דוחה לעשה ול"ת שאין סוה צכול כ"ה צכהנים מ"מ נהג בקייבות כאלמנה מנסואין אבל עשה ול"ת שאין עשה כ"ה בזכרים יליף שפיר דעשה דחי לעשה ול"ת כה"ג למ"ד מנורע מותר צשמיס המטה וליכא גדול הסגס ואלמנה מנסואין כמו תליא בזה וכבר התבאר זה לעיל בכללי' הקודמים :

**עיין** תוס' יצמות ד' א' ד"ה דכתיב הקשו אמאי לא חייבים גסים צליית וצתוס' קידושין ג"ה א' ד"ה אלא דב"כ הוה במיעוטא אפ"ה הקשו שפיר דלימוד מפורש הוה \* עוד הקשו לימא דרב יהודה סובר דכל שיטתו צלבישה ישנו צליית ועיין תו' פסחים מ"ג ב' ד"ה סלקא דעתך דאורחא דקראי למדרש מסיפא לרישא אף לקולא ולכאורה לחי' צ' שס בתבן קושייתם וי"ל אף לחי' א' דבחד קרא אמר נ קר ולא צב' קראי \* דסברא למדרש נחומרא עוד הביאו שס ראיה דגסים חייבות בכללים מבינה אמאי לא הוביחו מצרכות ב' צ' טפי דמולא כללים פושטן והא הסו' לשיטתם שס כ"ה א' דכ"ה דוחה לאו בקים ועשה היכא דאין סוה צכול כטומאת כהנים א"כ אי כללים אין נהג בגסים אמאי כ"ה אין דוחה איתו' וכ"ת דרב יהודה לשיטתי' דאמר ביצמות גסים חייבות צליית וצ"ת בכללים הא ליתא דרב יהודה משמיה דרב רביה אמרה פושטן ורב אית ליה בצרכות צמערבא אמרי פרשת צליית



בחד קרא אורח' למדרש מקיפא לרשא' משא"כ צב' פסוקים לאו  
 אורח' דקרא בהכי לפרש אאידך קרא וא"כ סמוכין קאמתינן עליה  
 ואין הכרע אי לקולא או לחומרא' וכין דאין הכרע כל חד תיקום  
 אדוכתיה ולא דרשין סמוכים כלל ר"ל כ"א לפי סברתו החילוניה  
 בלאים אדר"י אמר רב חייבנות וליצית מ"ע שהו"ג פטורת וביצמות  
 תירצו היקשא עדיף מסמוכים :

**ויש**

לעיין במ"ס התוס' בפסחים לקולא ולחומרא' מקשינן והא'  
 הוקשא כ"ה לתפילין א"כ עפי אי' לומר דנקיש חמץ למלא'  
 דלא נסתור היקשא דתפילין מלומר איכא מלא' לחמץ ואף דהתם  
 היקשא הוא דבחד קרא כתיב מ"מ אית לן לומר כן וכ"ת דחמץ  
 גמי היקשא מדר"י אמר רב ומה לי דניסתור הכ' היקשא או הכ'  
 היקשא והקשו שפיר לחומרא' מקש'ן דא"כ לא הוה מקשינן מידי  
 ביצמות דאמאי לא אמרינן דנקיש פטורת מכלאים' דהא אית לן  
 היקשא איס' או אשה דעדיף מסמוכים ומש"ה ליכא למימר לא לחייב  
 גמ' בליצית וגל' לפטור מכלאים' כיון דבכ"א יש היקשא דעדיף  
 מסמוכין כאמור ומיהו הא ל"ק דע"כ בפסחים שם הוא למ"ד דיליף  
 מתפילין דלמ"ד מראייה וצ"כ אין מלמדין א"כ בלא"ה לא מקשינן  
 התוס' מידי דאי לא כל ה"א דנקיש חייבות במלא' בלא"ה מהקשא  
 דלא הוה צ"ב דלא כתיב מלא' וע"כ הגמרא למ"ד מתפילין וא"כ  
 היקשא עדיפא וי"ל דהסוגיא אולא' כמ"ד אשה בעלה משתמה  
 ובדומה ומ"מ מנ"ל להקשות אימא משום דמסתבר למדרש הכין  
 דהיקשא עדיף ואולי קשייתא למ"ד תפילין מ"ע שלא הו"ג ורק מג'  
 בתוכם א"כ למא' לי כל וי"ל דהאי מ"ד סובר שלש כתיבים וא"כ  
 גרף מלא' דלסוגיא שלשה כתיבים עם אשה בעלה משתמה וכמשמעות  
 הגמרא דקדושין :

**בדר ח**

נשאלתי הא דתנינן תמן בריש סרך כהן גדול ( נזיר  
 דף מ"א ) נזיר וב"ג נזיר מטמא וב"פ הר"מ ו"ל  
 כחכמים איבעיא להו עושה פסח ונזיר או עושה פסח וב"ג היא  
 מינייהו מטמא' והשנתי להם דיראה נזיר וב"ג מטמא ואל יטמא  
 עושה פסח דעשה דכרת עדיף מכהן גדול ונזיר אף דכהן איכא  
 עשה ול"ת בדבעינן למימר לקמן אי"ה' וקיי"ל דאין עשה דוחה  
 עשה ול"ת הא כתבו תוס' בוצחים ל"ג צ' ד"ה לענין דעשה דכרת  
 דחי לעשה ול"ת גרידא א"כ ה"נ עדיף עושה פסח ואפשר גמי סיד'  
 דחיה דדוחה עשה דפסח לב"ג ונזיר ונ"ס וכי אומרים חטא בשביל  
 סחכה חזירו כמ"ס התוס' בפסחים נ"ט א' וגיטין מ"א צ' ד"ה כוסן  
 היכא דליכ' פסיצא דוחה יע"ש ואף דבזכרות אמרינן שוא"ת שאני  
 זה לענין מ"מ הא בעלמא עשה דוחה לל"ת משום קיום המטה  
 ומיהו מ"ס התוס' בוצחים אין זה צדור כ"כ שזה כתבו לרש"י ו"ל  
 דסידע לענין מלקות אחמר ולא תותביה מוצרע משא"כ אי מפרשינן  
 דלאו לחרובי מוצרע קאמר אלא דינא קאמר דביאה במקלית אין  
 צה כרת אלא מלקות לא מוכח דעשה דכרת דחי לעשה ול"ת :

**הן**

אמת שהר"ס ו"ל בשתיחה להלכות נזירות ובה' אצל לא  
 כתב עשה דקדושים יהיו בטומאת בהגים ובנזיר עשה  
 כל ימי נזרו קדוש הוא עיין סירס"י פ' נשא דמשמע דעשה הוא  
 בפירס"י

והר"מ ו"ל לא מנה וכן במנין המזות לא מלאהו שימנה לעשין אלו  
 והרי הוא ו"ל מנה עשה ול"ת של גדל פרע בנזיר לשני מזות ואני  
 העני תמה על עג"ז דודאי בכהן איכא עשה ול"ת כמבואר בב"מ  
 למ"ד א' דפרך האי עשה ול"ת וכמ"ס שם התוס' ד"ה הא דקדושים  
 יהיו קאי אהאי פרשתא אף דבאלמנה מאירוסין ליכא עשה וע'  
 תוס' יצמות פ"ד א' ד"ה והא והיינו דקדושים יהיו קאי אהאי  
 פרשתא בין לעומאה ובין אגרסה וזנה וחלה' אצל אלמנה לבין  
 פרשה אחרת היא לית בה כ"א ל"ת מאירוסין ורס"י סבר שם  
 דקדושים קאי רק אמה שלפניו ולא אמה שלאחריו ובכלל אחר  
 כ'צנו עוד' וכין סקן וודאי גם בנזיר איכא עשה דכל ימי נזרו  
 קדוש הוא דא"כ אמאי לר"א יטמא כהן ולחכמים יטמא נזיר  
 שאין קדושת העולם תיפוק ליה דיטמא נזיר דל"ת לאור ואל יטמא  
 כהן דאיכ' עשה ול"ת וא"כ עדיין הדבר בספק אי יטמא נזיר וב"י  
 או עשה פסח דיל' עשה ול"ת עדיף טפי וכמ"ס לעיל' ודחיה נזיר  
 ועושה פסח י"ל דיטמא נזיר דקילא שם בשאלה ואף עשה גרידא  
 דחי להו כדמסיק ביצמות ה' א' דמנזיר ליכא למילף דדחי להו  
 עשה לעשה ול"ת שיטנו בשאל' לדין דמלרע מותר בתשמיש המטה  
 וב"פ הר"מ ו"ל פ"י מהל' ט"ז ה"ו וע"כ שיטנו בשאלה קולא כ"ס עשה  
 דפסח דכרת דחי לעשה ול"ת דנזיר וער"מ ו"ל פ"ו מהל' נזירות  
 הטי' ולמה ידחה עשה דמלרע לעשה ול"ת דנזיר תי' כין סגלגורע  
 ליכא עשה דקדוש והר"א ו"ל כתב שיטנו בשאלה אלא דיראה דגם  
 הר"מ ו"ל לא יסלוק אמת' בגמרא' שיטנו בשאלה אלא דחורא מינייהו  
 נקיע כמ"ס הכ"מ ועמ"ל פ"ח מהל' ט"ז ה"ב :

**ודע**

שם"ס דעשה דפסח חשיב עשה דכרת י"ל ביה דזה למ"ד  
 חייב כרת על הראשון וחייב כרת על השני אצל למה  
 שפסק הר"מ ו"ל בפ"ה מהלכות ק"פ ה"צ דהויר בראשון יש לו  
 תשלומין בשני י"ל דלא חשיב עשה דפסח כרת וממ"ס הר"מ ו"ל בפ"ו  
 מהל' אלו הסו' יצא עשה דפסח סיס כרת וידחה איסור אל  
 דבריהם והלא איסור האויה סבות ופסח דכרת כו' אף ראיה  
 דמיך שייך ביה כרת ע' תוס' דרכות כ' א' מילה שייך כרת עין  
 טבת קל"ב צ' אצל מ"ס שם בה"ר מחסרי כפורים יצא עשה דכרת  
 וידחה שאין כרת כו' כדמסיק בפסחים כ"ט א' אלמא לדין חטא  
 פסח עשה דכרת ועיין וצמים ק' א' ונ"ע בכל זה :

**שאלה**

גרסה זונה וחלה' סגפלה לכ"ה ויצמה אי נשטרת  
 בגט או חליצה בעיאל :

**תשובה**

לכאורה הוא מחלוקת רס"י ותוס' ריש יס מותרת  
 דלרס"י עשה דקדושים יהיו לא קאי כ"א לעומאה  
 ומ"ה רמיא ליבוס ומדרבנן אטו צויה שניה ולתוס' שם קאי עשה  
 גם אלאו רק אלמנה לב"ג מאירוסין לית עשה א"כ מ"ה לא רמיא  
 ליבוס ולא קגאה ולריכה חליצה אף את זה ראיתי פ"ו מהל' יבוס  
 ה"י וי"א כתב הר"מ ו"ל היתה היצמה אסורה בלאו או בעשה אם  
 צא עליה קגאה קנין גמור ומיציאה בגט ואלמנה מן הנשואין לב"ג  
 אם צא עליה לא נשטרה לרחה ומדבריו ו"ל למדת' צ' דבריו א'  
 דחייבי עשה מ"ה רמיא ליבוס דקום ועשה דוחה לשוא"ת עיין בס'  
 פ"י סגן כלל א' צ' דוקא אלמנה לב"ג' הא גרסה לכ"ה קגאה  
 בפירס"י



כפרת'י צריש יט מיתרח \* עוד נראה לי דל"מ לרש"י קנאה אסילו  
 נתוספת קנאה דע"כ ג"ס ביצמות כ' ב' באלמנה חסדאן אי  
 נפטרות לרתה הא היא גיפא קנאה ומולאה בגט כמ"ס מהרש"א  
 ו"ל סס דחייבי לאון ועשה קידושין תוספין בה ועיין בפרש"י דרכים  
 נדרך מלותיך ח"ג ס"ט ע"ג שנסתפק אי חייב כרת באלמנ' מנשואין  
 יע"ס ומפסעות דברי הר"מ ו"ל פ"ו מהלכות יבום הי"ד אלמנה  
 מנשואין לא נפטרה לרתה משמע דהיא גיפא נפטרה וגבי מגמרא  
 אין ראיה הרבוצא דמ"ר פטרת לרתה אבל מהר"מ ו"ל יס ראיה  
 כדאמרן : וז"ל כמ"ס נפטרה לרש"י ו"ל ביצמות כ' ב' שכתב  
 נפטרה לותה ולרתה הא כתב צריש יט מותרת לליכא כ"א נאו  
 ולתו' ריש יט מותרת י"ל דסברי כמ"ס מהרש"א דהיא גיפא נפטרה  
 וכנראה ממור"ז דברי הר"מ ו"ל פ"ו הי"ד מה' יבום וכדכתיבנ' \*  
 ועוד עכ"פ ס"ס הוה שמה הלכה כרש"י ריש יט מותרת שמה עכ"פ  
 היא גיפא נפטרה ומיהו ס"ס במקום חוקה עי"ד ק"י ופר"י סס  
 ומיהו בספק פלוגתא כתבנו במ"א דל"ס חוקמה אחזקה כי בסביל  
 החזקה לא יס זמה הדין וספק מה אמור ביה קמאי הוה כספק  
 חסרון חזמה והדברים ארוכים אין ז"ל האסף פה :

**ורנה**

הר"מ ו"ל בפ"א מה' אבירה הח"י כתב בפירוש דאין  
 עשה הסבת אבירה דוחה עשה ול"ז : דעומאה אלמנא  
 בעומאה עכ"פ יס עשה ול"ז ובה"ט אמר אביו א"ת אין שמע  
 דעשה אין דוחה עשה ול"ז ובה' ממרים פ"ו הי"ז אמר אביו  
 נעבור על ד"ת אפי' איס'ר דבריהם אין שומע לו שגמור כו'  
 כולכם חייבין בדיבורי וכלאורה יס סתירה בדבריו טוב ראיתי  
 בדרישה סימן רס"ו כתב דבאומר לעבור על ד"ת נכלל לדרוש מאני  
 ה' משא"כ כשאומר אל תחזור אלל עסוק בדיבורי להביא גיזלת  
 וידומה ל"כא למעט מאני ה' דשניהם יס כבוד המקום שזה עשה  
 וזה עשה וממיעט דאין עשה דוחה עשה ול"ת יע"ס והא דהסיק  
 בב"מ ל' ב' א"ת ה' היינו כיון דאין עשה דכיבוד גדול כ"כ ה"ה דלא  
 דחיא עשה ול"ת יע"ס היטב בדרישה ולפ"ו נתיישבו דברי הר"מ ו"ל  
 וכדאמרן ולפ"ו ילא לנו לכאורה דין חדש באומר אביו עסוק  
 בדיבורי לעבור על ל"ת לחד עיבר ואעשה ג"כ דל"ס מה אומניה  
 דודאי כיבוד א"ו גדול משאר עשין עכ"פ וסניהם כבוד המקום  
 הוא אלל שבתו יצמות ו' א' ד"ה שכן הדבר מוס'ר להיפך במ"ס  
 ואחר יע"ס ובס' החינוך פ' יתרו סו' ל"ב ופרש"י דרכ'ס דרך  
 באותיך ח"ד העיר בזה יע"ס :

**שאלה**

מי שנשבע שלא לאכול מאה כולל ואלל אי לוקה או  
 לאו כ"מ לפסולי עדות ולשאר דברים עש"ך י"ד סימן  
 י"ו אות י"ו ובא"ח סימן ל"ד ס"ה יע"ס : תשובה ה' הר"מ ו"ל  
 בה' שבעת פ"ה הח"י כתב בפירוש נשבע שלא לאכול מאה כולל  
 אסור לאכול מאה כלל פסח ואם אכל חייב משום שבעת ביטוי  
 הרי דמ"ה חייבו ומריס הוה הא קשיא לי אמאי לא יבוא עשה דמאה  
 וירחם לאו דשבעה וסבור הייתי מדרבנן דומיא מ"ס התוס'  
 קידושין ל"ח א' ד"ה דאיקרב עומר דמש"ה לא אכלו מאה מחדש  
 גזיר' כות' א' אלו ב' וה"ה נשבע שלא ישב באל סוכה ככולל דמ"ה  
 עשה דוח' ל"ת \* ובמל"י י"ל כתו' א' בתוס' סס דעשה לפני הדיבור

י"ד

אין דוחה משא"כ בסוכה \* ובס"ס דילן ריש יצמות משמע לפני  
 הדבור חסוד טפי ועיין פ"י קידושין \* וכיון דשמענא למ"ס התוספת  
 עירובין ק' א' ד"ה מתן דעשה ע"י פשיעה לא דחי לל"ת כחא לי  
 דכ"ס כיון ע"י פשיעותו דנשבע לא דחי ולקי מ"ה \* הן אחת שבת"א  
 כ' גבי קושית התוספת בעירובין אן מוכרחת כ"כ דבזבחים ל"ו  
 ב' מס'ק רבא דאין עשה דוחה ג"ת שבמקדש ולא שר אף ר"א שס  
 יורה מעלס לא תסברו בו עתו' שס ד"ה ואחר ואדרבה מהחם  
 מוכח לכאורה דעשה דפשיעה דחי לל"ת בעלמא מדהורכו רבא  
 ור"א לתרץ הא דיקדש כו' אמאי לא דחי כו' והא ע"י פשיעה בל  
 דהי' אפשר בלא גייעה דומיא דמתן דס' וא"כ עדיין הדבר בספק  
 דיל' נשבע ככולל לא לקי דעשה דחי לל"ת וע"ז ס' בגלל ט' אי"ה  
 דלא תוסקי אפשר דלא חשיב וקילי מל"ת שבמקדש \* והר"מ ו"ל  
 דכתב דלוקה י"ל נשיטתיה בה' מירות פ"ו הט"ו דהוקשה לו איך  
 עשה דגיגות דוחה לעשה וג"ת דטור ותי' דעשה דקדוש ליתא דאין  
 עולה מן המנין מש"ה א"ס דאין עשה דמל' דוחה לעשה ול"ת  
 דשבעה דככל היולא מפיו כמ"ס הר"מ ו"ל פ"א מגדירים הי"ד ואף  
 שלא מנה בה"ס דחד הוא \* משא"כ להר"א ו"ל סס בהשגות שכן ישע  
 בשאלה וכו' ביצמות ודחי עשה לעשה וג"ת דישגס בשאלה ה"ה  
 בשבעה שישגו בשאלה ע"י חכם להפך דדחי עשה וכדאמרן ואם  
 יס חכם ודאי אפשר לקיים סניהם ולא דחי משא"כ בעין חכם כליל  
 פסח ל"ע ונשבע ע"ד רבים וכדומה ל"ע \* ולמ"ס הכ"מ סס דהגמ'  
 חדא מתרי נקוט לכאורה יס ראיה מהר"מ ו"ל \* ומיהו י"ל באמת  
 ליכא למילף מטור דעשה ליכא כמ"ס הר"מ ו"ל והגמרא נקיט חדא  
 דיטנו בשאלה אבל באמת ליכא ראיה :

**ודע**

בנשבע לאכול מאה בכל ויין ימי פסח בכל לילה ולא אכל  
 כליל'א ודאי דחייב גמי משום שבעה ועמ"מ ל"ד ואף  
 א"ת' דליתא בללו מ"ה מ"מ דוחה לנשבע שלא איכל גבולית וסחופת  
 דחייב ער"מ ו"ל בה"ס וב' ד"ה תוס"ף אות ו' במ"ס דהרשב"א  
 סובר דאין שבעה חל על חלי שיעור וכ"כ התו' אין מדוקדק כ"כ  
 דהתו' בלאו איתיה ולהרשב"א ו"ל אף בלאו ליתא ש"כ דמושבב  
 הוא ומ"ס בשם התו' זה אחת ויליב שכתבו סס דהמ"ל דמש"ה לא  
 אמר כר"ל ( סס יס ט"ה במלת היכ"ו ) כיון דליתיה בזה דמושבב  
 ועומר מחר סיני (הא ליטנא ל"ד דעל מ"ס אין מושבע לפי פברתם  
 ולסדרת הר"מ ו"ל אלל דלבעל בקום ועשה על ד"ת בלא"ה אין  
 שבעה חלה דהוה כמתנה עמ"ס בתורה והב"ס ו"ל השמיט מלת  
 מושבע יע"ס ) ליתא בלאו והיינו לענין קרבן אבל למלקות אף  
 דליתיה בזה איתיה בלאו דלהרע ולהיטיב בקרבן כתיב עיין שבעת  
 כ"ה ב' ועוראות גבלאחי על אדונינו הב"ס ו"ל במ"ס דהטור השמיט  
 חלי שיעור דכיון דליתיה בזה ליתא בלאו והא מלקות חובביה מחייב  
 ולענין קרבן בעינן לאו והן וז"ע :

**עוד**

אבארי קר מ"ס הס"ע בי"ד סימן רל"ח ס"ד אמר שבעה  
 שלא אוכל גבולות וטריפות ואכל אין חייב משום שבעה  
 ודחק סס הס"ך למגוא כ"מ והיינו דקשנא ליה ממ"ז אי הויר  
 בלאו דגבילה בלא"ה ססול לעדות ואי שגג בגבילה גס איסור  
 שבעה ליכא ( מיהו י"ל ידע שהיא גבילה וסגג בלאו שבה והויג  
 שבעה



בשבעה ע"מ ל"ר) והנה י"ל דנ"מ טובא דמיון חתוכה בבלוע  
 מחלב וכדומה בל"מ דטכ"ע ד"ת ועשה עכ"ס אית בה כמ"ס  
 התוס' חולין ל"ט א' ד"ה רבא אמר וכיון שכן אין שבויה חל על  
 חזיק' זו דמישבע ועומד מהר סיני ודוקא ה"ל דלית כ"א איסור  
 תורה לחוד חל שבויה כמ"ס התוס' שבויה כ"ג ז' ד"ה דמוקי  
 ומיהו לשיטת הרשב"א ז"ל וסא"ר פוסקים יראה דטכ"ע אפי' עשה  
 אין בו דיליף במה מלינו מגיעולי מדין וק"ו ומ"מ אפי' עשה אין  
 גמירין כ' א' איסורא בעלמא מ"ה כמו שיראה הרואה במגיד  
 מסנה פ"כ מהלכות שבת וכבר לידנו בזה בפריי גיר' בפתיחה לה'  
 תערובת ובהימן ל"ח יע"ס ולכאורה מוכרח הוא דלי עשה יס א"כ  
 גיעולי מדין דלותה התורה להגעיל משמע אף בלע הקדירה כ"ס  
 יס עשה להגעיל ואמאי כתבו ז"ל דח"ס לית עשה ומיהו לוס יס לנו  
 גומר שאני טכ"ע דהוסך ונעשה כולו איסור והוא בזית ונהי  
 דנשיטת הפוסקים מלקות אין בו מ"מ עשה יס וכדכתיבנא א"כ  
 יס ל"ת טובא כבר כתבו במ"א שיש לעיין בה"ס אמאי אין בה  
 איסור עשה וכאן אין להאריך: ומ"ס הס"כ סס דנשבע כשהיה  
 חולה (שם סכמה) אין שבויה חלה עליו דנשבע לבטל המזבח  
 דפ"ג נכאורה פ"ג אין בו גלוי ועש: מפורסם כ"א וחי בהם וכה"ג  
 שבויה חלה וי"ל דשמירת הנפש יס בו גלוי ועשה עיין בר"מ ז"ל  
 פ"י יס ה"ר מה' רולא ושמירת הנפש ועיין בה"ה ופ"א ה"ר יע"ס:

עוד

אני חוזר אל הראשונה דעשה דפסח כרת דחיל לעשה  
 ול"ת דכהן ודניור הא עשה גרירא לא דחי נזיר דהוא  
 שוה בכל כמבואר בנזיר ויבמות ה' א' ובמהרש"א ז"ל סס וכהן  
 אף דאין שוה בכל אפי' לא דחי לה עשה גרירא כמו אלמנה  
 ומגואון אלא שבויה כתבו התוס' יבמות ה' א' ד"ה ואכתי וז"מ  
 למ"ד א' ד"ה דלאו ועשה שאין שוה כ"א בכהנים וזכרים מלי  
 למילף דעשה דחי להו לדין דמזרע מותר בתשמיש המטה כמ"ס  
 נהר"מ ז"ל מה' ט"פ פ"ה ו' ופי"א יע"ס דחי גהו עשה הסיה בכול  
 ימראשו וקנו אף כהן ויס עשה דקדושים יע"ס וכבר כתבו מה"ס  
 ומ"ס הר"מ ז"ל פ"י א' מה' אבירה ה"ז דטקן ואבירה בבה"ק  
 דאין עשה דוחה עשה ול"ת הא לדין דחי כה"ג ועיקר הטעם  
 איסורא מן ממונא גא' לף כמ"ס התו' במלעא סס ד"ה וכה'  
 ועמ"ס כלל כ"ה יע"ס:

ורע

דרס"י ז"ל במליעא ל"ב א' ד"ה אבירה ובמהר"מ שף  
 ז"ל סס פירשו דמס"ה לא פי' רס"י אכהן (בתו' דף למ"ד  
 א' ד"ה והאפי' בו') דרס"י ביבמות ו' א' ד"ה היעמא סי' דקאי  
 היעמא לאבירה דאיכא תרי עשין יע"ס וכתבנו בכלל אחר דהתו'  
 ביבמות כ' ז' ד"ה אמר דאין ז' עשין דוחק לעשה ול"ת וי"ל דמס"ה  
 לא פירס' במליעא ל"ב א' אכהן פריך דהברייתא שהלכתא דמזרע  
 בימי חליטו מותר בתשמיש המטה וליכא גרול הסלו' וילף מראשו  
 וזקנו דמשמע בין כהן וישראל כמ"ס התו' יבמות ה' ומליעא ל'  
 דעשה הסוה בכול דחי לעשה ול"ת שאין שוה כ"א בכהן וזכר דחי  
 ילכו (דודאי יס עשה דקדושים יהיו בזקנו דכהן כמבואר בנזיר מ"ה  
 ז' זקנו עשה ול"ת) ובמליעא למ"י סמך התו' מי דחין איסורא

מקמי' ממונא מסא"כ לקמן אמר אב"י היעמא דהאי עשה דכיבוד  
 ה' א' דדחי לעומאת כהן ולכך פירס' דקאי לאבירה יע"ס \* ולמ"ס  
 הדריסה בת"מ רס"ו א"ס אמר אב"י עסקן בדברי לא ממעט מאני  
 ה' אלא עשה ול"ת וא"כ בכהן כה"ג דחי לה וס"ס ל"ת גרירא ולעיל  
 בתבנו מזה:

והנה

חיות קשה ראיתי מ"ס המ"מ פי"א מה' אבירה צה"ט  
 דאס כו' פירוש עסקן בדיבורי כו' שאס כו' בשיטת  
 הרב אלפסי ז"ל והעיקר דחי אמר בגמרא עשה ול"ת לאו לאבירה  
 קאי ולענין דינא אין ל"מ \* ויס לתמוך דהרי"ף ורא"ס במליעא  
 ל' ז' הביאו ברייתא דאני ה' לא עשה ול"ת ובדריסה סימן רס"ו  
 הרגיש בזה גס מ"ס המ"מ והעיקר אין לו מובן לכאורה שוב האיר  
 ה' עיני וראיתי ערבתי המ"מ סס בניים על אדני הסכל והס בניים  
 ואמתיים כמו שאגיד דגא נחבון לת"ס הרי"ף ז"ל בדף ל"ב אלא  
 אמ"ס הרי"ף בדף למ"ד דבאבירה איכא עשה ול"ת יע"ס ומפרס  
 מ"ס לקמן עשה ול"ת לאבירה קאי (וכמ"ס מהר"מ ש"ף ז"ל או  
 כמס"ל) ומס"ה נתן הר"מ ז"ל דעשה ול"ת שאס כרבתי שאר  
 המפרשים ז"ל דבאבירה ליכא כ"א ל"ת לחוד ולאחר שבאה לירו  
 עשה כמ"ס בשיטה מקובלת סס ל"ס טעם הר"מ ז"ל וז"ל בשיטת  
 הרי"ף דיס עשה ול"ת וז"ל והעיקר דאני כן ובאבירה ליכא עשה  
 ול"ת ביחד ובמליעא ל"ב א' איעמא פריך דהוא עשה ול"ת וב"ת  
 אכתי קשה מ"ס המ"מ דלדינא אין כ"מ והא ל"מ טובא דאי אמר לו  
 אביו באבירה עסקן בדיבורי דמאני ה' לא ממעט ליה והשתא אי  
 איכא באבירה עשה ול"ת לא דחי להו ואי ליכא ב"א ל"ת דחי עשה  
 דכיבוד כה"ג י"ל דהמ"מ לא מפרס כמ"ס הדריסה אלא עסקן  
 בדיבורי גמי ממעט או מאני ה' או מעשה ול"ת או דאי להשעים  
 פשיטא שאין שומע לו דאין עיש' מעש' עמך שעיבר על ד"ת ענח"מ \*  
 ומ"ס המ"מ סס ה"י כהן כו' הוא בגרסת ההלכות ורס"י ז"ל סס  
 דברים פשיט' דלגירסתם יס באבירה עשה ול"ת ועיין שיעם  
 מקובלת וזנ"י סס \* ומ"ס המ"מ דתיפיק ר"ל דע"כ ליתא לגי'  
 זו דהא בל"ה בעידנא דמעיקר לאו בו' איברא בהלכה א' סס  
 כתב הר"מ ז"ל באבירה יס עשה ול"ת וסס לא ערער המ"מ כלס:

נסתפקתי

הא דקו"ל דעשה שוה בכל דחי  
 לעשה ול"ת שאין נוהגין כ"א בכהנים וזכרים  
 לדין דמזרע מותר בתשמיש המטה כמס"ל אכל עשה ל"ת שטריב  
 בזכרים ונקיבות כאלמנה לכ"ג אין עשה שוה בכל דוחה אוחס  
 מהסוה דיבמות כ' ז' (וי"ל בזה קושיית הרמב"ן ז"ל יבמות פ"ד ז'  
 לא יקחו והבן) מציעא לי עשה ול"ת ששון בכול אס דוחין לעסס  
 ול"ת דומיא דאלמנה לכ"ג ומז"מ למ"ד א' דאבירה עשה ול"ת  
 ופריך עשה ול"ת דמיאא אלמא עשה ול"ת שון בכול אין דוחה  
 לעשה ול"ת דעומאת שאין נוהג אלא בזכרים (ובגמרא קאי למ"ד  
 מזרע אסור בתשמיש המטה כמ"ס התו' סס) כ"ס עשה ול"ת  
 דאלמנה מגס אין דאין עשה ול"ת ששה בכול דוחין י"ל כ"ו לגי'  
 ההלכות ורס"י סס אכל למאן דלא גרם ליה סס או דגרם בעידנא  
 דמעקר לאו א"כ אין דאיה משס: ומהא דפשיט' ה' ז' דאמר



דאמר ר' עקיבא ואי זי"ט עלמו מי שרי ומאי קשיא אימא דעשה  
 דהשבתת שאר דחי לג"ת די"ט ואי די"ט עשה וג"ה הא עשה די"ט  
 אין טהב בנשים ואיכא עשה ול"ת בחמץ השנה בכול אלמא עכ"פ  
 דהיכא דל"ת טהב בכול אע"ג דעשה עשה אין טהב בכול תו לא דחי  
 להו עשה וג"ת טהב בכול טהב ראיתי שאין מסס ראיה ולמאן קשיא  
 גרסי' ז"ל ספירס דקרא קודם זמן איסורו לזכר בדיון א"כ לית  
 עשה יזכר מעי"ט ולתו' ספירסו קרא לאחר זמן איסורו ובשבת  
 מיירי הא כתבו בדף כ"ט ב' ד"ה רב אשי דדעתו לזכרו אין עובר  
 כלום אף בעשה א"כ ספיר ואי זי"ט עלמו מי שרי וע"תו ד' ב' ד"ה  
 הימנוהו וד"ה וכתב \* והנה מ"ס עשה די"ט אין נוהג בנשים  
 זה אמת ויניב ע"תו קידושין ל"ד א' ד"ה מעקה אצל מ"ס עשה  
 דהשבתה נוהג בנשים יש בו מהספק ובמ"א נסתפקו בו ובפ' בא  
 כתב בחד קרא שבעת ימים \* מלות תאכלו אך ביום הא' תשביחו  
 משמע כל שיש בו עיין פסחים מ"ג ב' עדיין הדבר בספק והבן \*

**וידע** דסבור הייתי לומר שמ"ס הר"מ ז"ל פ"א ה"ג מחמץ ומלה  
 קנה חמץ או חמץ לוקח והמ"ל הקשה דהא ביתא עיין  
 פסחים ז"ה א' ואם נאמר דנשים אין מלוות אמ"ע דהשבתה ב"א  
 אלאי הוה דומא דתמורה פ"א דממיר לוקח דעשה אין טהב בכול  
 ות לוי בחינת הגירסאות ד"ה תמורה ה"ה כאלן \* טהב ראיתי  
 דל"ד ל מידה לדיבור וסותפין אין עושין תמורה ולא יצויר העשה  
 כלל משא"כ כאלן נהי דלא מיפקדא לעשה (וגיורת שמתה בע"פ  
 אחר חלות חמנה לאחר הפסח אספר טרי) מ"מ בידה לחקן הלוא  
 והוה ניתוק דל"כ נותר אמאי ניתוק הא נשים אין מלוות אמ"ע  
 דנותר דאין גסרף אלא ביום שלם בזמנו ער"מ ז"ל ה' ק"ס פ"י  
 הי"א וה' פסולי המוקדשין פי"ט ה"ה וע"תו קידושין כ"ט א' ד"ה  
 אוחז ומ"ס התו' קידושין ל"ד א' ד"ה מעקה פירש בפ' ז' אחרונה  
 טמאה קאי יע"ש ובחיבת גמא כתבו מוה דהעשה הכא מכה לאו  
 נשים חייבות עיין בירושלמי ובפ' ג' ויא"ה בחורשני למס' פסחים  
 תבאר עוד \*

**שוב** ראיתי הדבר מפורש בתו' יבמות ב' ב' ו"ה אמר קרא  
 והזקדשתם דאין ב' עשין דוחין לעשה וג"ת וליכא  
 למימר אממורת ונתינת קאי דא ב' אגמנה מאירוסין קשה וא"כ כ"ס  
 דמה ב' עשין הסוין כפול אין דוחין לעשה וג"ת שאין טהב בכול  
 בנשים כ"ס עשה וג"ת הסוין בכול שאין דוחה לעשה וג"ת סוככים  
 בזכרים ונקיבות בנשים וי"ל לפום סברא דהשתא איכא באגמנה  
 מאירוסין ב' עשין וג"ת וממורת ונתינת שוין בכול ואין להאריך \*  
 ומדי דברי בו זכר אומרנו עוד מ"ס ד"ה לענין קשה משבת קל"ג ב'  
 ול"ת כמ"ס התו' בזכרים ל"ג א' ד"ה לענין קשה משבת קל"ג ב'  
 בשר בגדול דמ' דוחה לרעת דהוה עשה וג"ת והא גדול כרת  
 ער"מ ז"ל ה' מילה פ"א ה"ב ובהר"א ז"ל ס' ולמה לי קרא גם מ"ס  
 ס' בשבת הא גנעים טהרים עבירה דוחה אוחז והא לרעת  
 עשה וג"ת הוה וכו' דפסקת ברכת קשיא ליה תדחי לרעת א"כ לא  
 יושגי בעדנה דבכרת לא בעינא בעדנא כמו סירא הרואה בתו'  
 ובכרים ל"ג ב' ד"ה לענין לכאורה משמע כן \* ובפ"א מו' מילה

ה"ט כתב הר"מ ז"ל מילה דוחה ל"כ לרעת ובשבת לא משמע קד  
 וע"מל ה' ט"ז פ"י ה"ה עמד בזה ותו' דסובר רבינו באירך ברייתא  
 דלעשות לסיב טע"ג רגלו ולית בלרעת כ"א ל"ת ור"א דאמר כגון  
 נזילה בלרעת הכי סובר ולא לסימנא נקטיה ע"תו שם ומילה הוה  
 בעדנא אף דמל ולא פרע כו' מ"מ מתחיל המילה מיד וע"תו גיטין  
 מ"א א' ד"ה לישא שכתבו בהערה לא מתחיל המילה לר"ך לחלק  
 בין מילה להתם ועיין בנמוקי יוסף ב"מ למ"ד ס' :

**ובדמות** ראיה להר"מ ז"ל דמילה דוחה לרעת דעשה דחי  
 ל"ת ובשר לא דריש מסנהדרין ג"ט ב' דפרך  
 והרי מילה ומשני למלתייהו נשנית ביום אכילו בשבת והנה לעולא  
 שבת קל"ב א' דאמר מילה דוחה שבת מה למ"מ וביום לא דריש  
 לרבנן תקשי למה נשנית מלה בכתוב ובשלמא לר"א ביום למכסרין  
 למלתייהו נשנית גם מ"ס א"א הרב ז"ל בספרו ברכת יוסף אימא  
 דביום ולא בלילה ולמהו ההוא דינא גופא ביום ולא בלילה נשנית  
 לזה ולזה נאמרם ולר"ך לרחוק ולומר דא"כ לטמא כל חלק המלוא  
 ואמאי לא תו' בסנהדרין אף לעולא דבשר דמילה דוחה לרעת בקטן  
 למלתייהו בשנית אלא דבאמת גלוי מבשר מפיך אלא באירך ברייתא  
 וכמ"ס הר"מ ז"ל \* אלא שלכאורה אכתי למלתייהו נשנית ואי  
 דבג"ה עשה דחי ל"ת הא כתבו התו' ז"ל בקדושין ג"א א' ד"ה  
 דאיקרוז דעשה לפני הדיבור אין דוחה במ"ס ומהר"א מטרנא ז"ל  
 הקשה ביבמות ה' ב' אהמע דלפני הדיבור עדיף טפי ובשר הוצב  
 אשר דבר בפני יחושע ז"ל במס' קידושין דעשה דלפני הדיבור  
 ונשנית א"כ עדיף טפי משא"כ אי גלוי נשנית יע"ש א"כ אדרבה  
 מילה לר"ך לישנית להא מלחא גופא דאי לא נשנית כלל הוה עשה  
 דלפני הדיבור לחוד ולא הוה דחי לרעת באומר \* וע"ס סנהדרין  
 עור תו' \* גם אי עשה דחי ל"כ עשין כתבו בבבליס הקודמים  
 באלים וכאלן אין להאריך :

**כלל** ראיתי לחקור בענין מכות מדרות שהספר בר"א  
 העובר על דבריהם לוקח מ"מ והעובר על איסור  
 תורה ג"כ לוקח מ"מ יש בו כמה חקירות א' אי מ"מ לר"ך התראה \*  
 ב' אי לאו שאין מעשה בדרבנן אי לוקח מ"מ וגם לאו שאין מעשה  
 מ"ה אי לוקח מ"מ \* ג' אי ספק תורה לוקח מ"מ \* ד' אי  
 בדבר שקנסו חכמים כמו חמץ לאחר פסח ובדומה וכן שוון הגיד  
 וממנה קדושים אי לוקח מ"מ \* ה' אי בכל האיסורין של דבריהם  
 לוקח מ"מ או אי שם שאין לוקח כלל מ"מ \* ו' כמה מיני מ"מ יש  
 וכמה ליקה ל"ט או מספר אחר : ויש ג"מ לדינא גידע באיזה  
 עברה חייב מ"מ לפי שאני העני אומר הא דקיי"ל בח"מ ל"ר עבר  
 עבירה של דבריהם פסול לעדות מדבריהם הטעם כל דחקין רבין  
 כעין תורה תקנו ועובר על ג"ת של תורה שיש מלקות רשע מקרי  
 ופסול מ"ס והיה אם בן הכות הרשע ומ"מ מדבריהם מקרי רשע  
 מדרבנן משא"כ אם אין בו מ"מ כשר אף מדרבנן ולסן הר"מ ז"ל  
 בזה' עדות פקד עשירי ה' צ"ג' למדקדק בדבריו מראין בן שכתב  
 איזה רשע עבר עבירה שחייב מלקות כו' עבר עבירה שחייב מ"ס  
 פסול מ"ס היה החיוב שבה מדבריהם פסול מדבריהם ומדחור  
 וסתו



**ואעתיק** בקלרה מ"ס בש"ות שלי סי' ק"ל מי שדימה שזה חלב  
ואכל בודק לבד ואח"כ נדע ששומן היה אי לקי מ"מ  
ומפסל מדרבנן עיין בזויר פ"ד מ"ג האשה שמדרה בזויר ולא ידעה  
שהפר בעלה ר"י אומר תספוג מ"מ והר"מ ז"ל סי"ב מנדרים פסק  
כן יע"ש במ"ל הת"י שהתו' חולקין ובת"ג כתבנו מזה \* עוד ראיתי  
להרשב"ם ז"ל שם סי' תר"י הביא מ"ס הר"מ ז"ל פ"ח ממ"א האוכל  
שמן של גיד שהוא ממנה קדושים לוקח מ"מ והביא כמה דברים



ה'ט ופ'ו מנזיר ה'ט והנה יאמר ספק ונה תרי ותרי בגירוסין ונא  
 א' עניה ולח'כ מת בעלה וחלה סגולה מספק ונה כוז \* וספק  
 גרושה תרי ותרי וכן ספק אגמנה מ'ה אוקמיה אחזקה חזקה אשת  
 אים אלא דאין חייב מיתה בחזקה הפסקת כמ'ס לעיל פס' תה'ד  
 ומ'מ לוקה מכות מדרות דנהי דחלקות ד'ה במקום מיתה מ'מ קל  
 די'ג מכות ואין חזקים כדבעין למימר לקמן מ'ה וא'ס דקסה  
 פסועא דספק גרושה לוקה מ'מ אלא דל'ת דנקי מלקות ד'ת ממ'כ  
 דאי עדיין א'ל לוקה מלא תקרבו אנש'קה ער'ת פכ'ת מה'כ ה'א  
 במ'מ דעדיין לא בל חייב מיתה ער הכ'ע ומ' גרושה לוקי משום  
 גרושה קמ'ג רבין דאין בב'ל או הוה סתראת ספק והדברים  
 ארוכים אלא סבבר כחבנו שכ'נ דחזק וא'ה במ'א יבואר עוד :

עוד

יש להסתפק אי חייבי מיתה סוגין פטרין מן מ'מ \* גם  
 מ'מ אי פטר מתגומין דרבנן כשורף שטרות חבירו ב'ט  
 טי ובת'ג ד ארנו קל'ת :

ורוי

יודע שמכות מדרות י'ל מכין עד שחלא נפשו וי'ל ל'ט  
 אלא שאין חזקים כשל תורה וי'ל י'ג מכות ושנים עפר'ח  
 א'ח תע'ל ותל'ו ומ'ל א'ח כי' תל'ו ב' והמתבאר מסוגית הגמ'  
 ופוסקים משמע מ'ע של תורה ש'ס משך זמן ואין מקיים מכין עד  
 שחלא נפשו או יקיים כמ'ס כתובת פ'ו או סוכה שאני יושב לולב  
 שאין גועל כו' מש'אכ אס' עבר הזמן אין לוקה אלא ל'ט או י'ג  
 ושנים אלא שמלשון הר'מ ז'ל משמע בכמה מקומות דאין חיוב ופ'י  
 מה' חמץ ומלה ה'כ' לכל צע'פ נוקין עד שחלא נפשו וי'ג דמיירי  
 כ'ו שאוכל ועתוספת נזיר ק' ב' ד'ה רבי יהודה חלקו בן בן עבר  
 או לאו \* וע'מ'ל פ'א הא'כ' ומיהו הא'כ' דכ'ו ש'ס בידו לקיים  
 המלה מכין עד שחלא נפשו במ'ע שאין מהן כברה בלידה הא' לא'ה  
 אין מכין ורס'ו ב'ר ב'ר אס' רלו להכו' י'ג וכלים עיין סולין קי'כ ב'  
 וב'כ ח' ב' ד'ה אכפיה ובר'מ ז'ל פ'ה מה' ממרים הט'ו יס' לב'ד  
 להכות מ'מ המבזה אביו ואמו משמע רשות י'ג מכות ושנים כתיב  
 ד'ה'כ' ב'כ'סס וכמו שיראה הרואה צע'ו י'ד ר'מ אוח'א \*  
 ומ'ס הר'מ פ'ו מה' מתנות עניים ה'י מי שאין רוצה ליתן לזקה  
 כ'ד בוסין אותו ומכין מכות מדרות עד שיתן דמשמע מכין עד שחלא  
 נפשו י'ל דלדקה אע'פ שמתן שכרה בלידה יס' בל' דלא תקפון  
 ומ'ס מכין עד שחלא נפשו וכמ'ס התו' כתובות מ'ט ב' וב'כ ח' ב'  
 ד'ה אכפיה יע'ס ועי'ד רס'ח וא'ך ג' \* והנה משמע הן בלאוין  
 שאין מעשה או חייבי עשה במעשה או בשוא'ת או איסור דרבנן  
 הכל לוקה מ'מ והמעין בר'מ ז'ל הלכות איסורי ביאה פ'א ה'ה  
 חייבי לאוין לקי מ'ה וטניות מר'ס וחייבי עשה אין לוקה ואס' הכו  
 ב'ד מ'מ כרי גהרתיק מעבירה הרשות בידם משמע טניות לקי מ'מ  
 ובחייבי עשה אין חייב מ'מ כ'א הרשות כו' משמע דל'ד איסור  
 דרבנן ד'ס לאו דלא חסור לחייבי עשה כו' אכל המ'מ פ'א הא'כ' ה'ת  
 משמע שחייבי עשה יס' מ'מ ומ'ס הר'מ ז'ל פ'י ב' מה'כ ה'י'א  
 דהכל על השפחה לוקה מד'ס י'ל דאיסור השפחה מדרבנן והמ'מ  
 שכתב ס' דלא גרע מאיסור של דברים' לט'עתי' צפ'א ה'ה וכאמו' \*  
 ומשמע לאו שאין מעשה כ'ו ש'ס לקיים מכין עד שחלא נפשו ולא'כ'כ

לוקה מ'מ עפר'ח תע'ל ולאוי הכיתק לעשה ל'ע אי לקי מ'מ כיון  
 שלא היה דעתו לקיים העשה בשעה שעבר על הלוי :

והנה

במ'ע דרבנן כמו ג'ה ומקרא מגילה אי כופין כ'ו ש'ס  
 בידו לקיים או לאו ובתוס' כתובות פ'ו א' ד'ה פריעת  
 סס כתבו במלה דרבנן שעובר בשוא'ת כופין כדמוכח גימין מ'א  
 דמשום מ'יה לקיים דברי המת כיפין היורשים להקדרר ובההוא  
 דקטנא דארעא הטעם דעל כבוד אין כופין ומ'יה לקיים כו' לאו  
 משום כיבוד הוא \* והרואה סס יראה להדיא במחנות טניות  
 דלרס'י במ'ו דרבנן שעובר בשוא'ת אין כופין כמ'ס לה'י'א כתוב'  
 ל'א ב' ד'ה מ'יה דרבנן לא כפיין (ומ'ס רס'י דלאו מ'ע מפורשת  
 כסוכה כלל'ג יראה לט'עתי' ברכות י'ט ב' משמע לכא'רה מדברי  
 ס'ס במילי דרבנן מ'ע דע'פ התורה ול'ת לא תקורר \* מ'ס'ה כתב  
 דמ'מ לאו מפורשת כסוכה כלל'ג) והא' דלא נחא לרס'י כתוספת  
 דכיבוד מתן שכרה בלידה י'ל דבבב'ר דנהי דאין חייב מ'מ אס' רלו  
 ב'ד להכות הרשות בידם כמ'ס'ל מ'ס'ה כתב פריעת ב'ח דרבנן אין  
 רשות כלל בידם דהוה דרבנן ומגיטין מ' א' דכופין היורשים להקדרר  
 אין ר'יה דכופין בדרבנן כמ'ס התו' ב'כ קמ'ט ב' ועיין פ'י דגיטין  
 י'ג א' ב'ה' ד'ה והא' יע'ס : והנה הר'מ ז'ל צ'ס' מ'א כתב כ'ס  
 איסור דרבנן ולא סיים לקי מ'מ י'ל דסמך על הכלל דכל איסור  
 דרבנן בקום ועשה עכ'פ לקי מ'מ וי'ל דלא בכ'מ אמרו כן ועש'ית  
 ד'ח השדה וצ'ס'ות רשכ'ס סי' תרי' וא'יה לקמן יבואר עוד :

והנה

הל'חמ צ'ס' חמץ ומלה פ'א ה'ט א'ח'ס הר'מ ז'ל האוכל  
 בשעה ששית חמץ לוקה מ'מ כתב אהנאה אמאי לא לקי  
 ובשעה ה' על אכילה ומסיק בשעה ו' לקי על הנאה ובשעה ה'  
 דמותר בהנאה לא נחמד דללקי על אכילה יע'ס \* ו'ע' דבשר עוף  
 בחלב דמותר בהנאה ולקי מ'מ על אכילה אלא סובר כיון דלא עשו  
 הרחקה כ'כ בחמץ לאסור בהנאה קיל איסורים וסבור היותו לומר  
 מ'ס סס חמישית משום ששית הוה גזירה לגזירה אלא סכתבו ז'ל  
 דע'ס הוא \* והטע' דהרחקה יתירה בין חמץ לשע'ה' תמה במחמת  
 ומשום יוס' המעונן והחירו בהנאה לא החמירו לנק'ת מ'מ ועב'ח  
 א'ח תמ'ג ומ'ס אוכל צו' ה'ה נהנה ומשום שביעית גקיט לה  
 דנהנה בפסח אין לוקה מ'ה ומ'ס סס ה'ו האוכל ח'ס לוקה מ'מ  
 ה'ה נהנה ומשום רישא נקיט לה \* ועיין פ'ה מה' יסודי התורה  
 ה'ח ד'ה ור'איתי במ'ל ספק המגיה סס על הלח'מ יע'ס \* וע'ס  
 צפ'ד מה' מלוה ולוה ה'ו הביא המ'ל טעם למה אין לוקין על הנאה  
 דאסור לעבור מבלי מעשה א'כ' י'ל ה'ה בדרבנן במהנה אין לוקה  
 מ'מ ז'ל ע' :

והנה

הר'מ ז'ל בהל' מ'א פ'ח ה'י'ו ואס' עבר ונהנה לוקה  
 מ'מ כו' יע'ס אפשר אף שלא נשא ונתן ביד רק תומר  
 לעכו'ס ליתול נוקה מ'מ דומה לחממה בקול ב'ד'ת ויס' לעיין צ'ס \*  
 והמ'מ הביא סס פסחים כ'ד ב' כל'טנא בתרא ודבר החמץ לאכיל'  
 אין דרך הנאתו אלא דרך אכילה \* וממרוצת דברי המ'ל פ'ה מה'  
 יסודי התורה ה'ח ד'ה ור'איתי לה'ס יראה דמ'ס'ה לא לקי אנהנה  
 דהוה שלג'ה דעקרו לאכילה יע'ס אמנם נראה הטעם צ'ס' החינד'



דבר שפסד לעבוד מצלי מעשה אין לוקח אף בעשה מעשה או  
 ומאחר וסאד ריבויים ליק ודבר הנגמור ממדרש חו"ל אין לוקח  
 ועמ"ל פיו מהל' ט"א ה"י יע"ש והא"מ פירושא דשמעאל דפסחים  
 ב"ב ג"כ ה"י ה"י ט"א מדרש \* ובח"ל פ"ה מהל' יסודי התורה  
 מוסק ב"מ ע"י חכ"ל ט"א אי יאל ולכאורה מקדושין ל"ה א' בתו'  
 ד"ה דאיקרב בירושלמי מקשה ליתי עשה ודחי ג"ת ותי' דעשה לפני  
 הדיבור כו' ואכתי' ה' לאכול ט"א ר"ת בחדש כ"א איסור דרבנן  
 ועין תוס' שבוטת כ"ג ב' ד"ה דמוקי ט"א ה"י ה"י ט"א ש"מ  
 דבמ"ע פלג וק"פ אס אכל ט"א לא יאל \* ועין מהר"ם א' ומאד"ס ל'  
 שם ופ' ח"ס כ"ו שאני היכל ואין להאריך :

ודע

דבר מ' ו"ל פ"ד מהל' מ"א ה"י וי"א כתב כל האוכלין  
 אין לוקח עד שיאכל דרך הגאולה חוץ ב"ב \* זכ"ה יע"ש  
 ומדלא הוציא כ"א ב' אלו משמע הא שטר דברים וג"ה ואמ"ה אין  
 לוקח כ"ה דרך אכילה אף דב"ה לריון עין והתורה פייסה עליו וכן  
 שו"ת מלטרף בטר גידים ועלמות טאן בהם טעם אפ"ה הוציא  
 וכתב אכילה אין חייב עד שיאכל דרך אכילה וטאני כ"ה וב"ב  
 הוציא בלשן הקדש וביטול יע"ש \* ותי' לנ"ד דאסור בהנאה י"ל  
 דקיי על הגא' דל"ש טעם המ"מ פ"ח ממ"א דכל דבר הראוי נאכל  
 דרך הגאולה סלי אכילה דוקא דאורבה ג"ה הגאולה דידה הוא דרך  
 הגאולה יותר מאכילה דעץ הוא \* וכן אמ"ה אי ה"ה אסור בהנאה  
 עקי דאכילה מלטרף גיד ועלם יותר הוא דרך הגאולה במכר כו' וס'  
 חבלין דבשאר מפורים אס איתא דלקי על הגאולה לכתוב לא יכנה  
 ימס"ג ג"ה אי הוא כתב לא יכנה ה"ה אכילה לא לקי כג' \* ועמ"ש  
 ב"ס פירח יוסף בפתיחה דאי אמ"ה אסור בהנאה מנקל דאמרה  
 ונשנית דלר"ך שלא יחא נהג צמחא ואי דאין איסור חל על איסור  
 הגאולה הוא מוסק אף צ"ח לא הוא מוסק \* במ"ס הלח"מ פ"ט ה"י  
 וממ"ס דלא לקי על הגאולה משא"כ באמ"ה ה"ה לקי \* וספ"ד הוא  
 מוסק :

עין

רש"י פסחים כ"ב א' ד"ה הניחא וריי' צנו של ריב"ב סוחר  
 ג"כ דאין בגידין צנוט וכו' אמר מאן שמעת ר"ש כו' והנה  
 לכאורה ג"ה י"ס צנוט פגים ועץ ל"ד וט"א ה"ה ונר"ס דאמר  
 כל שהוא למכות לוקח על ט"א עתו' שבוטת כ"ג ב' ד"ה דמוקי  
 ומאד"ס ל' ומהר"ם א' ז"ל שם ואל"כ ספ"ד אמר כאל' ד"ה ג"ה דאסור  
 בהנאה דס"ל אין איסור חע"א בכולל \* וקשיא לי אמאי אמ"ה  
 צוה עתה צ"כ הא גמלתיהו נשנית דה"ה בישראל אין אית"ה חל  
 על עשה דשאינו צוה עתו' שבוטת כ"ד א' \* ומוסיף לא הוא דאין  
 צוה לע"ע צ"כ אפ"ה גמלתיהו הכח צוה דאל פמו ג"ה עתו' חולין ל'  
 א' יע"ש וז"ע :

עין

צ"ח שאלת אריה פיומן ל"ו הקשה צריס ג"ה מוקדשין  
 פשיטא הקשה דה"ה אית' עשה דאכילת קדשים ודחי כה"ג  
 ואמר צוה"ס ל"ו ב' ומשי' אף עשה דוחס ל"ה שבמקדש וכו' ל' ס'  
 אה יע"ש הנה י"ל דל"ד ה"ה נבלע חע"א איסור בכסדה יתי עשה  
 כו' משא"כ כאל' משה' לומו דאכלו הכשר אותם התורה מה שהותר  
 בחולין לא יותר ועין הק"פ פ"ה ה"ה דחלב ד"ה מנקר לב"ע יע"ש  
 ומה שיראה מדבריו דוקא ל"ה במקדש לא דוחס הא לאו טכרא

אף בקדשים דוחס וא"ס מ"ס החו' עירובין ק' ד"ה מחן דניתו עשה  
 ונדחי לאו דב"ת ובכלל ח' הקטיו סס אמנם י"ל אף לאו טכרא  
 כל שהוא בענין קדשים אין דוחס ונדחי דאל"כ בלע קדשים איסור  
 מאיסורי לארן אה"ה דניתו עשה ונדחי ל"ה \* ונהי בלע חלב ודס  
 כרת אין עשה דוחס ל"ה שבכרת כמ"ס החו' זכאים ל"ו ב' ד"ה  
 ניתו מ"מ איסורי לארן וחלב ודס פסית מכוית \* ניתו וידחה ש"מ  
 דכל בקודש אין עשה דוחס אף לאו אחר שבמקדש היינו בקדשים \*  
 ע"ש צבוי' ע"י אהא דאוכל נבילה ב"ה כריתות כ"ה וקדושין ע"י  
 כתב דיו"הב מנבילה מוסק הוא דכל איסורין \* אין לוקח ט"א  
 וצ"ו א"כ כתב לא תעשה ביותבי דעתא והוא מוסק אחרת ואכילה  
 גסה פטור דמוקי יע"ש \* הנה מה שהחליט דש"כא צ"ו א"כ  
 חייב י"ס לעין ביה ומסת מת הפוסקים לא משמע כן וער"מ פ"ה  
 מה' שביח עשור ובס"ע א"ה תרי"ח \* ועוד למאן קאמר לתו'  
 חולין ק"א א' ד"ה איסור דהגאולה לא הוא מוסק דלא ניתוסף לחי'ס  
 אחר כ"ס איסור ט"א ל' לדידהו דלא ה"ה מוסק \* ולשיטת הר"מ ז"ל  
 ובפי תגראה שהוא שיעת רש"י ז"ל בחולין ק"א דהגאולה הוא מוסק  
 א"כ ה"ה ט"א הוא מוסק א"כ לא ופרסמ"ס \* בחולין ק"ד א'  
 וב"פ הר"מ ז"ל פ"ט מה' מ"ה ה"ו המבטל חלב בחלב אין לוקח  
 שתיים אכילה הא הוא מוסק ט"א דב"ב \* דאי ט"א לוקח  
 כמ"ס הר"מ ז"ל פ"ד מה' מ"ה ונהי דהגאולה תי' צפ"ה המסגיות  
 בבריות פ' אמרו לו יע"ש \* והלח"מ פ"ט מה' מ"ה תירץ דלא לקי  
 אהגאולה לא הוא מוסק משא"כ ט"א דלקי קשה וע"כ או דש"כ א'  
 עכ"פ איסור תורה י"ס או אף מדרבנן איסור תורה הוא לשיטתו'  
 חלל חסור חו' לא ה"ה איסור חדש אחרת רק חסור מלקות ולא  
 ק"ל \* ומורינא דאי ביטל חלב בחלב ט"א דלקי על צ"ח  
 דאיסור חע"א בעשה ולאן טאן \* מפרש במו"ק \* ובאמור צאוסן  
 שכן נשיטת רש"י והר"מ ז"ל וצ"ו לשיטת החו' קשה \* ועין  
 במדכוי פרק כל שעה הימן תקמ"ה והציאו הס"ך צ"ד ק"ה אות  
 י"ח דש"פ א' פטור ומותר וימיה ארס בריא יחא משמע רק זהירות  
 בעלמא ונ"ע דש"כ א' עכ"פ איסור דרבנן או איסור תורה ועתו'  
 קידושין המקדש באיסורי הגאולה ומ"ל פ"ה מה' יסודי התורה :

עוד

י"ס לחקור מנלן דש"כא לית מלקית ת"ה צלמא להר"ם  
 דהגאולה לא לקי כלל א"ס כמ"ס צ"ל צ"ה יסודי התורה  
 פ"ה מהטעמים המבוארים שם משא"כ לרש"י ות"ס' דהגאולה לקי  
 שפ"ר רק ש"כא הניח חלב ט"ה ע"ג מכחו דפטור מנקולר"א דליק  
 מנבילה מה התם דרך הגאולה ומאחרו איתא משליך דהוא דרך הגאולה  
 ספ"ד משא"כ לחוקיה מלא יאכז צ"די דבר \* המציא לירי אכילה  
 ט"א נמי וא"כ כי פריך מאי בינייהו צ"ח חוקיה לר"מ הא נ"מ  
 טובא ונ"ס למ"ס הרא"ט ז"ל דהגאולה בחוקיה קשה הא דשייף צ"די  
 כו' ובאכילה ט"א לאו דרך אכילה מקרא \* נסיק משא"כ הגאולה  
 נהנה הוא מנלן \* עין פסחים כ"ר ב' ועין בר"מ ז"ל פ"ה מה'  
 שביח עשור ה"ה ח"ס מכין מכית מדרות אכל דברים המרים מ"ה  
 ואוכל עפר משמע דאין לוקח מ"מ עט"ו תרי"ח בא"ח :

שאלה



שאלה

החיתו בורה חלב ופול כבר חמץ ואין בו ששים אי חייב לבשר בפסח ולאחר הפסח אי אסור בהנאה ואחך בפסח זאכלו החלב אי לוקה ב' למד טכ"ע ד"ת ולוקה על כל כוית מהחערובת :

תשובה

הנה בא"ר אורח חיים תמ"ז בשם ע"ס שומן שיש בו טעם חמץ חייב לבשרו דטכ"ע מ"ה ובחק יעקב חולק ואי"ה יבואר בפריי סס \* וא"כ לע"ס חייב לבשרו וכ"ת אין איסור חט"א זה שיבוס דב"י חיל דומיא דהמבשל חנב בחלב דלוקה על ביסולו וכ"פ הר"מ ז"ל פ"ט מה' מ"א ה"ה כאן וכ"ת דאיתקש הסבחת סאור לאכילת חמץ וכל דלא עבר באכילה ה"ה הסבחה לא ליתא מחמת טעמים ועיין פסחים ג"כ א' דלפי מ"דה משלם ובמזיד פטור דלפי דמים משלם בטמאה דאין איסור חט"א דמותה לטהורו אמ"י פטור ודוחק גומר דבר הגורם למחון לאו כמחון דמי: (עיין ר"ס אלי עוברין לרס"י נוקשה ותערובת י"ל היקשא כל שיטנו באכילה ה"ה ב"י) ועוד דאכילה נמי לקי ב' דהוה כולל כנבילת ב"י"הכ לרבנן דר"ס דחייב ב' ה"ה חמץ דמ"פ ודברי הלח"מ פ"ו מחמץ ומזה ל"ע בה"ו ולא זכיתי להבי' ואף אם נדחוק ולחלק בין חמץ ליו"הכ מ"מ איך כתב בחמץ פטור הא מסיק בפסחים דלרבנן ח"כ בחמץ על טבל ב' מטעם כולל \* וסבור הייתי לומר דרב שסח הוא דאמר הכן בפסחים ואיכו לשיטתיה בקדושין ע"ז ב' דלרבנן דכילל חמץ אף בקל על חמור משא"כ להיכא דאמרי התם דכילל אין חמץ קל על חמור ועתה יבמות ג"כ ד"ה אמר א"כ חמץ על טבל אין חל דקיל איסוריה שיש היתר לאיסורו מ"ה לומר הפסח משא"כ טבל ועדיין ל"ע \* ותיבא ברת חמור ממיתה עיין ב"ל פ' אהרי ובת"ג :

וראיתי

ביצין שמועה להחשבין ו"ל במאמר חמץ דף כ"ד א' וז"ל התורה החמירה בחמץ יותר מכל האיסורים שעובר על יראה והטעם דלא בדילי מיניה ויבואו לאוכלה ונראה שזה הטעם שהרי בחמץ גבול אמרי מדרל בדילי מיניה שלא יבואו לידי מעילה ואף שגור לא בדיל החמירה תורה בחמץ שהוא בכרת עכ"ל והתוס' ר"ס כתבו מדרבנן יע"ס \* וי"ל הא בפסחים ה' ב' מלך מומעטין של גבול עד שהוקשה לתוס' איך ממעט אחרים וגבול מתר לק' והאי ליטנא דבדיל הוא בדף ו' א' המילא חמץ כו' והקדש א"ל כמי מדרבנן דבדיל אכל שלא ל"ב דב"ר ב"י מלך ממעט \* שוב ראיתי שדבריו כיעים אמתיים ומאריך מימרא דעושה מחילה עו' קא דאיק לה כי רס"י וס"מ ז"ל פירשו בלא אחריות וחלוק בין יוס א' לו' ימים והרמב"ן והע"טור פירשו באחריו' מיירי וכר"ת צידד בית שרי באחריות ומחילה הוה כחור בית ולפי"ן הקדש דא"ל ע"כ נמי בקיבל אחריות מיירי והמעט דרשב"ן סס יראה דסובר בעיטור והרמב"ן ז"ל ואמאי שרי בהקדש אם הגובר קיבל אחריו' או באמר הרי עלי ש"מ דב"י אזהרה דלמא איתא למ כל ובקדש א"ל דבדיל מיניה וארי אף באחריות והא דתניא שקל אי איתא רואה אכל איתא רואה של אחרים וגבולת הגב גררר ועיקר קרא לאחרים ומחורן קושיית התוס' דמלך רק למעט אחרים וכדכתיבנא ומ"ס שמן כותי עתה ר"פ ומ"מ קשה חמ בע"פ עד הלילה עשה עשא

התורה הרחקה וצנדר לא וי"ל אטו בפסח \* ועיין פסחים מ"ו חלה כו' קשה הא בדיל מיניה ודוחק דבהקדש בדיל שפיר \* ולפי"ן לכאורה חלב שיש בו טעם חמץ דבדיל מיניה מטעם חלב או כבר חמץ הבלוע מאיסור להרשב"ן לכאורה אין ע"ז וי"ל דלא קי"ל כן ולית הוכחה מגמרא דמיירי בלא אחריות ובדיל נמי לריך לבשר אם לאו קרא דשל אחרים ושל גבול :

ודע

דכבר חמץ הבלוע משאר איסורים י"ל דלקי על חמץ דכולל או טכ"ע כח"ס ומל איסור חמץ \* ומה שכתב מחלה י"ל הנאה לא בדיל משא"כ הקדש הנאה בדיל ומ"מ ק' מנדר דהנאה נמי ליכא ברת ועיין בפ"ד סימן קמ"ז ב"י"הכ אסור בכל האוכלין כן י"ל להרשב"ן ואי"ה בחדושינו פסחים יבואר מזה וכאן אין להאריך :

סוף

דבר הכל נשמע לפסול לעדות לריך תרתי עצירה דרבנן ומ"מ ועיין ברשב"ס תר"י הביא הרבה מקומות שכתב דר"מ ז"ל שיש בהן מ"מ ועשו"ת ריח הסדה ובפתיחה כוללת מפריי לא"ח אי"ה יבואר עוד :

בר"י

אדבר בו מענין דון מינה כו' ואכלול בו כלל דאין סגד"ע \* הנה ביצין שמועה להחש"ן בחדושי לפ' איזהו מקומן דף נ"א א' הביא סס כמה מקומות המוזכר בהם פלוגתא דתנאי ברוך מיניה ומיניה או אוקי באתרא המקום הוא יבמות ע"ז ב' וכ"פ הר"מ ז"ל פט"ו מהא"כ ה"א וב"ק כ"ד ב' וכ"ס הר"מ ז"ל פכ"ג מהל' כלים ה"א ושבועת ל"א א' וכ"פ הר"מ ז"ל פ"ט מה' שבועת הא"כ בכל אלו המקומות פסק הר"מ ז"ל כמ"ד דון מיניה ואוקי באתרא ונאמנא בה"מ האק פ"יו הי"ד פסק ברבנן דרבי דדון מיניה ומיניה בזבחים ז"ל א' ותמה סס למה פעם פסק כן כו' ושיב ראיתי שהלח"מ פ"יו מהל' מע"הק הי"ד והח"ט במנחות פ"ג מ"ה תמהו ג"כ בזה \* ולי העני י"ל דבג"ס הוא דפסק הר"מ ז"ל דון מיניה ואוקי באתרא ה"א בהיקשא כי הדיא דזבחים דמייתי לה י"ל דפסק כמ"ד דון מיניה ומיניה ולא מצעיא אם נאמר היקשא עדיף מג"ס דיש טעם נכון לחלק ביניהם אלא אפילו אם נאמר דג"ס עדיף מהיקשא אפ"ה הך היקשא דקרבן מנחה עדיף טפי משאר היקשא וכיון דהתם מנחה במנחת ק"ו א' דשמן מביא לג' כבכמים דרבי מש"ה פסק כן וי"ל עוד דהתם בשמן ל"ס לומר כ"כ דון מיניה ואוקי באתרא כ"כ דהא בגדבה שמן לא כתיב כלל ורס"י ז"ל ד"ה כנסכים הולך לפרש לנכס דמי יע"ס היטב א"כ מש"ה פסק הר"מ ז"ל כבכמים אכל בעלמא אוקי באצרא ועוד י"ל דהר"מ ז"ל פסק כר' טרפון במנחות ק"ו ב' דיליף במ"מ ולא מקרבן מנחה וא"כ אמרין דיו אסוף דלא מ"מ שמן במנחה הלגו ונקמן כו' אף שמן שבל בפני עצמו כו' ולא מקרבן מנחה \* וראיתי להפנים מאירות בחדושי לזבחים ז"ל ב' בתוספת ד"ה אמר שהוקשה להם דכאן אמר דיליף מקרבן מנחה ור"ט אמר במ"מ ותי' הפ"מ דשמואל יליף מקרבן מנחה דון מיניה ומיניה ור"ט סובר כ"ו לאיסים יע"ס ולפי דבריו יש ליישב קאת דברי הרע"ב במעניות פ"י דמנחות ובתי"ט סס אלא דאני תמה דהא בזבחים ז"ל ב' אמר שמואל לדברי ר"ט קומנו כו' מקרבן מנחה אלמא אף לר"ט מהיקשא דקרבן



דקרבן מנחה יליף לה ועוד א"כ ממה מלינו יליף לה ודאי אמרינן דיו אסוף דינא מה שמן הבא במנחה לוג וקומלו אף שמן הבא בפ"ע כו' וז"ל :

ונוראות

נפלאותי על מ"ש מהרש"ל ומהרש"א ז"ל ב"ק כ"ה ב' בתוס' ד"ה הניחא דמהרש"ל ז"ל כתב דקושיא הג' רק אג"ס אבל בתיקשאל ודאי לכ"ע דון מיניה ואוקי באתרא ומהרש"א ז"ל כתב דהתיקשאל נמי פריך ולא הזכירו כלל מסוגיא דזבחים דמוכח בהדיא דבין ג"ש ותיקשאל סיד פגוגתא דון מיניה כמ"ס רש"י סס ד"ה צדן יע"ט :

והנה

בגדה מ"ג ב' כ"פ הר"מ ז"ל פ"ה מהל' אבות הטומאה ה"א דס"ו לרואה במשהו ולגוגע בערסה והיינו דמאז שרץ מרביץ לה והיינו התיקשאל ולא ג"ש וא"כ ס"מ דיש חילוק בין ג"ש להתיקשאל דהתיקשאל הלכה כמ"ד דון מיניה ומיניה וב"ש הלכה כמ"ד דון מיניה ואוקי באתרא כדאמרן \* ועיין בחוגין ק"כ ב' ובר"ח ז"ל פ"ה מהל' תרומת ה"ב פסק כר"י והיינו כמ"ד דון מיניה ואוקי באתרא בג"ש וביבין שמעיה סס תמה על הר"מ ז"ל דפסק כר"א דלא כר"י והא"כ משניות כר"י ויש חומה לתמיהתו דהמעין סס בר"מ ז"ל פסק כר"י יהושע ובפרק עשירי מה' מ"א מבואר דפסק כר"י וכ"כ הכ"מ בפירוש בפ"ה מה' תרומת הכלל העולה דבג"ש ק"ל הלכה כמ"ד דון מיניה ואוקי באתרא וכ"כ בס' הכריתות בלשון לימודים שער שלישי סימן קע"ה דאמר במנחות ס"ב ב' דכ"ע דון מיניה ואוקי באתרא מדלא אוקי דכ"ע כר"ש או כר"מ ס"מ דהלכה כמ"ד דון מיניה וא"כ באתרא יע"ט והיינו בג"ש אבל בה ק"ל מוכח דדון מיניה ומיניה בזבחים ז"ל ב' ונדה מ"ג ובכריתות נגל ועתוס' פסחים ז"ל א' ד"ה ומיניה דבמעילה ליכא למימר דון מיניה ואוקי באתרא כיון דבמעילה בנהגה ליכא מיתה ובאכילה יליף לה מתרומה בע"כ לגמרי יע"ט ובמנחות ס"ב ב' ד"ה אומר רב פפא כתבי והיה דפסחים אמרה למ"ס במנחות דר' דון מיניה ומיניה מקמי דשמעיה לזבחים יע"ט ובמנחות ק"ו א' ד"ה אי כתבו דר"פ אית ליה דר' סובר דון מיניה ואוקי באתרא דהכי אמר אי תניא תניא וכן בפסחים ולכאורה ט"ס הוא דבפסחים מקמי דשמעיה לזבחי' אמרה דהכי אמר סס דון מיניה ומיניה יע"ט :

ויש

עוד מקום בר"מ ז"ל פ"ב מהל' א"כ ה"ז סכת דג' דורת למטה לאחר מיתת אשתו בכרת ולא בשריפ' כמ"ס המ"מ שם דתלוי אי דון מיניה כו' ומ"ס סס דאין הכר"ס קשה הא כבר אפשרקא הלכתא כמ"ד דון מיניה ואוקי באתרא בג"ש ובדאמרן ולזה יש לנו לומר ל"מ לשיטת הר"מ ז"ל : אן קושיא דכאן ליכא למימר ואוקי באתרא דבדידה לא כתיבא כלל שריפה וכיון דמחמתו יליף לה לבתו דון כמותה כמ"ס התוספת בפסחי' ג"ב א' ואפי' לשיטת רש"י ושאר מפרשים דחמתו לאחר מיתת אשתו אפי' כרת ליכא דאימנעט משריפה ה"ה מכרת ה"ה צחה נמי כן הוא וע"ד דכל העריות איבא לאקושי לאחות אשה לאחר מיתה שריין אלא לקולא ולחומר לאחומר מקשינן מסא"כ נאשה לאחר מיתת אשתו כיון דאיכא נמי ג"ס מחמתו דלאחר מיתה אשתו ליכא כרת לרש"י ה"ה

להיפך \* ועמ"ס בספר פורת יוסף ריש יצמות במשנה חמורא יע"ט :

ורע

בקדושין מ"ב ב' מס' ק במעילה יש שלית לדבר עבירה מג"ס חט חט מתרומה וקשה דל"מ למ"ד דון מיניה ואוקי באתרא דניחא העמידו על סברא חילוקה דברי הרב ודברי התלמיד מי שומעין ואף למ"ד דון מיניה ומיניה קשה מנן לסתור סברא חילוקה דבכל התורה אין שלד"ע וכ"ס למה דמסיק סס דמיעוטי כתיבי מנן לה ליה מעילה מהביל ואי דג"ס למאי אחא הא לריך לכמה דברים הנזכרים במס' מעילה י"ח ב' יע"ט \* וסב' ראיתי להפני יהושע במס' קידושין הרגיש קלח בזה וכחכ דבכל התורה דאין שלד"ע היינו משום דמקדושין וגירושין כו' ליכא למימר במה הגר דאיכא למפרך שכן ראית מסא"כ במעילה דאיכא ג"ס מתרומה ועל ג"ס אין מ"בין יע"ט ולא הבינותי דא"כ למאן דממעט מההוא דכתיב בסחיטה חץ דבכל התורה אין שלד"ע קשה למאי במעילה יש שלד"ע כון דג"ס אינעריך לשאר דברים ולשיטת התוספ' קידושין ל"ה א' ד"ה אלא דב' כזיבים הוא מיעוטא ג"כ קשה ועוד בקידושין ותרומה אמאי לא נזכר יש שלד"ע כמו כן דאמר לא וקדש לי גרושה ותרומה מרעה על היפה וע"כ סברא גדולה הוא דברי מי שומעין וק' ממעילה ועוד נילף תרומה ממעילה דיש שלד"ע וכ"כ אין מלמדן הא מג"ס מלמדן ועמ"ס בס' ג"ו :

ורע

דהתוספת צבא מיעוט יו"ד ב' ד"ה דאמר כתבו דוקא לישראל הא לכהן לכהן לכהן אין שלד"ע וסבור הייתי לומר דוקא ישראל דכהן אף דל"ס דברי מי שומעין דאין השליח עובר מ"מ ע"כ לפני עור משא"כ ישראל ל"ס לפני עור דכל דבדידה אין מזהר נית לפני עור כמ"ס בשו"ת אמונת שמואל דוקא כוס יין לגויר דאי איהו הוה חזיר הוה אסור ליה הביאותו בסס' ג"ז הן אמת שהתוס' בחגיגה י"ג א' ד"ה אין הוקשו פשיט' דאין מזהרין ד"ל לעכו"ם דעכו"ם הלמוד תורה חייב כו' ועובר לפני עור והא ישראל שרי ומורה ועובר לפני עור וראיתי בשו"ת בני טייא בטי"ד הקשה קושא זו בשם מהר"א אפולעפיא ותי' דיש לחלק בין מוסיס לו כוס יין לגויר צעינן שיעור שיהא אסור לו ובין כשאכלו בידים עובר אף שאין אסור לו ומלמדו תורה כמאכלו בידים דמי יע"ט ולפ"ז אפשר בבבא דאמר לישראל קדש לי גרושה הוה כמאכלי בידים שעי' נגמר הקידושין ועובר לפני עור כו' ומ"מ חילוק זה לא ידענא מנן לומר כן והנהגה לכאורה סברת התוס' מוכרחת דאי אין הישראל עובר לפני עור מ"ט דמ"ד אין שלד"ע דל"ס דברי מי שומעין אלא בהא פליגי מ"ד אין שלד"ע דעובר לפני עור ומ"ד יש שלית משחטי חוץ יליף לה דומיא דהתם צעינן שיהא השליח בר חיובא דומיא דמשלח ועש"ב ח"מ קפ"ב בהל' שלוחין :

וראיתי

במהרש"א ז"ל סס בקדושין מ"ג א' למה לי מיעוטא בשחטי חוץ דאי יש שלד"ע למה לי בתרומ' וגירושין כו' גם הקס' בהא דשליחות יד אימא דלא ידע הסניח יע"ט ולכאור' דאי לאו תרומה וגירושין ה"א דמעילה ועביחה בלא ידע השליח שהוא



לֹא אֵלָּא מִמֶּנּוּ אֵל וּקְדָשׁ לִי אֲשֶׁר (סֶחֶס) אֵף שֶׁהָיָה מוֹהֲרֵת בְּכָהֱ  
אֶלְמָא לְרַבִּינָא בְּכַהֲגִי יֵשׁ שְׁלֵד"ע וּבְאֵמֹר בְּאֹפֶן שְׁלֵכְאֹרֶם מוֹכַח  
דְּלֹרֵב סָמָא כֹּל דְּאִי צַעֲי עֲבִיד וְאִי צַעֲי לֹא עֲבִיד אֵף דְּלִיכָא שׁוֹם  
עֲבִידָה כְּאֵשֶׁה דְּהִקִּיפָה קֻטָּן אִפְ"ה אֵין שְׁלֵד"ע :

**וְרַע**

שֶׁנֶּכְזֻקְתִּי בְּאִיסוּר דְּרַבָּנִן אִי יֵשׁ שְׁלֵד"ע לִמֶּנּוּ הִר"מ ז"ל  
בְּקוֹרֶס הָא' דְּמִינִי דְּרַבָּנִן ד"ת הֵם אֵלָּא דִּלְחַנּוּ כּו' וְעַמ"ס  
הִכ"מ פ"ו מ"ה מְמַרִּים דְּאִיסוּר דְּרַבָּנִן נָמִי אֵין שִׁמְעָה לִי דְּמִאֲמֵי ה'  
מִמַּעַט דְּהוּא ד"ת פְּטִיטָא דְּאֵין שְׁלֵד"ע וּמ"מ לִמֶּנּוּ דְּהַסְלִיחַ בְּרַחֲוִיבָא  
הוּא יֵשׁ שְׁלֵד"ע דְּמִשְׁחָוִי חו' קִילִיף מִמֶּנּוּ כִּי הָיָה צִעִינִי דְּהַסְלִיחַ  
בְּרַחֲוִיבָא מִמֶּנּוּ כְּהַמְשַׁלָּת ד"ת מִמֶּנּוּ וּמִמֶּנּוּ בְּאֵשֶׁה דְּאִקְפִּי קֻטָּן לֹא  
בְּרַחֲוִיבָא מִקְרִי אֵע"ג דְּאִיִּשׁוּרָא דְּרַבָּנִן עֲלֵיהּ וְלֹרֵב סָמָא עַכ"פ שִׁיךְ  
דְּבִרַּת הַרְבֵּי הַתְּלָמוּד כּו' וּמ"מ טוֹבָא לֹא שְׁאֵמֵר לְחַבְרִירוּ קָהֳלָה  
לִי שְׂדֵה זוּ בְּשַׁחַת אִי יֵשׁ שְׁלֵד"ע קָהֳלָה הַמְשַׁלָּת וְאִי אֵין שְׁלֵד"ע נִתְבַּטֵּל  
הַסְלִיחוֹת וְאֵין כָּאֵן קִינִן בְּמִ"ס צ"מ ס"ס וְכֵן שְׁאֵמֵר קֶדֶשׁ לִי  
חֲלוּלָה וּבְדוּמָה וְעִינִן בְּאִסְפִּית וּקְנִים צ"מ ס"ס סוֹב רִאֲיִיתִי  
בְּמִ"ל פ"ב מ"ה רֹאחַ ה"צ הִבִּיא דְּבִרֵּי מִהֲרִימִ"ט ח"א סִימֹן ק"ו רִישׁ  
לְהַסְחָתָא דְּרַבָּנִן אִי יֵשׁ שְׁלֵד"ע וְהַמ"ל הַקְּשָׁה מִאֲקִפִּי לִי קֻטָּן דְּלִהֲרִימִ  
אִיסוּר דְּרַבָּנִן יֵשׁ יֵע"שׁ וְכִבְרַת כְּתַבְנָא מִה דְּאִיכָא לִי יוֹנָא זִיבָה \* וְעַמ"ל  
פ"ה ה"ד מ"ה מְלוּלָה וְלוּלָה וְעַמ"ס י"ד סִימֹן ק"ס אֹתוֹת כ"ב הַחוּץ  
צִפְקָא רִמ"א ס"ס וּבְחִימִ"ק ק"ב א' כְּתַב דְּגִרָא לֹא עִיקָר כְּרִצַּת סָמָא  
דְּהִיכָא דְּסִלִּיחַ אֵין בְּרַחֲוִיבָא אִפְ"ה כֹּל דְּלֹא הוּא דְּוִינִיא דְּחֹלֵר  
אֵין שְׁלֵד"ע \* וְמִיָּהוּ י"ל דְּלֹרֵב סָמָא נָמִי הִטְעַם דְּעוֹבֵר עַל ל"ע  
וְשִׁיךְ דְּבִרֵּי מִי שׁוּמְעִין הֵא כֹּל דְּשִׁרִי לְסִלִּיחַ לְגַמְרִי לִכ"ע יֵשׁ שְׁלֵד"ע  
וְכִי בְּתוֹם צ"ק ע"ט א' ד"ה נִתְּנוּ וְסוֹב רִאֲיִיתִי בְּמִ"ל פ"ה מ"ה  
מְלוּלָה וְלוּלָה הַרְגִּישׁ בְּזוֹת צְהִי"ד ע"ס :

**בְּאֹפֶן**

שְׁלִמִידִין מִכָּאֵן צִבְהָן שְׁאֵמֵר קֶדֶשׁ לִי גְרוּסָה וְהַסְלִיחַ לֹא  
יִדַּע שֶׁהָיָה גְרוּסָה י"ל דְּהוּא קִירֹשִׁי וְדִאִי מִסֶּ"ס סָמָא  
הַלֵּכָה בְּרַבִּינָא וְא' חֵל כְּרִצַּת סָמָא אֵף רַב סָמָא מוֹדֵה צְטוּגָה  
דְּל"ס דְּבִרֵּי מִי שׁוּמְעִין וְכִנְרָאָה מִתָּו צ"ק ס"ס \* וְיֵשׁ נ"מ אִי  
קִידָשָׁה אַחֵר א' גַּט מִשְׁנֵי וּמִיָּהוּ אֵין זֹה צְרוּר חֲדָא דְּמִאֵן נִימָא לָן  
דְּבִס"ס כִּי הֵא לִהִי כוֹדֵאִי וְעוֹד חֻקָּה דְּפִטְוִיָּה צ"ד כְּתַבְנָא ס"ס  
נֶגֶד חֻקָּה בְּפִלּוּגְרָא דְּרַבִּינָא ל"ס חֻקָּה כִּי לֹא יִשְׁתַּנֵּה הָדִין צִבְיָל  
הַחֻקָּה וְאִי"ה בְּכֹלל הַסְפִּיקוֹת אֲבָאֵר עוֹד : וְעַמ"ס סִימֹן קמ"ח  
ס"ח כְּתַב הִר"צ אֵם אֵין הַסְלִיחַ בְּרַחֲוִיבָא י"ל הַמְשַׁלָּת חִיב וְהַס"ב  
חֹת ו' הַקְּשָׁה בְּר"ס קפ"ב לֹא הִבִּיא מִחֻלּוֹק וְכָאֵן הִבִּיא י"ל וְלִכְאֹרֶם  
הִיָּה גִרָאָה לִימֵר דְּבִגְנִיבָה ל"ס לִימֵר הַסְלִיחַ אֵין בְּרַחֲוִיבָא \* דְּאִי  
חִס"ר אֵף הַמְשַׁלָּת פִּטוֹר דְּלֹאֵוּ בְּנֵי שְׁלִיחוֹת הֵן וְכִי"ס הַס"ב בְּקִפ"ב  
מִהֲרִיבָה דְּהַסְלִיחַ הַבְּעִירָה בְּח"ס פִּטוֹר מִדִּינֵי אֲדָם וְע"כ בְּסִגָּה  
הַסְלִיחַ סָסְבּוֹר שֶׁהוּא שֶׁל הַמְשַׁלָּת וְעַמְדוּמָה וְכִה"ג לֹא הַסְלִיחַ הִר"צ  
לְפִסּוּק בֵּן דְּרוֹקָא אֵם הַסְלִיחַ אֵין בְּרַחֲוִיבָא פִּיִּשְׂרָאֵל וְאֵשֶׁה דְּלִגְבִּיָּהוּ  
לֹא יִצִּיר אִיסוּרָא כֹּלל אִמְרוּן דְּלִרְבִּינָא יֵשׁ שְׁלֵד"ע מִסָּא"כ בְּסִגָּה  
אִפְשָׁר דְּלִרְבִּינָא אֵין שְׁלֵד"ע וְאִפְשָׁר אֵף לִרְבִּינָא יֵשׁ שְׁלֵד"ע מִסָּא"כ  
לֹא הִקְרִיעַ הַרְבֵּי צוֹה וְעִינִן בְּנִי בְּמִלְעָא :

שְׁאֵלָה

שֶׁהוּא הַקְּדָשׁ וְסִגְנוֹב הוּא אֲתוּ וְלִמֶּנּוּ מִלְּמִידִין שְׁפִיר וְלִמֶּנּוּ ד' אֵין מִלְּמִידִין  
נָמִי דְּלֹא קִילִיף מִיָּהוּ צִעֲלָמָא וְאֵף בְּרִשּׁוֹת אֵין שְׁל"ע וְכִכְךָ לְרִיךְ  
לְמַכְתָּב תְּרוּמָה וְגִירוּסִין וּמִיָּהוּ מִשְׁעִיגָה וְטַבִּיחָה לִימֵר אֵף לִד"ע  
סִידָע הַסְלִיחַ יֵשׁ שְׁלֵד"ע וְקִילִיף מִיָּהוּ לִמֶּנּוּ צ"כ מִלְּמִידִין \* אֵלָּא דְּקִיִּיא  
בְּאִמְחַח מִנְּגֵן דְּמַעֲלִילָה אֵף צִידָע הַסְלִיחַ הֵא לֹא מִיִּוֹחֵר בְּמַעֲלִילָה דְּג"ס  
לְרִיךְ לִכְתֹּב דְּבִרִּים כְּתִיב \* וּמִיָּהוּ הֵא דִּלְמֵר מַעֲלִילָה וְטַבִּיחָה צ"כ  
הֵינִי לִמְאֵן דִּילִיף מִאֵו וּמִתַּחַת דֹּא"לָה לֹא הוּא צ"כ דֹּא' לְרִיךְ שִׁיחָא  
עַכ"פ מִיִּוֹחֵר עַמ"ס בְּסִפְרָא ג' וְדִבְרַת פִּשְׁעָה מִיִּוֹחֵר הוּא וְכִבְרַת תִּי  
מִהֲרִיבָה א' וְלִי צִעֲלָמָא וּבְח"ס סוֹב רִאֲיִיתִי בְּתוֹם מְרוּבָה (ע"ט א') ד"ה  
נִתְּנוּ) וְאִפְשָׁר בְּלֹא יִדַּע הַסְלִיחַ נָמִי לְכֹאֲוֹרָה לְרִיךְ רִיבּוּיָא דְּמִגִּיעִין  
וְתִרּוּמָה נִימָא כְּהַסְתָּ דּוֹקָא בְּאֵין עֲבִידָה אֵף דְּל"ס דְּבִרֵּי הַרְבֵּי כּו'  
מִיָּהוּ פִּירְכָּה הֵא וְלוֹה הִבִּיא רִאֲיִיה מִתָּו מְרוּבָה דְּמִשְׁמַע מִדְּבִרֵּיהֶם  
דְּאִי הוּא מִיִּוֹחֵר לִמְאֵן דִּילִיף מִאֵו וּמִתַּחַת) שְׁפִיר מוֹכַח אֵף צִידָע  
הַסְלִיחַ דְּבִלָּא יִדַּע לֹא לְרִיךְ קִרָא דְּל"ס דְּבִרֵּי מִי שׁוּמְעִין וְכִדְאִמְרִין \*  
אִמְנִס בְּאִמְחַח דְּכִתִּיב מִיִּשְׁוֹטָא תִּרִי הוּא קָהֳלָה לִמֶּנּוּ לִי בְּתִרּוּמָה  
וְגִירוּסִין וְאִפְשָׁר אִי לֹא תְּרוּמָה וְגִירוּסִין לֹא הוּא דְּרִשִּׁין הוּא כֹּלל  
דְּאִיכ' מ"ד לֹא דְּרוֹס אֵלָּא כֹּל הִיכָא דְּאִיכָא לְמִדְרָשׁ דְּרִשִּׁין לִחַד  
מ"ד וְא"ס הַכֹּל :

**וְרַעֲנִין**

הַלֵּכָה אִי כְּרַבִּינָא אֹו כְּרִצַּת סָמָא הִרָא"ס ז"ל ס"ס צ"מ  
בְּסִס הִרָא"ס דְּהַלֵּכָה כְּרִצַּת סָמָא וְצַע"ע ח"מ קפ"ב ס"א  
פִּסְקָא בְּרַבִּינָא וְע"ס ס"ס וְנ"מ לְדִינִן צִבְהָן שְׁאֵמֵר לִיִּשְׂרָאֵל קֶדֶשׁ לִי  
אֲשֶׁה גְרוּסָה אֵף דְּהַלֵּכָה כְּרִצַּת דְּכָהֱן קִידָשׁ אֵין לּוֹקָה עַד סִיבְעוֹל מ"מ  
נ"מ אִי חֲלוּן הַקְּדוּשִׁין כְּמִ"ס צ"מ ס"ס ד"ה דִּלְמֵר וְאֵף אִי נִימָא כֹּל  
הִיכָא דְּלֹא עֲבִר הַסְלִיחַ עַל סוֹב עֲבִידָה וְדִאִי יֵשׁ שְׁלֵד"ע דְּל"ס דְּבִרֵּי  
מִי שׁוּמְעִין וְרַבִּינָא וְרַב סָמָא בְּהַא פְּלִיגִי דְּלִרְבִּינָא מִשְׁחָוִי חוּץ יִלִּיף  
וְדוּמִיא דְּהַסְתָּ צִעִינִן שְׁהַסְלִיחַ בְּרַחֲוִיבָא בֹּא תִּה עֲבִידָה גּוֹפָא הֵא  
לֹא"ס אֵף שְׁעוֹבֵר עַל ל"ע יֵשׁ שְׁלֵד"ע וְלֹרֵב סָמָא כֹּל שְׁעוֹבֵר עַל ל"ע  
שִׁיךְ דְּבִרֵּי מִי שׁוּמְעִין הֵא לֹא עֲבִר עַל סוֹב עֲבִידָה אֵף לֹרֵב סָמָא  
יֵשׁ שְׁלֵד"ע אֵף אִי צַעֲי לֹא עֲבִיד מ"מ אֵף לֹרֵבָא דְּקִידָשׁ לֹא לְקִי עַד  
סִיבְעוֹל וְא"כ בְּסִפְרָא הַקִּידוּשִׁין לֹא עֲבִר הַסְלִיחַ עַל ל"ע וְכִסְחָה צִיָּה  
יִכּוֹל הַכֵּהן צִעֲלָמָא לְקִדָּשָׁה דְּלֹא הֵא כְּתִרִי עֲבִירִי דְּמִהֲרָא מ"מ נְהִי  
דְּלִת לִקָּה אִיסוּר יֵשׁ בְּקִידוּשִׁין לִחֹד \* וְי"ל לֹרֵבָא בְּתִמּוּרָה ד'  
א' דְּכֹל מִלְּחָא דִּלְמֵר רַחֲמָנָא לֹא תַעֲבִיד אִי עֲבִיד נֹא מִהֲרָא א"כ  
הַסְלִיחַ שְׁעוֹבֵר עַל \* ע"ל לֹא לִהִי קִידוּשִׁין דְּעִבְרַת אִיסוּרָא מִגְּמִנָא דְּרַחֲמָנָא  
נְהִי בְּאִיָּהוּ גּוֹפָא גְלִי קִרָא לֹא יִחַלל וְאֵין עוֹשָׂה מִמּוֹרִים מ"מ לֹא  
לִהִי שְׁלִיחוֹת וְל"ע :

**גַּם**

הֵא דִּלְמֵר ס"ס צ"מ אִקְפִּי לִי קֻטָּן מִשְׁמַע לְכֹאֲוֹרָה אֵף שְׁאֵין  
אֲשֶׁה עוֹבֵרֶת כֹּלל עַל ל"ע דְּקֻטָּן אֹוֹכַל בְּצִינּוֹת כּו' וְבִירִים  
אִיסוּר דְּרַבָּנִן וְאִפְ"ה לִמֶּנּוּ ד' אִי צַעֲי עֲבִיד אֵין שְׁלֵד"ע אֶלְמָא אֵף דְּלִית  
כֹּלל עֲבִידָה וְל"ס דְּבִרֵּי מִי שׁוּמְעִין אִפְ"ה לֹרֵב סָמָא אֵין שְׁלֵד"ע כִּה"ג  
וְע"כ צ"ק ע"ט א' ד"ה נִתְּנוּ \* וְעַכ"מ הַלְכוֹת עַכ"ס וְחֻקוֹתֵיהֶם  
פִּי"ב ה"ה כְּתַב מִנְּגֵן דִּאֲשֶׁה לִית אִיסוּר תוֹרָה לְהַקִּיף קֻטָּן וְלִכְאֹרֶם  
חִסְגִּוִיא זוּ מוֹכַח כֵּן דֹּא"כ אֵין שְׁנוֹת לִד"ע לִכ"ע כִּיִּין דְּאִיסוּר תוֹרָה  
יֵשׁ \* וְע"כ צ"מ ס"ס דְּל"ד קֻטָּן הֵא גְדוֹל וְכִפְרִי"ס ז"ל וְלִכְאֹרֶם  
בְּגְדוֹל לִכ"ע אֵין שְׁלֵד"ע דִּלְמֵר הַמְשַׁלָּת סְבּוֹר הֵייתִי דְּהִנִּיקָף לֹא יִשְׁמַע



מומר לב"ה או לעבירה א' והמשלח אומר לו שיעשה  
לו השליחות אי יס של"ד כה"ג דל"ס דברי מי  
עין דודאי יעשה או אעפ"י כן אין של"ד :

תשובה  
 בח"מ שפ"ח סט"ו בהג"ה החזק בדרך יש שלד"ע  
 דל"ש מי שומעין וע"ש אבות ס"ה ופריי לא"ח ד"ס  
 נחצנו מזה באומר לעכו"ם בשבת הוה שבות ולמומר לפני עור  
 מ"ה וי"ל לפסול לעדות מ"ה הוה כאלו עשאו בעצמו ומיהו י"ל  
 הוה ס"ס שמה הלכה כרוב המא' ושמה אף לרבינא עש"כ סס וכשר  
 לעדות להוליא ממון דאוקי חזקת כשרות לחזקת ממון ועדיין ז"ע  
 כי ספ' מה אמור קמאי לא הוה ס"ס \* וע"ד סמ"מ אות' ב'  
 כתב על מעשה דת"ד סימן סט"ו בל' הראו מחתרת חבירו והלך  
 וגבז אין חייב דהוה גרמא וכת' הד"מ ז"ע בדלא"ה אין שלד"ע  
 והמעין בת"ד כתב שומעין שהראה לגוי שהוא גבז מפורסם  
 מחתרת ראובן ב' וא"כ ז"ע דמס"ה כתב גרמא דיש שלד"ע כה"ג  
 כמ"ס בהג"ה ספ"ח וגם קשה דשלד"ע הוה באומר גבז בשבילי  
 חסא"כ צידון תה"ד לא אמר כן ולית שליחות כלל רק הראה  
 מחתרתו ולכך פלפל הת"ד אי היה גרמי או גרמא ועש"כ סמ"מ  
 ה' וז"ע \* ובאומר גבז בשבילי לא הו' גרמי וגל גרמ' דאין  
 צרי כלום היוקא והמשלח רק דיבורא ב' \* ומומר אי עושה  
 שליח ונעשה שליח אח מומר לכ"ה עין אלה"ע ק"מ ס"י וקמ"א סג"ט  
 דעושה שליח וה"ה דנעשה דאיתקם להדרי ובח"מ קפ"ח ב"סמ"ע  
 ובא"ה קמ"א סל"ג אות מ"ו הביא ד"ה סנהדרין ע"ב מסמט  
 דמומר בעכו"ם וב"מ בהר"מ ז"ל פ"ג מה' גירושין ועיין סימן קכ"ה  
 סס ס"ב וקשה א"כ אין מומר מגרש ע"י שליח דאיתקם להדרי ומ"מ  
 סג"מ בר"מ פ"ג מה"ג הוא ממ"ס סס הט"ו ישראל שקילל שבת ב'ו  
 הרי בעכו"ם לכל דבריו הו' כתב המ"מ דל' לכל דבריו וקיי'  
 קידושין קידושין ועיין בר"מ ו"ל פ"ד מה"א ובא"ה ע' ומ"ס מתני'  
 סנהדרין ע"ב ב' ד"ה ישראל הוא י"ל אף שכתבו בן ברית ול'  
 ישראל מומר אשגרת לישן ברורף אלא מומר לעכו"ם אבל בן ברית  
 מקרי וכבר יש מחלוקת בזה ואי"ה יבואר בה"פ :

דכתבנו לעיל לרצא אחאי מהני השליחות י"ל ודרבנן  
להר"מ ז"ל דלא תסור ד"ת א"כ לרצא אי עביר דרבנן  
גבר אהדמנא דרחמנא ועיין צט"ת ידי אליהו דף  
קפ"א יע"ס :

צ"ס' הנ"ל דף ק"ב ע"ד הקסה אהא דחמורה ה' ז'  
הפריך לרבא דחבני מאלמנה לב"ג ולא פריך מכל חייבי  
ה ומח"ג יע"ש וא"י דכל חייבי לאוין אין איסור בקידושין  
למנה לב"ג אף לרבא קידושין ע"ח וא"י דאין לוקה עד  
גל מ"מ איסורא איכא בקידושין לחוד ומח"ג אף לרבא  
אזהרה שלא יקדשה היינו כשבעל אח"כ וקידושין לחוד  
אין וער"מ ז"ל ה' א"ב פט"ו ה"ב ופי"ו ה"ג דמשמע דאין  
קידושין וביאה מ"מ קידושין לחוד אין איסור חוץ אלמנה  
גרשה ב"י זכ"ה איסורא איכא ומלקות עד שיבעול  
קסה מה דמשמע בתמורה סס בקידושין לחוד איכא

איסורא ממה דאמרינן בסוטה מ"ד א' אשר ארס אשה ולא לקחה  
חרט אלמנה לב"ג גרושה לב"ה ממזרת ונתינה לישראל ופריך לימא  
דלא כר"י דאמר הירא מעצירות שבירי ומשני בדרישה דאמר בעל  
וגא קידם אינו לוקה (ט"ס וז"ל כדריבא) אלמא איסורא נמי ליכא  
קידם לחוד לרבא וכפי"רסי סס וא"ג מה פריך בתמורה וב"ח  
דפריך כשיבעול אח"כ דלקי תרתי דלא להי קידושין דעבר אהדמינ'  
דרשמא דאין כזרא שיבעולו הקידושין למפרע הואיל ובשעת  
מעשה לא עשה א' סוד ועוד קשה מז"מ ס"ק יו"ד ב' כהן דאמר לא  
וקדם לי גרושה אין סלד"ע ומה עבירה יש בקידושין למוד כדמסקא  
בסוטה וז"ע :

דברי בו וכו' אזכרנו עוד מה דקשיא בת"ס הד"מ י"ל  
ב' תמורה פ"א ה"א ממזיר לוקה וניתק לעשה היאיל ולא  
יגאל ניתק למקצתו כו' א"כ אונס שגירס ישראל ממזיר  
דניתק לעשה והא לא ניתק לכונו דכהן לוקה ה"ה  
ולזה נאמר ממ"נ לרצא בתמורה ה' ותמורה ע"ו איימר  
לא ללקי בישראל ולא ביי דלריך דלא מהגי א"כ בלא"ה לא  
לא מהגי יע"ש ברס"י וכהן לקי דמהגי ועמ"ל פ"ג מה'  
ה"ר שהקשה אמאי אין לוקה בעשיר ועני דלאו שלא  
לכו כו' יע"ש והנה בתמור דהוה ניתק אף דנשים אין  
ע"ד נותר דאף שלא בזמנו אין נשרף אלא ביום ועיין  
ד"א בתו' ד"ה מעקה ופ"י סס אפ"ה הואיל ואפשר  
שה' ל"ד לתמורה דליבור וסותפין אין עושין תמורה כלל  
וא"א מזה וה"ה משכן נבי שאין העשיר מנחה להחזיר לו  
דלקיים העשה אף בעשיר ואף ש"ל בין נותר למשכן  
מ"מ י"ל כדאמרן :

אונם סגירם ע" שלוח להחלה וצטעת הגט סיה  
דעתו להחזירה והגט לא ניתן על תנאי בקדשה  
הק דושן גם אי איהי עשתה שלוח לקבלה תור :

למ"ס התו' בנא מליעא יו"ד צ' דלמ"ד כו' כל  
דשי' במליאות זה הלאו לכ"ע אין שלד"ע כמו כהן

שאלו לכהן לא וקדש כו' והסליחו' בטל ואין כאן קידושך יע"ש אות'  
בגירוסן כה"ג דעבירה היא לגרסה ואין סדר"ע והבט בטל עת'  
תמורה ה' א' ד"ה מיתבי דבאוגס חלין הגירוסין משא"כ ע"י שליח  
ואמנם למ"ס התו' פסחים כ"ט ב' ד"ה רב אשי והמ"ל פ"א ה"ג  
מחז"מ הביאו דלאו הניחך כל סדרעתו לקיים העשה בשעת עבירה  
הלאו לא עשה כלל א' סדר וא"ל לפרש שם בע"ל א"כ ה"ה כאן  
בסדרעתו היה לגרסה ע"מ להחזירה לא עשה כלל עבירה ומ"מ  
בשעת נתינת הבט פירש וא"ז אף אם לא יחזירה להוי גי' א' חלתי  
קידושי שני ולא הוה שליחות בעבירה ומיהו כ"ז לרבא דכל ימיו  
מותר למהוי ניתק אצל לאביי לריך כל ימיו דאל"ה הוה דמהני ולא  
ליהדר לריך כל ימיו דלא מהני ובין סבן לא הוה ניתק דלא ניזק  
לכילו גבי כהן כמש"ל לא ניתק למקצת כמו בחמ"ר וזיין דפלוגת'  
דאביי ורבא לא בר ר' כ"פ הלכת' במאן כמו שירא' ה"רוא' בפוסקי'  
ובד"מ ז"ל אין בא מפורש א"כ חלק קידושי שני מהספק ואריכה גט  
משניהם כי שמה שליחות דאשן הוה סלד"ע ומיהו מ"ס התו' ב"מ



י'ר'צ' דוקא ישראל הריעצ'א ז"ל כתב שם ה"ה כהן לכהן נמי לרבינא ים סגד"ע הביאו המ"ל פ"ה ממלוה ולגה הי"ד יע"ש וא"כ צאונם אף אי לא היה בדעתו ליקח את"כ אפ"ה חלו קידושי שני מספק דממא הלכה כרבינא דכה"ג ים סגד"ע כיון דאין השליח צד חיובא בעת כדאמרו ומיכו יראה אם האשה עשתה שליח קבלה צאונם שגידם דמטעה סקיצל הגט נתגרסה ר"ל שאין סגד"ע דהיא לא מוזהרה אלא דלא יוכל לסלחה ולא שייך אין סגד"ע וים לעיין דמ"מ עובר על ג"ע והבן • ועיין בתמורה ו' ב' דפרק מה איכא בין אב"י לרבא וגמ"ס ים נ"מ :

**עיינ** בתו' מכות דכתבו לאו הניחך לעשה למא לי הללו דאין לוקח ובע' ג"ו כתבו דנ"מ טובא אי צעלו או לא קיימו יע"ש כלל כ"א ואף דאמרינן שם דרף י"ו א' אן אין לנו אלא זאת ועוד אחרת וא"כ ה"קשה להם לתו' בשאר לאוין גמא נ"מ באיך לאו הניחך דאין לוקח ומשלים ולא משום ניתק וע"ש תו' ד"ה התם שפי' תשלומין וניתק ולא צעלו וים לעיין הא מ"ע להשיב הגולה וכל שטרפו אף שמשלים אין מקיים מ"ע גם מ"ס דמלקי לקי הא צהדיא צתה התורה להשיב ולא ללקוח וממילא כשנאבד דמשלים דגלי קרא :

**אמנם** עיקרן של דברים כך הם דוודאי אונם צריך הללו לכהן ללקוח גזל גאסורא דלא ידעינן איסורא שלא לגזול וכ"כ ק"ו מרבית ומונא א"כ אף אתה אמור לו דמסיק רבא נכנס ש"ס ואין קושיא ומשכון דמיותר הללו דכתב דברים כ"ד לא הוצא בחון תעמוד הוה עשה שלא ליקח צורע י"ל דלאו צריך לעשיר דלא ניתק דקרא הסב חס"ב לעני מדבר במבואר עיין ב"ז קי"ג א' ובר"מ ז"ל ה' מעט ולוה פ"ג ה"ד • ומיהו המעיין בתו' תמורה ד' ב' ד"ה והרי מבואר דלאו שניתק למקמתו ניתק לכונו ושאינו אונם דלכהן ליתא בקיומו כלל ולפ"ז משכון נהי דעזר אין מניה על עשה מ"מ יכול לחזור ולתקן ושפיר ניתק ומס"ה פריך התם במכות י"ו משמע אף עשיר ועיין בר"מ ז"ל פ"ג ממלוה ולוה שכתב בתם משמע אף לעשיר אין לוקח דניתק לעשה כמס"ל • ומיהו גמ"ס בר"מ ז"ל שם פ"ג דאף מלוה צדוק עובר בלאו • ועיין פרישה ח"מ הי' ל"ו ובש"ע שם דביתו היינו רבוצו ובמלוה איכא לאו ובשליח עשה בחון תעמוד ולא לאו והאי"ס קאי על שליח וא"כ שפיר צריך קרא לא תבוא אל ביתו רשותו לחסור בחון למלוה דמחון תעמוד דקאי על שניהם מליה ושליח ודאי לא שמעינן אים רא במנחה מלוה צדוק • ומיהו בתו' ב"מ קי"ג א' ד"ה אימא כתבו דבשוק לא הוה איסור למלוה אלא מדרבנן • ולשיטתם שפיר תקשה לאו במשכון למא לי דאיסור ידעינן מחון תעמוד :

**ויש** לנו הרהורי דברים צד"ה שם שהביאו ראיה ממ"ס הא לא אריא כו' שלא יכנס לבית אלמא דרבנן הוה ומה ראיה אה"נ אי שליח תותר לכנס לבית ונ"ת אמלוג לחוד וציתו כתיב הא מנחה שרי מ"ה ורבנן גזרו אטו לבית • ושליח ל"ס זה דמותר לבית משא"כ באמת כשמואל דלא תבוא אחרויהו קאי ומס"ה כתיב ציתו לכלול שליח אבל מלוה אפי' צדוק עובר אלא דהא מנלן • ומיהו להפרישה בלא"ה שפיר דלאו ליכא כלל בשליח וכאמור • הן

אמת שמ"ס הפרישה בשליח צביתו ליכא לאו אלא עשה דוהאי"ס ים לעיין ביה דהר"מ ז"ל פ"ג ה"ד ממלוה כתב א"כ מה בין שליח למלוה שזה מנחה וזה אין מנחה • והא דבית גופא ים חילוק שזה בעשה וזה בלאו ואי נאבד או נשרף לוקח המלוה והשליח בעשה לחוד ומיהו אפ"כ כתב עבר המלוה ולא כתב עבר השליח והדברי טראץ כן דהוא"ס מרבה שליח וליכא כ"א עשה :

**עיינ** בב"מ בב"י בח"מ סימן ל"ו כתב הרמב"ם חבל אוכל נפץ לוקח וגראה ה"ה משכן המלוה כל דבר לוקח עכ"ל מ"ס פ"ג מעוען לא מאלתיו אלא פ"ג ממלוה ומ"ס ה"ה כל דבר כו' אם נשרף זה מבואר בר"מ שם ואי בעשיר היה לבאר זה • והדברים ארוכים ואי"ה במ"א אבאר עוד :

**והנה** אחר ההתבוננת ראיתי שיש עוד לאו הניחך לעשה חמ"פ עיין פסחים כ"ט ב' בתו' ד"ה רב אשי ולרבנן דהשבתו בכל דבר לא משכחת צטלו רק קיימו ולא קיימו • וא"כ אפשר דקושית התו' לר' יוחנן אלא דכבר כתבנו בס' ג"ו דלר' יוחנן ב"י לא ניתק דהוה לאו שקדמו עשה ולר"ל דה"ה ניתק עתו"ס מכות ט"ו ב' ד"ה מירי דקדמו עשה הוה ניתק • ולדיד ה משכחת צקיימו ולא קיימו כמ"ס התוס' שם בזהריו בו וגומר בלא"ה אין בו מעשה וצריך נמי לאיסור שלא יוחד ובמקום אחר אי"ה אבאר עוד :

**עיינ** תוספ' יומא ל"ו ב' שכתבו לאו דנבילה לר"י הגלילי הוה ניתק אף דעשה גזר כו' אין תקון הלאו מ"מ ל"ד ללאו דחסימה שנכתב עשה בצידו ועריפה לא ניתק דדרשינן נמי קדשים שיצאו חוץ למחיצה ולאו שלא ניתק למקמתו לא ניתק לכונו אף ראיה מכאן דניתק גמור י"ל למא דניתק ניתק כו' • וגבילה לאו ניתק גמור הוה ועיין מ"ל פ"ג מה' מלו • לזה ה"ד שרצו לתו' יומא ויתו' פ"ב ב' ד"ה הורע • ושם פת"י דמס"ה לא לקי אכלאים משום לאו דלא חס גבול • כיון דבהסגת גבול לית מלקית דניתק להשכון ה"ה אכלאים ו איינו דקשא ליה להמ"ל ז"ל אלא לא נימא נמי כיון דעריפה לא לקי דניתק ה"ה אקדשים מה דמרבין מיניה לא ללקי כמו כלאים כו' וי"ל ועוד דצדקשים לאו אחר הוה קדשים פסולים משא"כ לא תסוג כי הלאו לא ניתק למלקות ה"ה מה דמרבין מיניה וע"ש מהר"ל ז"ל שבת כ"ה א' • ומ"ס דהוה לאו שבכללות קשה חדא ללקי והורע כלאים • ללקי ב' א' משום כלאים וא' משום לא סוג :

**קשיא** לי בפסחים כ"ג א' לר"י הגלילי יעשה לכל מלאכה ל תיר חלב בהנאה אלמא סובר דכ"מ שנאמ' לא יאכל הנאה במשמע מנלן אי מנבילה הא צ"ל לנת קי • כמ"ס ציומא ל"ו ב' ואי מאותו למא לי אותו הא מחלב נכקא כמו לר"מ ואי אה"כ הלשון ש"כול לא משמע כן וי"ל : עוד קשא לימא דר"י הגלילי ור"ע מחולקין בפלוגתא דר"מ ור"י דר"י הגלילי מאותו יליף איסור הנאה וגבילה לדברים ככתבן ושפיר צריך היתר בחב • דאל"ה לא היה ידע ק לדברים ככתבן אלא להחיר נבילה ע"ס גירה ומלכה לכך שתיב בחלב היתר וגיד מק"ו • ובגבילה לגוסה לא צריך היתר דמכ"י יברה וכי יפתח כו' והמת יהיה לי נפיק היתר הנאה כמ"ס בס' פ"י



פ"י ובסוף הגלגל מ"ו מו' אר"י ל"ז ז"ל אב"ד דק"ק חאדרי וק"ק קראקא וד"ע יליף איסור הנאה מנבילה וע"כ נטומאה וטערה וי"ל דר"ע כר"י סובר וכו' הלכה והבן :

כרך יא

אדבר בו בענין הספקות ומשפטן ועם היות שכתבו בס' ג"ו במקומות מספרים עתה ראיתי לקבלם יחד ואוסף בהם קצת דברים מועילים בעו"הי דע כי שמונה מיני ספיקות הם כפי אשר אדבר בהם ואני קורא שם לב"א מהם : שם המקרה שם המציאות שם הרגיל שם הכמות שם פלוגתא שם בעיני דלא אפגעא שם עדים שם ע"א ואני אבאר כ"א כפי כפי וחי' בעזרת לורי וגיאלי :

ספק

המקרה כיצד שגור לנו ספק השקול חתיכה ספק חלב או סימן מים בראש ולא נודע אם הקף המוח או לאו ספק נפל איסור נחשיל או נלוי ספק שהיה ודרם או לא בדק אחר השמיטה אם נשחט הרוב ספק קרוב לה או לו וכדומה הרבה הנה באין חזקה כלל לדעת הר"מ ז"ל פ"ט מהג' טומאת מת הי"ב דמ"ה שר"א ספק חלב וסימן חרף חתיכה ומדרבנן אסור הר"א ז"ל הסכי' לדבריו כ"י הכ"ז מהג' כלאים והשגתו יע"ש ובמ"ל ובתנאים המצואים בפריי ל"ד ק"י והפ"ר פ"ב ק"י פסק כה"ר ז"ל וז"ע להלכה כי רבים חולקים הר"ם ז"ל פ"ה וכו' ובכמה מקומות משמע דמ"ה אסור וז"מ טובא לדינא ובהנהגות או"ה כתבו דכ"מ לב"ה ספק כלאים להר"מ ז"ל אין פושטן בשוק ולהר"ם ז"ל פושטן וספק תורה להר"מ ז"ל אין עושין סיג וגדר והוא משמרת למשמרת עיין יבמות כ"א ג' חולה ש"ס הכנה מאכילין הקל ונה"ר ז"ל ספק תורה ואיסור דרבנן שוין ומיהו י"ל דמ"מ חמור ספק תורה ע"א ס"מ תק"ל ב"א א' והבן \* וכן בעל ד"ש חייל שצוה וספק תורה י"ל למ"ד מ"ה חייל כח"ש ולמ"ד דרבנן לא תסור לא חייל עי"ד רל"ט ס"ך י"ט והבן \* ובת"ג פ' תלוי יעוין שם \* ועיין בכתפות תמרים בסופו כתב לה"ר ז"ל אף ספק כרת מ"ה מיתר (עכ"מ יש גירסא) מדשרי ספק ממזר שמו ישא אחותו מאביו יע"ש וא"י דא"כ למ"ד כל ספק בר ממזר אסור מ"ה אף התירה התורה ספק ממזר שמו ישא אחותו מאביו שזה איסור אחר הנה ולא התירה התורה אלא איסור ממזר \* אלא למיעוטא דמיעוטא לא חיישין כדמסק' בקידושין ע"ג א' ומדשרי רחמנא ספק ממזר אין ראיה כלל דמאן צידע מי הוא אביו ואמו ובספק א"א וכדומה : ולמ"ד ספק מ"ה אסור אף איסור תורה כח"ש שאין בו עשה ספק מ"ה אסור ובמ"א כתבו מזה ד"ל דוקא ל"ה דחמור דילף מן ממזר \* והל"מ ודבר הגלמוד צ"ל מדות דין תורה להסדק שה"ר ז"ל קירא אותם ד"ס עמ"מ פ"א מה"א קידושין כסף זה כ"א דאיכא חזקה הולכין בתורה בין לקולא וחומרא וא"י"ה בכלל חזקה אלא חזקה הפוסקת אי אנונין בתורה לענין ד"ג אכל באיסורא הולכין ודאי אחריה \* ואם יש ס"ס לחומרא ואוכל אחיו ז"ע אם נקי עליה דהרשב"א ז"ל בתשובה משמע דעדיף מרובא ולקי עליה ולא מכרעא מנחא ועיין בתשובת הרשב"א ז"ל ובפ"י בקו"א כתובת ט' ואי יש ס"ס לחומרא באיסור דרבנן אי מחמירין עמ"ל פ"ה מהג' ט"ה ופ"ד מה' בכורות ובה' מקוואות

פרק שטי ועירובין ל"ה ז' ד"ה ספק יש שם פלוגתא יע"ש וספק תורה שזא ע"י גלגול לדרבנן עיין מהר"י ב"ל ק"א וג' סימן ק"ג הדמיון ספק עריפה שבישל ברוז כשר במינו א"א ספק דרבנן לקולא ובפריי ל"ד כתבו מזה :

ורנה

חזות קשה ראיתי בר"מ ז"ל פי"ד ה"ח מה' ט"ה חזיות ש"ס משקן בחתיכה ופשט הט' א' ידו לאוירה הפק ענע במשקן או לאו עמאין והחזיות טהור משקן עמאין ד"ת ולטמא אחרים (אף אובלים) דרבנן וכ"כ שם כ"פ אלמא ספק חזיות שזא ע"י גלגול לדרבנן מטהרין ומה טומאה בר"הי כודאי חסיד מטהרין דרבנן כ"ס באיסורין כה"ג ואף אם נאמר כל שלא נידע אמרינן ספק לקולא מ"מ כאן ל"ש זה דא"כ יטמא המשקן בנגיעה לחזיות ועיין טהרות פ"ד מטהר ט"ו ואף אי היה אמרינן בטומאה כה"ג טמא לא הוה קשיא לר"ת כפי הגרסא לכאור' מדבריו בספק דרוסה שנתערב שמתיר ובס' פרי מגדים בק"י תרצ"ו בזה לר"ת יע"ש \* דשאינו טומאה דספק הא' כודאי מש"אכ מתוכפתא שהביא הר"ם ז"ל וכו' הר"מ ז"ל קשה וא"ל איסורא מטומא לא ילפינן דבכמה מקומות ילפינן וז"ע וי"ל קצת \* ואיסור תורה ספק אם נפל לחבשיל דאסור אמאי לא אוקמיא חזקת היתר עי"ד מזה כ"ה וי"ט וק"י \* ובסימן ח"י :

ספק

המציאות כיצד המשל בזה מה דאמרינן חולין פ"א א' דחכמים אוסרין לשחוט או"ב אחר שחיתת חס' וזהקשו בחוס' ד"ה מאן טעמא ותרצו דרבנן מספקא להו אי רוב מתוקנין או מקולקלים וזה ספק מציאות \* ומדבריו החוס' שם למדתי חידוש דין ששיימו וז"ל והשתא לא מהני חזקה מידי דהוה קשיא להו דמ"מ אמאי לא אוקמי' ה' אחזקה דשאין ובי"ח ותרצו דל"ס כה"ג לומר אוקמי' אחזקה וי"ל למה לא אוקמי' אחזקה ולומר דהוה ספק חסרון ידיעה ל"ס אוקמי' אחזקה הא' מגלגל גס החוס' לא היו מוכרחין לזה דשפיר מלינו למימר כח"ש מהר"ש ז"ל שם דרבנן מספקין אי פלגא ופלגא ועם החזקה הוה רוב מקולקלים או שמו רוב מתוקנים דל"ס אוקמי' אחזקה כודאי דבלא החזקה רובא מהיתרא דלאו ספק שקול הוא ואם החזקה הוה פלגא ומדכתבו דספק אי רוב מתוקנים או רוב מקולקלים ש"מ דבר פשוט להם דכ"הג נמי לא אוקמי' אחזקה וכו' דאי הספק שמו רוב מתוקני' או פלגא מתוקנים הוה ס"ס להיתרא ואף במקום חזקה מהני הא' ליחא דהחוס' בסוגיא דפ"פ כתבו שם אינם חד הוא ואף ש"ל ז"ל כח"ש הא"י בק"וה אכתי טעמו של דבר לא ידענא \* ולימר כיון דהספק מגרע כח החזקה דאי רוב מעשיהן מתוקנים רובא עדיף מחזקה ליכא לאוקמי' אחזקה מש"אכ בספק שקיל בעלמא גס זה החילוק לא הציגתי \* ועיין כה"ג ב"ר כ"ה וכו' ספק בעיני ופלוגתא לא שייך חזקה כי בשב"י החזקה לא ישתנה הדין אפשר זה דומה להם וז"ע וע"מ לקמן אי"ה בספק בעיני :

ספק

הרגיל כיצד ספק דשכית ורגיל לאיסורא טפי מלהיתרא כתבו ז"ל דלא מהני ביה ס"ס עכ"ל ב"ד סימן ק"א ומקורו מתוס' כתוב' ט' א' ד"ה ואי בעית אימ' דאין רובא כו' וכו' אי לא שכיח לא הוה ס"ס יע"ש : והיינו רוב גמור אכל רוב דרבנן הוה







ב"ט ילף מקרא לומר וקיצה כו' והקסי ליה מאסס הלוי דמביא  
 על הספק דסס ליכא הכשר אלא דהחורה אמרה דמחויב על  
 הספק וליכא חולין לעזרה ה"ה חטאת העוף אחרדי מקרא וליכא  
 חוגין בעזרה משא"כ ספיקות דלמא לאידך גיסא ושו"ת עדיף  
 אלא וודאי דהיק דיראה לו דאין מביא קרבן על הספק כמ"ס בהג'  
 טומאת מת פ"ט ה"ב דיראה לו כל ספק מ"ה שריא ואם ראה  
 להחמיר אין שריא דמביא חולין לעזרה משא"כ אי ספק מ"ה לחומר'  
 לא חולין בעזרה דמחויב הוא וע"ז קשיא ליה מחטאת העוף למה  
 הנריכה תורה או נילף מהתם דספק מ"ה לחומר' (באשם תלוי  
 איתחזק) ולזה תירץ דהתם מכשיר הוא וכמ"ס הפירח ביד ק"י  
 דסס המב"ט חייד דאיסור ממכשיר לא ילפינן באופן דמשמע  
 דלה"רמ"ז ז"ל צ"ע דלא אפשר מדרבנן לחומר' וכנראה ממרוצת  
 דברי הס"ר ד"ר ק"י ד"ה כלל דמלתא דמנמנע צ"ע דלא  
 אפשר ופלוגתא דרבותא וצ"י כתי עדים כולהו לה"רמ"ז ז"ל  
 מדרבנן \* ודע דקשיא לי התם צנור סדר ר"י חולין בעזרה  
 לאו ד"ת וסמיכת העוף אין מ"ה ומה תרין איסורין מדרבנן יע"ש  
 צ"ע ודע' ואי אמרין דספק מ"ה לחומר' למה לי קרא נהביא  
 חטאת העוף מספק כיון דחולין לעזרה ליכא איסור' יע"ש ולי"ע  
 וי"ל דפוגמתא היא אי הכך מה אסור או לאו כמ"ס הפירח דתליא  
 אי צעינן חתיכה א' משתי חתיכות עיין ריש פרק ספק אכל :

הלוי ז"ל בשאלה ג' העיר בזה וחמה על הר"ע ותי"ט צ"ע  
 חמורה מסוגיא דטור ובגיטין בהשולח הטאת ממ"ה יע"ש שהאר"י  
 עיין גיטין כ"ח ועד ע"א א' : וכפי הנראה אדרבה למ"ד אין  
 שחיטה לעוף מ"ה יש הרין איסורין בחטאת העוף א' נריפה דתצר  
 שדרה ומפרקת עם החוט במליקה וא' מסוס חוגין בעזרה דקי"ל  
 שחיטה שאינה ראויה שמים שחיטה בחט"כ וכבר דברנו מזה לעיל  
 גם הר"מ ז"ל בהג' מחסרי כפרה שצ"ק הטעם דנבילה ונקיט  
 חוגין בעזרה והא ממ"ז לא הוה חולין בעזרה כ"א לאו דנבילה לחוד  
 ומה שאסור להכניס חולין לעזרה מדרבנן עמ"ל פ"ב מהג' שחיטה :

**עוד** - ראיתי צ"א ממחוסרי כפרה היו דאין חטאת העוף  
 הבא על הספק נאכלת דהוה חולין לעזרה וטעם זה  
 נכאידה אין ותפיק דאשם תלוי גמי כן הוא והיה לומר תרין  
 איסורין עוד קשיא לי צמ"ס שם הר"מ ז"ל צ"ב נשים א' ילדה וולד  
 וא' א' שתיבן מספק והא ר"י אמר בכריתות אימתי צומן שילכו  
 זו למורה וזו נמערב הא לא"ה מיייתי ומחגי וכל אימתי לפרס  
 משמע דהכין הלכתא וגמיה השמיטו \* גם היקשא דוכר  
 וקיצה אימא דווקא היכא דאיתחזק צ"ב נשים הא חרף אשה לא  
 דומא דאשם תלוי דצעינן צ' חתיכות עפ"ר י"ד ק"י :

**גם** מה שפלפל סס צ"ע קול צן לוי היה לפניו צ' מינים א'  
 מה' מיני דגן וא' משאר מינים וא"י מאיזו אכל אי  
 חייב לצרף יע"ש שהאר"י ולכאורה דנהי כל ספק מ"ה שריא  
 מדרבנן מיהא חייב לצרף ולכאורה הוה קשיא ספק צירף בה"מ  
 חוזר ומבדק דספק תורה להומרא דלמא לאידך גיסא כל המבדק  
 צרכה שא"ל עובר על לא תשא עמ"א א"ח רט"ו אות ו' ובכפח  
 תמרים יומא פ' הביא מחלוקת צמ"ס ש"ח צ"י צמחאל סימן מ"ז  
 ובה"רמ"ז ז"ל פ"ב ה"א מהל שצועת דה"ה ד"ת וי"ל כל שחייב צבר  
 מדרבנן בספק תורה לית כאן צרכה שא"ל ובפ"רי לא"ח כתבנו  
 מזה ועב"י בא"ח ס"ז ופ"ר : ואמנם י"ל הוה לפניו צ' כו  
 איתחזק מקרי באשם תלוי וא' ספק אי אכל מה' מיני דגן או לאו  
 שוה מ"ה חייב לצרף וזה מדרבנן גא אחי דרבנן ומפיק ד"ת בבבא  
 קפ"ו בא"ח ומיהו י"ל התם אשה וקטן דלית ערבות משא"כ גדול  
 וא"ה סס יבואר ומיהו לדין צרכה מעין שלש ספק אי ד"ת או  
 דרבנן הוה ס"ס ואין מצד ויטיר זה בספק אי אכל לחם י"א :

**ספק** עדים כילד צ' אומרים קדש וצ' אומרים כו' או  
 נחגרסה כו' או קרוב לו כו' בכל זה מסיק ציצמות ל"א  
 א' וצ"ס ד"ה למאי וכתובת כ"ב צ' ד"ה הבא וכו' צ' ד"ה אן  
 העלו סס דתרי ותרי ספק דרבנן ומ"ה איקמיה לחוקה ועמ"מ פ"ד  
 מה א"צ ה"ו כ"כ תרי ותרי ספק דרבנן ומ"ה איקמיה לחוקה וס'  
 סס מקס עיין ש"ס י"ש מי שאומר דלחרומה ד"ת לא והא ודאי  
 הבין הוא וליכא מאן דפליג דתרי ותרי מדרבנן מיהא הוה ספקא  
 ובד"ת מחמירין ובדרבנן מקילין ככל סמך דרבנן ולק"ן אייה  
 אכתוב ליישב זה והנה אף שכלו העדים המתנגדים לחוקה חסלה  
 אפ"ה

**ודע** דהתם אמרין אין שחיטה לעוף מ"ה קשה דמ"מ טריפה  
 הוה צעצירת המפרקת עם הקוט ונהי שחיטה לא צעי  
 נחירה צמ"ס מינים צעי כמ"ס החספת חוגין כ' א' ד"ה לא ואפשר  
 דמנק בלא החוט ער"מ פ"י מהל' מע"ה ודאיה למ"ס ה"ט צ"ד  
 סימן פ"ז צעצירת המפרקת בלא החוט ועכ"פ בלא רוב צער כשר \*  
 ומרי דברי צו זכור אוכרנו מ"ס דס"י כריתות ז"ן צ' ד"ה ואין  
 ומסוס חוגין ליכא כו' דאין למזבח אלא דמה ואכילת מזבח ל"ס  
 אכילה ע"כ א' דהא איסור חוגין בזביחה וזבחת בריחוק מקום ואי  
 צווקא זביחה ולא מליקה א"כ אין איסור אף באכילת הדיוט ולמזבח  
 כ"א מסוס מל קה יל"ע ובה מודוק דברי הר"מ ז"ל פ"א משגות  
 ה"ב וא"ת חטאת העוף הבא על הספק ואין נאכלת דמלת ואין  
 נאכלת מיותר א"א דג"ת חוגין בעזרה צ"י יחה ולא במליקה וביון  
 דליתא צביחה תו גיחא בעולה ויורד ולז"א וא"ה נאכלת וע"כ  
 חולין בעזרה שייך במליקה דאי לא הכי אמאי אין נאכלת וכו'  
 מסוס איסור מליקה הא ליכא אלא חד איסורא וה"ה באשם תלוי  
 ליכא אלא חד איסורא וניקף מוזר עיין סס וע"כ תרי איסורי  
 אלא מאספק מייית חולין בעזרה וע"ז תי' דמכשיר שאני ועיין פ"ב  
 מה' שחיטה ופ"ב ה"ג ובמ"ל סס :

**שוב** עיינתי בכריתות כ"ז צ' רס"י ד"ה וצ"ד דחולין בעזרה  
 לא אסרה תורה ב"א שחטה ולא מליקה יע"ש והיינו  
 נוסח ומעקר פטור וא"כ אדרבה איפכא קשיא על סוגיא דטור  
 דאמרין תרין איסורין דממ"כ ליכא אלא חד איסורא אי ילדה  
 מביאה ספור ולא ילדה ליכא כ"א נבילה דמחר ומעקר לית חולין  
 בעזרה \* שוב ראיתי בספר קול צן לוי להגאון מה"ר ר' אליהו



אפי' הוה חרי וחרי ואוקמיה אחוקה ולא היה תו ככך תורה ומנא  
 חמינא ממ"ס התו' כחוב' כ"ו ב' ד"ה אין דאין נראה לר"י מה שפי'  
 ר"י צ"ב דהיכא דבאו עדים המתנגדים לחוקה תחלה ל"ס אוקמיה  
 אחוקה דבשמעתין מהיק אף שצאו העדים הכובלים קודם יע"ס  
 וי"ל דאימא דיש לחלק בין דרבנן דבסמך הסקול לקולא מש"ה תרי  
 וחרי אף שצאו עדים המתנגדים תחלה מ"מ איכא קצת חוקה  
 ומלטרף להקל משא"כ צד"ת שצאו העדי' המתנגדי' תחלה איתרע  
 החוקה והוה תו ספק תורה \* והנך רואה מדברי התו' בדרבנן נמי  
 דוקא היכא דיש חוקה טרי הא ליכא חוקה בחרי וחרי מחמירין  
 מדרבנן דאל"כ לא הוו מהסין מהרומה דרבנן לר"י צ"ב צ"ב דצלאו  
 חוקה נמי ספק הסקול בדרבנן לקולא אלא כמ"ס וכן בא"ה ע"ג  
 ב"ז סיים ויסאר כהן בחוקת אביו וע"ס צ"ס אות י"ד ובעור סס  
 לא סיים כן והצ"י הביא סס לשון הר"מ ו"ל ויסאר בחוקתו ועצ"ח \*  
 וגם הצ"י הביא לשון בר"ן ו"ל דאי הוה מדרבנן תרי וחרי אפשר  
 דלא החמירו אלא בא"ל ועבודה (ואפשר ה"ה יצמה לשוק) ואפשר  
 גייסב מש"ל בשם הר"מ פ"ך מהא"ב הי"ו ויש מי שסומר כו' די"ל  
 ולא החמירו אלא בא"ל וקדומה ומיהו אכן קי"ל תרי וחרי ספק  
 דרבנן ומיהו אוקמיה אחוקה כי כן הסכימו כל הפוסקים ומדרבנן  
 מוכח אסור בכל האיסורין ול"ל א"ל ועבודה וכדבעין למימר  
 לקמן אי"ס \* ואף שצאו עדים המתנגדים תחלה צד"ת נמי רק  
 מדרבנן ועיין א"ה ע"ג ס' מ"ז ב' צ"ב אומרים נחקדשה (אף שצאו  
 תחלה) בו' אס ניסח לא מעידיה ואומרת צריגי נא תלא הא  
 לא"ה מדרבנן אסורה לאמ"ה ומ"ס הצ"ח סס דחייבת אסס תלוי  
 הוא ל"ד ומ"ס הצ"ח אות ב' ול"ד לכו' ג' צהרי וחרי דמילי  
 דאישות סאני לכאורה יש סתירה למ"ס צבי' ג' אות י"ד דצד"ת  
 מחמירין וסס בחרג' דרבנן איירי ואפשר בחרומה קטנה דקידוש'  
 מדרבנן אפ"ה מחמירין כאן משום מילי דאישות עשו הרחקה ול"ע  
 ואס יש עוד ספק מרסון והוה ס"ס ולקולא צד"ת ויאל לנו הדין  
 בנתיבה סז' אומרים סומן בגיד וחלז דרבנן וצ' אומרים כשר  
 מדרבנן מחמירין אף בדרבנן ובאומר :

ע"י

צ"י צ"ד סימן ל"ט צממסה דהר"י בן הרא"ש ו"ל צאלח  
 שהי' חוט כשר מק"ף בועה בסיכולי וצ"ל שלא הי' דברי  
 מטעם דבועה צסיפלי חומרת הגאונים דמחזי כחרי בועי וכיון  
 סקן בדרבנן אוקמי אחוקה יע"ס דע דסבור הייתי לומר תרי וחרי  
 אף דאיכא חוקה מחמירין באיסור תורה מדרבנן הא ברובא  
 דבריך מחזי וי"ל לא מחמירין בחרי וחרי באיסור תורה והנך  
 רואה מדברי הצ"י צבי' ט"ל דאי הוה בועה צס פולי מ"ה הוה  
 אסור בחרי וחרי אף דרוב כשירות וי"ל לע"ע יאלא מהרוב רק  
 חוקה מסמח רובא מקודם והבן \* ועכר"ת י"ד כ"ע :

וראיתי

להרדס"ס ו"ל צחי"ד סי' ט"ל ח"ל צ"ל שכוליא היתה  
 לקויה וספק שמא הגיע לחרין וצ"ל שלא היתה  
 לקויה כלל א"כ אוקי תרי לצהדי תרי והעדים לא העידו על דבר  
 יוד אלא ספק ועוד לדעת הר"ן צקד סין עלה הלכות דרבא (הוא  
 בעיות שני בנזותך בפרומה יע"ס) דהרי וחרי ספק דרבנן הוא

דוק' בחומר ערו' וב' דהר"י בן הרא"ש ו"ל שלא הי' אוכל (הוא מ"ס  
 בשם הצ"י צבי' ט"י) דסובר תרי וחרי ספק תורה או סובר כיון  
 שצאו העדים המתנגדים תחלה יאלא מחוקה יע"ס הגה אכן קי"ל  
 תרי וחרי אף שצאו העדים המתנגדים תחלה הוה ספק דרבנן  
 כמ"ס ואלף צפאר איסורים עכ"פ מדרבנן אסור כדכתיבנא אמנא  
 צמ"ס דהעדים לא העידו אלא על הספק דשמא לא הגיע לחרין  
 הגה לדין דהוה ספק דרבנן הוה תו ספק דרבנן ולקולא ואף אי  
 הוה מ"ה י"ל הוה ס"ס ולא הוה מש"ל ובוט ל"ע ועמ"ס צ"ד סימן  
 ל"ט :

כפק

עד אחד כי"ד ע"ל אומר חלז ד"ת וע"ל אומר סומן  
 וליכא חוקה אס צאו \* שניה' לז"ד צ"ל הוה ספק  
 תורה ולחומר צוא"ז אס צא עד המתיר תחלה עס"ך י"ד קכ"ו  
 אות י"ד הביא מחלוקת אי דוקא בעדות אשה כ"מ שהאמינה תורה  
 ע"ל הוה כשנים ולא צפאר איסורים ולפ"ז ה"ה כאן תלוי במחלוקת  
 זה אי צאו זא"ז הן המתיר או האוסר ל"ל צ"ב אין הצ"י נאמן ולי"ל  
 צפאר איסורין הוה ספק תורה ולחומר צא ויש לעיין דהא מוספיה  
 לה יליף דע"ל נאמן באיסורין להקל וכיס להחמיר א"כ להוי בחד  
 לגבי חד ול"ד לעדות אשה דהאס האמינו לאומר מת ולאומר לא  
 מת לא האמינו משא"כ צפאר איסורים \* ועמ"ס צפריי ל"ד ב"י א'  
 עמ"ס המחבר שחט שומר שחט כהוגן וע"ל מכישו ע"ל צהכשה  
 לאו כלום מיירי אפינו צאו צ"ל מטעם דרוב מזין מומחק סס  
 ומיירי סער המכחש אומר ששה ודרס צאונס יע"ס \* והיכא  
 דאיכא עד לגבי עד וחוקה הגה בא"ה ע"ג ס' מ"ז ס"ג סמך צפישו  
 ע"ל אומר נחקדשה (צפני שנים) וע"ל אומר נא נחקדשה תנשא  
 לכתחלה אס לא צא אומר קרוב לי ואל' קרוב לה יע"ס \* ועפר"ח  
 י"ד סי' ק' י כתב סחם וצ"ע ועצ"ס סס אות ה' הביא בשם הר"מ  
 צפ"ט מאישות בשם הראב"ד והרמב"ן והרשב"א דלא תנשא לכתחלה  
 אפילו בהכחשה שלא קידשה מעולם וצבי' מ"ז סס אות ה' האריך  
 יע"ס ואף ס"ל צאשה קל טפי דאין דבר שבערוה פחות משנים  
 משא"כ צפאר איסורים מ"מ המעיין בש"ך י"ד קכ"ו כפי הנראה  
 דאף צפאר איסורין אף שצא עד האוסר תחלה כיון דאיכא חוקה  
 מוקי עד להדי עד ואוקי אחוקה ומותר צד"ת ואף מדרבנן ובאסור  
 אומר קרוב לה וקרוב לו לא תנש' לכתחל' ונשא' נא תלא יש סס צ'  
 טעמים א' דידוע לנו שורק לה קידושין אחרע חוקת פטויה ולא  
 תנשא לכתחלה ויש טעם דחיישינן לטעות דמלוי לטעות צין ד"ל  
 סלו וסנה יע"ס צא"ה ע"ג ס' מ"ז ס"ג צ"ב אות ו' \* ויש לכ"ל  
 מהפירושים ק לא וחומר לפי' ה"ל קולא כשלא ידעינן שורק לה  
 כלל ק דושין כ"ל ע"פ שני עדים א' קרוב לה וקרוב לו תנשא  
 לכתחלה חומר אפילו דבר שאין מלוי לטעות אפ"ה אסור לכתחלה  
 ונפי' הצ"י קולא דבר שאין מלוי לטעות שרי לכתחלה חומר כל  
 שמלוי לטעות אפינו לא ידעינן קידושין כ"ל ע"י עדות האלו לא  
 תנשא לכתחלה \* ולפ"ז תצטיל שפאל צין איסור תורה לאינו מיט  
 וצ"י הי' ס' או לאו וסלקיה לא"מ וע"ל אומר כו' כיון דידעי' ודא  
 נפל אחרע חוקה ואסר ולקחה הבוליא וא"י אס הגיע עד החרין  
 או גלו וצגא בדיקה טריפה יאלא מהרוב והחוקה ואסור וראס  
 רבוס



דבזה כ"ע מודים • וע"א אומר סירכא למטה מחזיה או למעלה או  
בטיסול או בחיתוך דמלי לעצ' י"ל דאסור וי' לעיין אי ל"ד למעט'  
דער"י בן הר"ם הביאותיו לעיל :

**ע"י** ב"ר סימון ג"ע ז' ס"י וס"י • וס' מחלק בין אם בא ער  
האסור תחלה או באו צ"א • דכ"מ שה"ז זיג' חדרה כו'  
וקשה כיון דרוב כסירות הם • וע"א אין נאמן הפך החוקה היב'א  
שבין בידו כ"ס פגד הרוב ופ"י ס' כתבנו מזה • גם ל"ע בע"ה  
אומר ובמתי לע"א • וכן שאמר שפיגל בקדשים אמאי נאמן הא  
אין אדם מזה עמנו רע :

**והנה** בזה ע"י סימון ק"ג ס"ג • אומרים נתגרשה וצ"א לא  
נתגרשה אם נשאת לא • מעדיה הואיל • והיא ובעלה  
אומרים שנתגרשה לא תלא ובאינה יודעת הולד ספק ממזר ועצ"ס  
ס' אית' ה' דחוקה דאשה דייקא ומנסבא מרעא לחוקה דא' ולא' ו  
בזינתה הולד ממזר וודאי באומרת א"י • ואס' • בודאי ברי' י"ל  
דאיכא עדים מעינה וער"מ ה' איסורי ביאה פט"ו ה"ג • ממזרים  
כו' • ספק ממזר הבא על אשה נתקדשה • ספק קידושין או נתגרשה  
ספק גירושין והמ"מ הראש מקים לקדושין ע"ד (וע"ה) • וס' אין  
זכר ומספק קידושין וספק גירושין • והנה בספק גירושין דלא הוא  
ממזר וודאי י"ל כמ"ס דב"ג דחוקה דייקא ומנסבא מרעא לחוקה  
ז"א מסא"כ בספק קידושין • אמאי הוא ספק ממזר • נימא אוקי  
בחוקת פנויה וראיתי במ"ל ס' • שהמיה חוקה לו ממ"ס מהרי"ק  
בשור' קע"ב הביאו הכ"מ פ"י מה' גירושין ה"ג • דבספק קידושין  
אס' גיטת תלא ואין הולד ממזר דאוקי לחוקת פנויה • ותי' דיל'  
בנישאת אין הולד ממזר • ובזוגיה הוא ממזר יע"ס וחילוק זה שכתב  
דאזי קידושין וודאי ומספק קידושין ספק א"י מהו • כיון דאוקמיה  
בחוקת פנויה בזוגת • גמ' להו הולד כשר • ואס' היינו אומרים  
ברא"י שורק לה קידושין וצ"א קרוב לה • וצ"א קרוב לו דאיתרע  
חוקה • וזה ספק תירה וע"א אומר קרוב לה • וע"א אומר לו • כיון  
דליכא חלל חר' טהרא אס' נישת לא תלא • ועצ"ה א"ה ע"י סימון ט"ו  
הביאותיו לעיל דבנישאת וס' חוקה דייקא ומנסבא • מסא"כ בזוגת  
היא א"ס הדין דוולד כו' וצ"ע • ועיין אה"ע סימון ל"ד בב"ס אית'  
ט' כתב דעדים מסופקין אי קרוב לו או לא הוא כקידש בלא עדים  
והדין עמ' ופ"מ ס' אית' ח' כתב הטעם • אוקי לחוקה המעיין  
במדרכי כתב הטעם דהוא כקידש בלא עדים • ועמ"ס צפריי י"ד  
ק"ה היב'א דאיתרע קל' מייסין מדרבנן • וקשה אמאי בסימון ל"א  
בב"ס אית' וי"ו אי העדים מסופקין • אי טיה במקום אחר ש"ס הוא  
ספק קידושין אמאי הא הוא כקידש בלא עדים וא"י לחלק חילוק נכון  
בין הא להא דסימון צ"ד ולאומר :

**ע"י** במ"ל פ"י מהא"ב ה"א שכתב • הא דאזי התירה ספק  
ממזר דאוק' כפולא הוקבע איסורא אבל הוקבע צ"ג נס' ס'  
פילר' בבית א' • וא' אשת ממזר שניהם איסורים • מה"ל סה"ר"מ  
ו"ל דכל ספקא מ"ה פרי' • ויליף מן ספק ממזר ובאיכא איסורא  
אס' יאומתו כו' דניכר האיסור • מביא אס' תנוי ה"ה כאלן אלא  
אפ"ל לשאר פוסקים הכין הוא יע"ס ועפ"א י"ד ס"י ק"י • ובמח  
א' מהם יראה דאפ"ה אסור מ"ה • טען דהוקבע אסור מתחלה

וער"מ ז"ל פ"ח מה' סגנו' ה"ד ב' חתוכו' ואכל א' הא' וצ' הסגנו'  
סניס' ח' יב'ים אס' תלוי • וס' דאמר צה"ג ע"א אומר חלב וע"א  
סומן מביא אס' תלוי וכמ"ס זב"ח דע"י ע"א גמ' א' קבע איסורא  
עוד כתב הר"מ ו"ל ס' הבא על א' ע"א אומר מת • וע"א אומר  
לא מת • נתגרשה כו' מביא אס' תלוי • איקבע איסורא אבל ספק  
מקדשת אין מביא אס' תלוי • שה"ל לא נקבע א' סירא ובלח"מ ס' ס'  
דרבנן לטעמיה צה' גירושין פ"ב • וכן בספק גירושין כמ"ס החומ'  
בכתובת כ"ב צ' דאשה דייקא ומנסבא ולא הביאותי דחוקה זו הוא  
בנישאת • ולא בזוגת • וא"כ בחטאת קאי בין בספק מת או נתגרשה  
בין דאיכא חוקה דא' א' כדביתבא • ולומר דהר"מ ו"ל סובר דרי'  
ותרי הוא ספק תירה • וזה א"ל לומר וצ"ע • ולפ"ו צ"א נתגרשה  
וב"א לא נתגרשה וניסת דהולד ספק ממזר כמבואר בזה ע"י קט"ב  
ס"ג מ"ה לא מדרבנן דא' קבע איסורא ומביא אס' תלוי להר"מ ז"ל  
ולשאר פוסקים ל"ע :

**ודע** ספק דרבנן במקום חוקה דייא דאסיר לק"מ מת"ס הר"מ  
ו"ל פירק עסירי ממקוראות • פסק כר' מאיר בטומאה  
קלה כמ"ס הכ"מ ו"ל בחטובה הביאו החכ"ם ב"ר סימון ב' דאזי  
במקום חדא כהאוי דמקום שגמלא חסר הוא רק דרבנן • ומס' ה'  
מקלן בטומאה קלה • ומהו פסק ס' הר"מ ז"ל אפי' ספק אי עכל  
כלל בטומאה קלה לקולא :

**בבר** כתבנו כ"ס צ"ס הכה"ג ב"ר יע' • וב"ג ספק פלוגתא  
ומסיקא דדינא א"ל אוקי לחוקה וער"ן ריש קידושין פ"ק  
הוא ואמר ה"א ספק וחישינן מדרבנן יש ס' כמה פירושים והבא  
על ערוה דרך איברים או חיבוק וניסוק • והנה בקירוב צ"ס  
להר"מ ז"ל לוקה מ"ה ומפסל לעדות מ"ה • ולהרמב"ן ו"ל מדרבנן  
ער"מ כ"כ מהא"ב צ"ה • ובמ"מ ס' ופ"א ס' ה"א • התחשם מח  
בערוות אין ס' מלקית קשה דלא יהא חלל קירוב צ"ס וצ"ע כעת •  
ועיין בחשבית הרמב"ן ו"ל ולא עיינתי כעת :

**בכלל** א"י • צו צעניני חזקות • ועס' היות שצ"ס נגזר  
וורדים כלל ס' הארכנו צו מ"מ חודה ה"א ואלרבר  
צו עוד כמעט רגע צענ"י ואחלק לחלקים קטנים :

**החלק הא'** הא דקי"ל אוקי מלתא לחוקה • לא מביא  
לחוקה דביפא ער"מ שאנו מסופקין • אס' נשאר  
דדבר כמו שהיה מתחלה או נשתנה • וא"ל לברוק עתה או עתה  
גדול לברוק או ד' נשתנה מכונת שהיה ומסופקין בזמן אימתי נשתנה  
אנו אומרים עתה צ"ס וז' איתרע • ולא קודם לכן דאוקי לחוקה  
דמעיקרא כנגע כו' • אלא אפילו נפל ספק בדבר ע"צ הקרי והאורח  
המשל צוה ורקילה גט ספק לו קרוב • או לה ובין דוען וספק שהם  
וורס וכדומה אמרינן אוקי לחוקה • ואף כי לכאורה קאי' והא'  
חוקה יליף מנגע • והס' אף ביחוס סוף הסבוע אוקי • לחוקה  
דמעיקרא כמ"ס חומ' • חילין י"ד צ' ד"ה • הס' ומה' ב' ב' ד"ה  
הס' דל"ס בבית חסר • ואחאי מסא"כ צ"ס בולד לנו ספק ע"י מעשה  
אחרת מנלן דאוקי לחוקה • וכי בצביל החוקה נאמר שמתחלה  
בקדושין היה קרוב לו ובגירושין קרוב לה • ותרי ותרי וכי בצביל  
החוקה



בגדה ובמחצית מליבלבן ויל להסביר הכין היה וודאי צבע כח  
 שילא ככהן מכבית והסגר הבית היה וודאי טמא אף ברה"ר  
 כמו ג' ז"ל דאוקי מחזקה ואף שהיה לבית חזקה דמעיקרא כיון  
 שגראש געג בבית אף קודם הסגר אזני ליה חזקה וממילא אדם  
 הנכנס לשם הוא וודאי טמא אף ברה"ר דאין לומר אוקי גברא  
 מחזקה והוא ספק הסקול וברה"ר עכ"פ נטהר לגברא י"ל בשעה  
 שסגר הבית לא הוה חזקה אחרת גדר חזקת הענע והבית היה  
 ודאי טמא וממילא האדם טמא ואין תרין עתה על חזקה רפואה  
 לומר שטמא קודם הסגר נחמר כיון שכבר עשאו כוודאי מחמת  
 חזקה ומיהו הא הוה למימר ומדון בשעת כניסת האדם נחמר  
 דגולדה חזקה המגדלת לחזקת הגעג ולזה סימנו בתו' דמה בכך  
 דנחמר בשעת כניסה גודלת הכתוב הוא דטמא הבית עד סוף  
 השבוע ומיהו אי הוה אמרי' כרי חסר לפיך היינו דנין אף על  
 הבית גיטא אף בשעת הסגר לא גולד' חזק' זו דהשתא מ"מ כיון  
 ששניהם בגוף הדבר דהיינו בגוף הבית כחזקה שגמלא חסר  
 דמטמאין לגברא שטבל שם אף בשעה שטבל היה המקוה בחזקה  
 גמורה וחזקה אחרת לא גולדה וחזקת טמא לא נחשב לכנס  
 בדבועין למימר לקמן אי"ה כאלן ועיין במהר"מ מלובלין ז"ל  
 וחזק' ומ"מ שם דאין מייתי חולין לעזרה י"ל ביה דברה"ר שגמר  
 לגמרי אף בלא חזקה במ"מ התו' חולין ע' ז' ד"ה החס ובה' ראש  
 יוסף שם כתבנו בזה ובפד"י ל"ד סימן ז"ד ולפ"ז קדירה רוחמת  
 שסילקוה מטא ובה איסור ואחר וזמן תחבו כף זו וא"ל לידע אם  
 הייתה קרה או שאין יע"ב או לאו ל"מ אם אס"ב נמלא קרה דיש  
 חזקה דהשתא וחזקת כלי כשר דדמיא למקוה מעט מעט נלטק  
 ואם נשפר וא"י בליסור דרבנן יש להקל ואף דיש חזקה דמעיקרא  
 מ"מ בשעה שתחב הכף אט דנין שטמא קרה הייתה ובדרבנן לקולא  
 כל ספק שקול ובלא"ה י"ל חזקה דמעיקרא לאו איילמא דעשייה  
 להשתא בכל שעה דכל כמה דשניק לה נלטקת ומכאן הדן על  
 השאר :

**החלק הג'**

הוא לפעמים מוכיר חזקה והוא מחמת רובא  
 חזקה שליש עושה שליחותי עירובין ל"ו חזקה  
 על חצר שאין מוליא מת"י דבר שאין מתקן חזקה אין אדם פורע  
 תוך זמנו חזקה אין עדים חזמתין אלא"כ נעשה גדול חזקה אי אדם  
 עושה בעילתו בעילת אחרת ורשיתי לכתוב בכאן קצת דברים  
 לדעתי הם קילורין לעינים וז"ל תה"ד סימן רי"ט זי"ן העתק  
 מחסובת אי' הגדול חזקה שאינה פוסקת הבאה מכח הרוב כמו אין  
 עדים חותמין ואין פורע תוך זמנו ואין עושה בעילת זנות דכל הדי  
 באים מהרוב כלומר רוב ז"ל אין עושין אלא בענין זה אפילו בדימי  
 נפשות במכין מחזקה כה"ג מחזקה הפוסקת אשה זו בחזקת פסיה  
 או בחזקת א"ל עכ"ל מדבריו אחת למד מידם דחזקה הפוסקת  
 באיורין הולכין אחריו כגעג ולא בדי' ואין פוסקת אף בדי' מלא  
 מאחרי רבים להטות וא"מ מ"מ התו' כתובו כ"כ ז' תימא בחזק  
 קאי וחולין י"א א' מעידים וזממין בא חי יג"ש יש חזקה שאין טריפה  
 דבד"ל אין הולכין בחר חזקה הפוסקת ומיהו מ"מ שם העמוד הא"ה  
 בחזקת לרקת היינו מחמת רובא דיש תרי רובי וההוא דקדושין ד' :

מחזקה האחזקו העדים שקרנים האומרים הסיפק ומיהו זה י"ל  
 קצת ובספק בעיא דלא אפסדא או פלוגתא דרבותא או ספק  
 טה"י מה אמרו הראשונים בו ז"ל אוקי מחזקה עיין בכה"ג ב"ד  
 סימן ח"י וז"ל ודוכתי טובא דא"ל אוקי מחזקה וער"ן קידושין  
 ה' ז' ספק חזייטין מדרבנן משמע אף בספק בזה אוקי מחזקה  
 ומיהו שם סיים הר"ן ז"ל בצעיא דרוב מרי בכלל רן אחריה  
 (קידושין ח' ז') כתב הר"ף ז"ל בפירושו דהוא ד"ת ובהכרח  
 ז"ל שם"ה ז' חזייטין מדרבנן הוא סיומא דגמרא והם ידעו  
 דמ"מ לא תייטיין אלא מדרבנן ואר"מ ז"ל בזה אישות ס"ג ה"ב לא  
 סיים מדרבנן והה"מ כתב מדרבנן ובש"ע אה"ע סימן כ"ז לא כתב  
 מדרבנן והה"מ זכ"ס כתבו מדרבנן ובצעיות דרבא קידושין זי"ן  
 ז' פסק הר"מ ז"ל פ"ג מה"ל ה"י דספק ובש"ע סימן ל"א דתיקו  
 מפסק ולא הזכירו כלל מדרבנן ועב"מ אה"ע סימן כ"ז ושאני ספק  
 ממון דאלימא חזקת מרי' קמא אפילו תקפו אחר י"ל הפקר ז"ד  
 הפקר ומשמע בכל אלו דהחזקה מ"מ הוה חזקה ללא מדרבנן עד  
 שהר"ן ז"ל בקדושין אפילו בספק בעיא היה דולה לומר כן ועיין  
 מולין י"א לרב שמואל בר נחמני אמר ר' יוחנן יליף חזקה מענע  
 קשה כלומר אבל לרב אחא בר יעקב מה"ל מ"מ כמ"מ שם בתו'  
 ומהרש"ל ז"ל י"א א' ד"ה מלא א"ס :

**והנה**

יס נ"מ אי חזקה מקרא אוה"מ"מ כי קי"ל דהולכין בחר  
 רובא כמ"מ רש"י חולין י"ב א' ד"ה ספח מהלמ"מ או  
 מקרא דאחרי רבים כו' ורובא דאיתרע עתה אס נאמר מקרא  
 ק"ו רובא דעדיף אף דאיתרע עתה נאמר עד עתה מהרוב היה  
 כגעג ואם חזקה מה מ"מ אין דנין ק"ו מהלכה ובי"ד פ"א בגיט'  
 כתבו הפוסקים ז"ל מטעם חזקה היינו חזקה מבוררת שהיית  
 מחזיקין בחזקת כשרות מחמת דברוב ומס"ה הזכירו הפוסקים  
 חזקה מכח הרוב לא רוב ממס' חס' להעמיס בתו' חולין י"א א'  
 ד"ה אחיא כיון דרובא ליחא ה"ה חזקה מרובא ועיין תב"ש  
 תלדין דחלב כשר מחמת חזקה לא מחמת רובא וה"מ לרינא  
 אכתוב לדיוקן בעלמא טוחט טלג נטל קבלה ועם הארץ שאתרע  
 ורש"י שטחא אין נותן מעשר ועומאה ברה"י דאולין בחר רובא  
 כט' לפרענים ושרץ א' ביניהם ואתרע הרוב והשתא אי אמרינן  
 ברובא דאיתרע חולין בחר רובא דמעיקרא ועד עתה מהרוב  
 היה אף אלו שפיר משא"ל רק מחמת חזקה לתוך בשעת יש חזקה  
 שאין זכות ובטבל חזקה טבל ובטמא"ה ברה"י לא מהני חזקה ועי"ד  
 סימן א' ובש"ד ח' ופריי שם ובי"ד פ"א :

**החלק הב'**

אחקר בו במ"מ טע"ז ויל ב"ד סימן מ' אות  
 ו' וז"ל דאין להחיד הכלים שביטל בהם דאוקי  
 מחזקה דרס"י פירש בגיטין (ל"א ז') כל טהרות הכלים טו' אגמא  
 כיון דמקוה נמלא חסר והטמא בחזקתו תו גדרים הכלים הם  
 גמאליס וודאי אף ברה"ר כמבואר שם : ובס' גינת וורדים כלל  
 כ"ב עמדנו בקושא מ"מ התו' חולין י"ד ז' ד"ה ודלמא ונדה  
 ז' ג' ד"ה החס אמאי טמא האדם הא איכא חזקת גברא והרי  
 חסר לפיך כו' הרי אף דהבית טמא וודאי משום חזקה אפ"ה אין  
 להשגיח עלי' דיש בלדס חזקה להיפוך עתה הבנתי מ"מ התו'  
 יד



פ' א' סוקלן ושורפין ומלקין על החזקות איש ואשה תינוק ותינוקת  
כו' החזקה נדה בשכנותיה התם חזקה מרובא הוא והמעין היטב  
בסו"ת הרשב"א ו"ל סימן כ"ק וי"ן בקושית הר"י הלרפתי ז"ל יראה  
שכן הוא כתבתי בת"ג פ' אמור יע"ש וה"ם מלקות דבמקום מיתה  
קאי י"ל בחזקה הפוסקת אין מלקין \* והוי יודע שהתו' זכאים דף  
פ"א א' בתו' ד"ה אפי' בסוף הדיבור הקשה הרב ר"י מר"ת  
נסקלן בגשרפין אמאי לא בתר רובא ותי' א' דמקלה לחמורה לא  
אולין בתר רובא ולפ"ו כ"ס חזקה הפוסקת כה"ג ואמנם מהא  
דאי' ואשה תינוק ותינוקת יקשה נכאורה ערש"י שם דמשמע דאם  
בא הבן על אמו ובעלה חי בסקלה והא מקלה לחמורה דא"ל חנק  
לא אולין בתר רובא יע"ש :

**ואגב**

גררר מ"ס בשם הגאון מהר"ל מהלברשטאט בת כהן  
למה בגריפה דלמא לאו בת כהן י"ל יס תרתי רוב בעילין  
והעמד האם בחזקת נדקת כה"ג מקלה לחמורה ג"כ דנין \* וה"ם  
כלתו ואשת אביו בדומה והא ל"ק שמה אביה אין כהן דפ"א ונתה  
אמו והוא חללה ואביה חלל כור \* והיא לאו בת כהן והעמד האם רק  
חד רוב ומקלה לחמורה אין הולכין י"ל באביה משגולר היה ודאי  
כהן ואין חזקה מנגד ממילא נגרר אחריו הבת כמ"ס בחלק השני :  
ואי"ש ואף באונס ל"ס דקלא אית לה ע"י עכ"ס \* או חזקת היתר  
לבעלה וזה ל"ע למה שהעתיק בתשובת ח"ו ומיהו בשעת מעשה  
אין חזקה המנגדת אף חזקה הפוסקת אפשר הולכין בד"ו ו"א  
והבן \* ומיהו בפ"ו תרומת מ"א לרבי מאיר בת כהן נישאת לא'  
מספולים אין במיתה קשה בת כהן דלמא ונתה אמה פ"א ונעשית  
חללה ובתה חללה ואין בגריפה רק בחנק מקלה לחמורה ומיהו  
במ"א עד"מ ט' ל"ב דורין איסורי אכילה והגאון וא' באכילה ופירש  
הולכין בתר רובא ודאי ואסור מ"ה בהגאון ודוקא במיתה כתבו  
התו' בן :

**ועיין**

ב"ס אה"ע סימן י"ט אות א' ודבריו הקדושים ל"ע לי  
העני דמ"ס הר"מ ז"ל פ"א ה"ך מה"אז ראיה ממכ' כו'  
היינו רובא וכו' בגמרא חולין י"א ב' וחזקה בנה מורכב גמי חזקה  
מחמת רובא הוא דרוב אין עושין בן אלא בצניעה כו' וכן החזק  
טלשים יוס בעיר אח ואחותיו וכדומה רוב אין עושין בן אלא"כ האמת  
כך הוא יע"ש \* ועס"ת הרשב"א ו"ל סימן כ"ו בקושית הר"י  
לרפתי ז"ל ותשובת הרשב"א אליו תראה ותבין בזה כדאמרן :

**ועתה**

נדבר בהנך תלת חזקה תרי הא דאמרן חזקה על חבר  
כו' וחזקה שליח עושה שליחותיה וחדא צניח המבואר  
בא"ח סימן ח' ס"ט שם כתבו ז"ל דהוא חזקה אלימותא \* אם בדיק  
פ"א ווי יקרא חזקה העוסקת כנגע ובר"אש בתשובה כלל ב' סימן  
ט' דלא הוא חזקה העשויה להשתנות כ"כ דאין נפסלים בקל ובע"ז  
שם אות ח' דמשום חומר לא תשא לריק לבדוק והולך בכמה בגדים  
יוכל לגבש א' בלא בדיקה וב"יד סימן א' טיילין הבא שכבר בדיק  
ומיישין לקלקול שפיר סמכין לחזקה \* ולכאורה יראה מדבריו  
דהחילוק בשחיטה הרוב וחזקה מחמת רובא אין ברור כ"כ משא"כ  
צ"ל חזקה המבזררת בשעתה א"ל לבדוק ו"א דרובא עדיף מחזקה

המבזררת כהוא דפרה מוליא הרוב מידי חזקה \* עמא שהיתה  
מבזררת חולין י"א א' אלא החילוק דחששא רחוקה שמה נחלקל  
אח"כ אין נחוש אם לא מחומר לא תשא : הן אחת ט"ל מה דנקיט  
בס"ע קודם שיצרך מטום שבת וי"ט דא' ג נפסק אין חשש תורה דלא  
אסרה לגבש כ"א לעשות צניח ע' סי' י"ג במ"א ה' ומיהו מדרבנן  
אב"ד ולברורי בקי' במקום חזקה אף מדרבנן משמע דלריק כהוא  
דר"פ ובטור א' ח"ת ז"א אפילו בטלו בעיר שאלו \* והב"ח כתב  
משמע חזקה דתליא במעשה ועמ"א א' ח' י"א והמעין בב"ח ז"ל  
יראה דבריו כנים דז"ל ובצורות מסיק רבינא רובא דתלי' במעשה  
לא היה רוב (וכן הלכה כמ"ס הרא"ש ז"ל סס) ומ"ס בשחיטה  
לריק לשיליה דשמה שכתב יע"ש ה"ה צניח שמה נחלקל אח"כ הרי  
הם ממש כמ"ס המ"א אלא דהב"ח ז"ל לשיתיה בסיומן תל"ו דחילוק  
בין רוב וחזקה דממילא שהוטבע בטבע העולם א"ל לישאל כלל  
משא"כ היבא שהוא ע"י מעשה לריק לשיליה יע"ש העצ ואי קשיא  
דרבינא מסיק תליא במעשה דיעבד אסור ואמאי בשחיטה וכדומה  
דיעבד שרי י"ל דרוב מלין חסיד יותר עד דלא אמרין סמוך מיעוט'  
לחזקה עיין בר"אש חולין י"א אלא דהייסין שמה שכתב אח"כ כח  
דאין בטבע העולם ומ"ס המ"א דהוא חזקה העשויה להשתנות כבר  
כתבתי בשם הר"אש דאין נפסלים בקל וע"א הרגיש בזה ומה שתי'  
ולפ"ו אף בלובש הרבה בגדים י"ל דחייב לבדוק ואי"ה לקמן בחזקה  
העשויה להשתנות אבאר עוד ובפרוי לא"ה יבואר עוד :

**והנה**

בחזקה שליח עושה שליחותיה \* מסיק בעירובין ל"ב א'  
בשל בופרים סמכין עליה ולא בשל תורה וע"יד של"א  
סל"ד פסק בן המחבר וע"מל פ"ד דתרומת ה"ו \* חמה על הטור  
וא"י דהר"אש ה"ק אצל הר"ס פסק כו' לפיכך אם יודע שבריו תרומ  
הוא תרומה ר"ל לדעת הר"ס דבשל תורה גמי עושה שליחותיה  
בתנאי שמהא בריו תרומ הא לא"ה לא כי השליח סמוך שלא יגע בו  
אם א"י שתרומ הוא אצל לח"ד בשל תורה לא אפילו \* מלא תרומ  
אינו כלום ובפ"ד מה' בצורתה"א חזר המ"ל והקשה בן ובתב שכן  
הקשה המ"א בא"ח פ"ט (ט"ס ז"ל ת"ט) ועמ"א א' ח"ח אות י"ו  
הקשה דלא כר"ג בחולין גס זה לא הבינותי דה"רס פסק כרצ שעת  
יע"ש העולה מזה לדין בשל תורה אין שליח עושה שליחותיה יראה  
אף היבא דליכא חזקה להיפוך ובשל דרבנן אף נגר חזקה כההיא  
דהשילח עירובו בא"ח ת"ט ובר"מ ז"ל פ"ו מה"ע דתחומין דרבנן  
ואפשר מש"ס בר"ת לא אמרין שליח עושה שליחותיה דהוא רובא  
דתליא במעשה ומדרבנן לא מהגי כנראה מדברי מהר"מט בפתיחה  
ומ"ס דרבנן עכ"פ מהגי דל"ג כה"ג ונ"מ בספק דרבנן שיש לו  
חזקת איסור ורוב כנגדו \* ועיין בח"ס מהר"מט צהא דהסק תורה  
מדרבנן לחומרא לה"רמ ז"ל הא דליק דאולין בתר רובא מפסח  
דסמאי בידים לברורי והתור' אמרה לא יסברו היינו לאחר הבדיקה  
יע"ש ול"פ ה"ה דרישא של עולה שלא ינתחו היינו לאחר הבדיקה  
ולא הבינותי דא"כ מנלן דאולין בתר רובא \* ולמהר"טן שהביא  
הסר"ח צ"ד ק"ו א"ס דסמאי בידים לברורי אלא דגזירת מלך הוא  
יע"ש \* ועמ"א א' ח"ח ת"ט אות ט"ו ונתנו לו לאו דוקא ז"ע \* ובמ"א



שם דאס ידענין שעסע שליחותיה אמרין ודאי לא סנה מדעת המשלחו. ומשמע אף בד"ת מהימן וז"ע :

**וכהא**

דפסחים ט' א' חזר בו' עמ"ל פ"י דתרומות ה"ב וז"כ התוס' בע"ז מ"א ב' ד"ה חוקה דוקא מת מתוך יסוב בדעת והטעם דחזר שולח לחזירו מסתמא תיקן שלא יבא מכשול וז"ה מת מתוך יסוב הדעת אלו לא תיקן היה מודיע שלא יבא מכשול. וחוקה זו מהני אף בדרבנן ובדיקת חמץ אין כ"כ מכשול כמ"ס התוס' פסחים ד' ב' ד"ה לאו ור"ל גזירה דלמא אתי למיכל דאין וזכה בו משא"כ חזר ששלח לאחר אף בעיר א"צ לשאלו וי"ל בן הא לשחיטה והבן והמ"ל שם כתב דהלכה כתי' א' דאף בהחזק טבל חוקה דחזר עדיף טפי והיינו דחוקה מרובא הוה ומ"ס התוס' שם א' חוקה בדוק למא נזי אמירה דהני ולכחורה למ"ס התוס' שם בתי' א' דחוקה חזר מהני בדרבנן לא בד"ת דאוקי חוקה להדי חוקה וחמץ איתחזק מקרי לקלף פוסקים מש"ה אציעא חזקתו בדוק בדרבנן ומביא מהכלל נאמנים כו' בלא בטלו דהוה ספק תרה ומהני אמירה דהני ע"א נאמן באיסורין היכא דלא הסך החוקה ודחי בו' ופרך מירי משא"כ היינו היכא דאיכא חוקה והיינו לתי' סב' במרדכי דים חולין דרק ופוחו אין נאמן ומסיק דאפ"ה בדרבנן נאמין ועיר סי' א' סובר קטן יס לו דין ע"א באיסורין אבל הר"ב בק"כו פסק כריב"ס סי' רמ"ה דקטן אין לו דין ע"א באיסורין וחמץ לא איתחזק מקרי. ואין פסקין כתי' א' בפסחים ואי"ה בסריי לא"ח ובחו"מ סיני לפסחים יבואר עוד :

**החלק הר'**

בביאור חוקה המזכרת לשעתה אלא שעס"ה להסתנות. המ"א בא"ח ח' אות י"א כתב דליית מדינא לריך לזדוק דעשויה לפסוק בכל שעה כמ"ס ב"ד ר"א סס"ה יע"ס ואני העני לא הבינותי ראייה זו דהתם החוקה מוחזק להיות מימיו מתמעטין ולעמוד על פחות ממ' סאה בזמן מהומים ומש"ה אף שהחזק מתחלה במ' סאה ולאחר הטבילה מדרו וגמלא מ' סאה אפ"ה לריכה לחזור ולטבול דל"ש לאוקמיה לחוקה דמעיקרא והשתא דהא שעה א' היתה חסירה ממ' סאה ופחא בעת הטבילה היתה חסירה משא"כ ליית גהי דעסוי לפסוק לאו ודאי הוא ויס לנו הרהורי דברים במ"ס הס"ך שם אות ק"ה אע"פ שעכשיו שלם וכ"מ מהמחבר הוא אמת ויציב ממ"ס המחבר כ"ו שלא ידענו בעת הטבילה היה שלם משמע אע"פ שעתה שלם ומיהו ממ"ס במ"ג מקה שנמדר וגמלא חסר אין ראוי דאפשר דכאן מיירי בסתם דלא מדרו אחר הטבילה ולכן כתב שמכאן מ"כ כן גם מקוה שאין מוחזק לה וזי מימיו מתמעטין ומדרו פ"א א"צ למדוד בכל עת ומוקמינן לחוקה דמעיקרא והא איכא חזקת טמא וזר"הי מ"ל וי"ל דמ"ה"ת להחזק ריעותא דל"ש סיהא מימיו מתמעט וגדולה מזו בסבן שחיטה שנאבד אחר השחיטה דאין מדרך הסבן לפגום ובהמה איתרע סבין לא איתרעי כמ"ס כ"ו דר"ש בחולין והתם אי איתא לפנינו לריך לזדוק כיון דלפעמים מועטים דרך להחזקל משא"כ במקוה אבל הא קשיא לי מ"ס המחבר כמ"ס ב"ה דין השני אבל מקוה שלא החזק להתמעט כ"כ לפחות ממ' סאה אע"פ שלפעמים מימיו עולין ופעמים מתמעטין

לריך לחזור ולטבול ומ"מ כשר הדבר לעיין קודם הטבילה. משמע לכאורה שעכ"פ אין ודאי שתמיד יס בו מ' סאה אלא שלא החזק וכ"ו בספק א"כ אמאי א"צ לחזור ולטבול הא איכא חזקת טמא בריי. ואי כיון דהעמיד מקוה על חזקתו חו ליתא חזקת דטמא ו"א דמתו' נדה ב' ב' ד"ה התם משמע דאם היה הצית טהור באם נחמר הגע תוך ו' ימי בהסגר היה הנכנס בו טהור אע"כ דהבית בודאי טמא ואוקי לחזקת דמעיקרא מ"מ העמיד גברא לחזקתו כיון דבשעה וזמן א' אנו דנין על ב' חזקות כאחד וה"ה כאן וב"ת כאן הרי טבל לפניך התם נמי הרי בא לבית ובין שתיקה זה עכ"פ החזק להיות מימיו מתמעטין ושמא נתמעטו פחות ממ' סאה אמאי טהור וב"ת דהא"ג שאין טהור עד שנמדר המקוה אחר הטבילה והוא שלם דהשתא איכא תרתי במקוה חדא כנראה ממרוצת דברי הס"ך לכאורה באות קל"ו שעסע כלומר שהרי שלם לפנינו כו' אבל הא ליתא דא"כ מה כשר הדבר כו' וכתב הס"ך אות ל"ו שאין סומכין על החזקת במקו' שיכולין לבררו והא מדינא לריך לעיין קודם הטבילה כיון שאח"כ בודאי לריך לזדוק ודאי טוב ויפה לזדוק קודם הברכה משום דרכה ג"כ כאמור וז"ע קל"ת :

**וראיתי**

להט"ו ב"ד סי' ש"ו אות ב' בא' שמת לו מתווא"י אם הוא תוך ל' או לאחר ל' כתב דל"ש לומר אוקי לחזקת דמעיקרא ועד עתה היה חי דעשויה להסתנות ועתה מת לא אוקי לחזקת דמעיקרא והכלל העולה מדבריו דבלא עשויה להסתנות חוקה דמעיקרא עדיפא (עכ"פ) מחזקת דהשתא ובעסוי' להסתנו' כי הדדי ניגבו ומש"ה פסק באבילות לקולא. ולפי דבריו לכאורה בשלמא גט לאשתו ונדע עכשיו שמת וא"י אם קודם נתינת הגט או אח"כ זקיקה ליבם מספק והא דגיטין נותן בחזקת שהוא קיים דאמרין עתה קיים וז"ל כיון דבשעת נתינת הגט היה חזקת מבוררת לשעתה דחי הוא חו לא מגרע חזקת דהשתא ששמעו שמת לחזקת דמעיקרא. ואמנם צנה"ך שם וב"ס בא"ה סי' י"ו אות פ"ד כתבו דשאני ההוא דמלאו הרוג דאמרין בעלה של זה חי הוה יע"ס היטב הרי הדבר במחלוקת שנויה. וראיתי להתו' יבמות ס"ח א' ד"ה רישא הקצו ספק בן ט' פנים נוקמי' לחזקת דמעיקרא ומוקמיה אשה בחזקת היתר וי"ל כיון דעכשיו הוא בן ט' איתרע חזקת דמעיקרא משמע חזקת העשויה להסתנות בכל רגע חזקת דהשתא עיקר ודמעיקרא כמאן דליחא דמי דאליכ' אלא ספק הסקול אבתי אמאי אסירה בתרומה להוי תרתי במקוה חדא דמעיקרא וחזקת אשה ולמ"ס התב"ש ב"ד ב' בשם הב"ח י"ל בזה. וממ"ס התוס' דהשתא דאיתו קטן כו' משמע הא אם מיר בשעת הביאה היה מותר אם נולד הספק אף שאח"כ ידוע לנו שהוא ודאי עתה בן ט' מה בכך וכדאמרן :

**והנה**

ראיתי להפ"י בגיטין כ"ח א' כתב דהיכא דאיתרע החזקת לא מוקמינן מ"ה לחזקת. והביא ראיה מספר חרש (ק"ג א') דאשת חרש חייבים אשם תלוי וכ"כ התו' כתובות כ"ג א' ד"ה תרווייהו עכ"ל הנה כבר כתבנו דבא"ה סימן מ"ו וב"ס אות ב' משמע דב' אומרים קרוב לו וב' קרוב לה נמי דרבנן הוא



סוף וממילא תתום כתוב אין ראוי דמדרבנן החמירו בע"א אומר  
 דלכתחילה לא תנשא יע"ש ומאשת חרש אף ק"ל דרבנן הוא ולר"א  
 דמספקא לי נמי לא קשיא כ"כ דל"מ אם נאמר עת"י חלים ועת"י  
 שונה דחוקה העשויה להשתנות ואף אי נאמר דעתא קלישתא מ"מ  
 בית דאין מסופקין מה הוא מעשיו כה"ג ל"ס אוקמיה לחוקה כמו  
 ספיקא דדינא וספק בעיאל דלא אוקי לחוקה כמ"ס בכלל הספיקות  
 ועת"י חולין פ"ו א' ד' מהי טעמא שסימו בדבריהם והשתא ל"ס  
 אוקי לחוקה יע"ש :

**החלק הה'**

חוקה שגא נחבירה לא הוה חוקה כלל עת"י  
 חולין י"א א' ד"ה אחיאל ולדין דמכשירין  
 הבנינות צ"ד ס' פ"א מעט חוקה המבדלת מחמת רובא ועי"ד  
 ס' כ' במגן בראש ור"י אם הקיף המוח דלא הוה חוקה מרובא  
 דבהמה זו ילאל מהרוב עכ"פ דרובן אף להם מים בראש כמ"ס  
 רבינו המובהק בעל תב"ט צ"ס בסי' ל' ור"א יע"ש ובפרי"י ל"ד הארכנו  
 בזה לחלק בין גבינות למים בראש ועת"י חולין י"א משמע דרבינו  
 פתחן סובר דחוקה שלא נחבירה הוה חוקה אף לא ק"ל כן דלא  
 הוה חוקה כלל בין לקולא ולחומרא ואף להעטרף עם אחרת דלמי  
 תדמי במקום חוקה לא הוה - והא דקדושין פ' סוקלין על החקות  
 חוקה ברורה היא מרובא דרוב אף עושין כן להיות איש אחד כרוך  
 אחד אחד שאין אב ולהחזיק כאב ועמ"ל \* וב"ס א"ה ע' ס' י"ט  
 כתבנו לעיל גם חוקה מנגע איתרע עתה יליף מנגע וזה לא  
 פתעין ממכה אביו כ"ס דהתם חוקה מרובא ובדכתיבנא \* ועיין  
 בבב"ר שור בקדושין פ' א' יע"ש ור"א ית"י להפ"י כתובת כ"ב ב' בתו'  
 דלא הבא דחוקה שטוען העושה ברי לי שהוא הפך החוקה גאמן \*  
 ומקדושין פ"א סוקלין בנה מורכב כו' לא מכחית ובפרט שהתורה  
 צו ומקבל התראה וע"פ עצמו לא הוה חוקה מרובא הוה וסב  
 ר"א ית"י ב"ס ו"א ו"ל ס' ב' כתב מענין זה בדיני נדה יע"ש :

**עין**

במ"מ פ"ד מהא"ב הי"ג כתב כיון שהחזיק עצמו בבית  
 מעיקרא לא הוה התראת ספק לגבי נפשי' שכבר נאסר  
 ע"פ שנאמן להחמיר על עצמו ואם אינה לוקה עכ"ל \* משמע  
 לכאורה דהא דבעינן שלשים יום בקדושין פ' שלא אמרו זה בני  
 דאמי ובדומה הא אמרו כן א"ל שלשים יום או לאחר הבא עליהם  
 אריך חוקה שלשי' יום ב"א וברומה והא דאין אדם מח ע"פ עצמו  
 באומר נחייבתי מיחה צ"ד פליגי שמה מהמחכים למיתה הוא  
 ועבא"ה ע' ס' י"ט ב"מ וב"ס ו"ל ע' \* ומ"ס המ"מ דלא הוה התראת  
 ספק הנה בזה' פנהדרין משמע דפסק ר"מ ו"ל דמיה התראה  
 ואלי ל"ד אלא דה"ק דהוה ספק :

**החלק הו'**

אם מחזיקין מאיסור לאיסור לכאורה במחלוקת  
 שנויה דרס"י ו"ל בחולין פ"ק וב"ה פ"א פירס  
 בהמה בחייה בחוקת איסור א"מ"ה אבל התוספת פירסו איסור  
 שאין זכות ועיין שבוטע ס"ד א' בחוספת ד"ה האוכל אי יס איסור  
 שאין זכות ומשמעו הפסיק דאין מחזיקין מאיסור לאיסור כדמוכח  
 ב"במות ל"א ובהמה בחייה שאין זכות ועת"י ה"ר יצמות שכתב לחלק  
 בין איסור לאיסור יע"ש ובפרי"י ל"ד כתבנו מזה \* עמ"א

א"ח תס"ו ופ"ה י"ד ס' ב"ג ממקום למקום לא מחזיקין מחזקין  
 לזמן מחזיקין וס"ס ב"ה י"ה יבואר ועיין נדה ג' סרן שנמלא  
 במצוי \* גם כתבנו במ"א חוקה דהשתא נגר חוקה דמעיקרא  
 י"א דלא גמרינן סוף טומאה מתעלה עומאה או דחוקה דמעיקרא  
 עדיפא כמו שהארכנו בספ' ג"ו אבנ' אי לא הוה כלל חוקה  
 דמעיקרא רק חוקה דהשתא אלימא ומחזיקין למפרע מוזן לזמן  
 לזמן ממקום למקום כאמור :

**ורע**

דהא דק"ל הולכין בחר רובא וחוקה הוא דליכא  
 לברירי בקל כ"א ע"י טורח גדול כדדיקת ח"י טריפות  
 הא יס לברורי בקל ע"י שאלה מברירין כהוא דר"פ לישיניא  
 חוקה מרובא הוא ובי"ד א' שיליין ובי"ד ק"י ס"ס א"ל לברר  
 אפשר בדיקת הריאה כגומא דהתם הוה קל' טורח הא שאלה  
 אריך לברר דלית טורח כלל וע"מ כלל נ"ט אית ח' ועיין בתורה  
 הסלמים ה' נדה קפ"ה אית א' ס"ס עם חוקה א"ל שאלה ולפ"י  
 ה"ה צ"ד ק"י ס"ס עם רובא : ואפשר נחלק ב"ה דרס"י  
 לטבול יע"ש : ומהא דר"ד א' הדיעות מיעוטא דמיעוטא  
 הוא ואפ"ה אריך לשאול להוציא מחוקה ומנדה כתבנו דאין ראיה  
 דרס"י לטבול וע"מ וס"ס אפילו ילדה יע"ש \* ועיין בבב"ר  
 פ"ד מ"ג ברא"ש וחי"ט ע"ס וס"ס לחומרא דרבנן כתבנו מזה  
 במ"א ובס"ס מנידות הארכנו בלשון הר"מ ו"ל בזה' בכורים  
 ח"ד ס"ו ס' לא ובה"א ב"ק ל"ה א' הארכנו :

**וברא**

דאמרו חוקה אף אדם עושה בעילתו ונות עמ"ל  
 פרק עשרי מה"ג ס"י חידוש דאם נדה אע"פ  
 שהוא לא ידע מ"מ בלשה עברה כרת ולא חסשה ג"כ לבעילת וטח  
 יע"ש וחילק בין ה' תמורה פ"ב ה"ב ג' בהמות כו' אע"פ שפסק  
 בפסיים איסור בשלישית אמרינן דלא שביק היתרא בשלישית משא"ל  
 בחר מעשה אי עושה איסור א' אמרינן ה"ה דעושה איסור ג'  
 יע"ש \* ואם עושה איסור דרבנן אם נאמר אכתי לא שכן  
 ועביר איסור תורה כמו שניות וכדומה עכ"ל א"ה עימן ל"ו  
 ס"ה איסור בלא כתובה דרבנן אפ"ה מקשה ע"ש \* ועיין  
 חולין ד' ב' ברש"י ותוספת ד"ה מוצא משמע ודאי לכאורה  
 דחזק לאחר פסח מ"ה אסור ל"ס היתרא ד"ה אע"פ שצ"ד איסור  
 דרבנן ולר"ס אף שאינו רק דרבנן מ"מ להר"י פירשא עושה כו'  
 בכלן שמרוית לאו א' ונות קדשה ואי חוקה דאין בעילה וזה  
 דרוב ישראל כשרים וזה אינו מהרוב ה"ה חזק של ע"פ נח  
 הכין הוא ואפ"ה מה שיכול להרויח עושה ו"ל ע' :

**ופי**

בגן לברורי דבר א' והוא דק"ל רובא וחוקה מ"מ  
 רובא עדיף ומדרבנן אמרינן סמוך לחומרא באיסור  
 חור' הא דרבנן לי ספק הסקל לקולא וכו"ס בפרי"י ל"ד ק"י  
 ואמנם אריך שיתייחס אליו ב' תנאים או בדר"ה לחומרא מדרבנן  
 הא' דאם מיעוטא דמיעוטא לא אמרינן סמוך לרבי מאיר וכו'  
 לדין מדרבנן כמ"ס הרא"ש ו"ל בחולין י"א רוב מזין לא אמרינן  
 סמוך חוקה כו' דהוה מיעוטא דמיעוטא \* הב' דוקא שגור  
 דבר



דבר מה שיש מקום להספק לחול הא לא לא אמרין סמוך ומס'ה  
 אך בורקין אחר נקובת הוועט במקום הראוי לשחיטה אע"ג  
 דחוקה שאין זכוח כמ"ס התוספת ז"מ כ' ז' ד"ה איסורא אלא  
 דמא"ת להחזיק ריעותא ומיעוטא דמיעוטא לא הוה דהא יליף  
 מכאן דלולין בשר רובא \* ובפריי ל"ד ק"י בט"ז וספתי דעת  
 י"ד כתבנו אי ברובא דאיתא קמן כמי אמרין סמוך הארכנו סס :

**ועיין**

בא"הע סימן י"ט בח"מ וב' ס דמשמע היא והוא שאמרו  
 אין לוקין עד שהחזקו שלשים יום ול"ע מסימן ג' דמשמע  
 דלוקה ע"פי עצמו ולענין אמתלת עשר'ת הכרסאות בלבוס באבן  
 העזר ובח"מ וב' סס : וכהן שאמר כהן אני אסור ליטא  
 חלוצה דשו"א אכפסיה ח"ד אף בדרבנן ומוליא ואפילו החזק ע"י  
 הקול שלשים יום בעיר מוליא ול"ד ל"ד ר"א בספק דרבנן י"א אף  
 דליכא חזקה אמרין אימור טבל ל"ס לכאן דחוקה דהכא מחמת  
 רובא הוא וגם סס י"ל איסור טבל משא"כ כאן ואני לא באתי כ"א  
 לעורר לב המעיין בלבד :

**כרל יג**

אבאר בו ספק עומאה בר"ה ור"הר ואכלול בו  
 דיני שאר איסורין קצת דע דספק עומאה נסתנה  
 מספק איסור בכמה דברים דספק עומאה בר"הר ספיקו טהור  
 בספק א' ובר"הי עומא אף באלף ספיקות ולוקה עליו בודאי כסוט'  
 וספק איסור ספק א' אסור בר"הר וס' ס' אף בר"הי מותר והמעין  
 בתו' חולין ט' ז' ד"ה התם וגזיר ג"ז א' ד"ה בלומר וסוטה כ"ח ז'  
 נראה כסותרין דבריהם דבגלן כתבו דבמסקנא נמי תרומיהו  
 צריכא הלכתא וחזקה בר"הר דהלכתא נ"א היכא דליכא חזקה \*  
 וסוקה היכא דל"ס הלכתא כשני נזירים דא' עומא ודאי ול"ד לסוטה  
 אפ"ה אוקמן שניהם אחרונה ובגזיר כתבו דבמסקנא לא קאי  
 הלכתא כלל אלא מטעם חזקה ובסוטה כ"ח ז' ד"ה מכאן כתבו  
 דהלכתא צריך במסקנא דסד"א גזירת הכתוב הוא דספק עומאה  
 טמא מסוטה ולא מהני חזקה אף בר"הר להכי צריך הלכתא בר"הר  
 ולהעמיד על החזקה ובע"ז ל"ז ז' ד"ה הא נראה לכאורה שכיוונו  
 למ"ס בסוטה וגמלונו למידן לדינא לפי מ"ס ב"סוט' ונזיר וע' דהיכא  
 דליכא בר"הר טהור הא ליכא חזקה עומא בר"הר ככל ספק איסור  
 וכפי מ"ס בחולין בר"הר היכא דליכא חזקה טהור אף דבר שאין  
 דומה לסוטה והיכא דליכא חזקה טהור בדבר שדומה לסוטה וע"ס  
 ועת"יט פ"ח דעדות מ"ד ופ"ד דטהרות מ"א \* וע"תו פסחים  
 יו"ד א' ד"ה הלך ור"ה צבת אחת כתבו דאף ספק עומאה בר"הר  
 טהור אם נגעו שניהם בככר תרומה עומאה ודאי והא כלה במיתה  
 (כ"ע מ"ס במיתה עיין שבת פ"ק) עוד כתבו ב"א עומאין מדרבנן  
 ומ' ה' איקת'ה אחרונה ועס"ך ופ"ד צ"ד ק"י אלא שכתבו בדרבנן כשני  
 ז"א בו א"ז תולין להקל ועמ"ס בפריי סס ולמרו מחר דספק עומאה  
 בר"הר לא אסרה תורה הא נגעו שניהם בככר הוה ודאי עומא :

**יראה**

לי ט' חיות מוכרת בשר שחיטה וא' נבילה או ט'  
 לצורין כה"ג דק"ל פירש א' מהן שלא בפנינו מותר  
 ואף שדיים אחרונות יש מתדיין עי"ד ק"י ובס"ת דרבי נועם ופירש

א' א' עד שאח"כ נמצאו כולן מונחים ב"א לא אמרין ודאי  
 והותרו מעיקרא הותרו ואסורים א"ס הם מהר"ל ד"ס כאן ודאי  
 איסור ועי"ד ק"י ואסור מדרבנן :

**והנה**

בפסחים יו"ד א' ב"א עומאין היינו אף באיסור ועומא'  
 דרבנן ועי"ד ק"י ובהר"מ ז"ל פ"ז הי"א מה' חו"מ  
 ומ"ל סס שתימה על הכ"מ שכתב דלהר"מ ז"ל בדרבנן אף ב"א  
 טהורים יע"ס והעלה דכל שיש כאובא' מהם ודאי איסור אף בדרבנן  
 ב"א שניהם אסורים וספק איסור אף ב"א שניהם מותרים בלא  
 ס"ס דלא מחזי כסיקרא וראיה מכתובת כ"ו א' א"ס יש מחבואה א'  
 יע"ס \* ולפ"ז י"א לנו דין חדש ז' קדירות של שני ז"א ונפל לא' מהם  
 ספק איסור דרבנן שיש בו חזקת איסור הדמיון חתיכה שיש ספק אי  
 נמלחה או לאו עי"ד ס'ט ב"הך שחולק על הע"ז ואוסר דאוקמיה  
 אחרונה דמסיקרא שלא נחלקה וכדומה לזה דהשתא אף באו שניהם  
 ב"א יש להחזיר דם ששלו דרבנן שאני אומר שמה כו' ולא מחזי  
 כסיקרא ומהאיא דכתובת מחבואה מללת והא ב"א דמי וסבוייה  
 אסורה לכהן ולא אוקי אחרונה דרוב עכו"ם פרוצים ואפ"ה לא מחזי  
 כסיקרא הואיל ומ"מ מחמת ספק אסורה ה"ה חזקה כה"ג ומיהו  
 החס רוב עכו"ם אפשר לאו רוב גמור דאל"כ מ"ה ליתסר וע"תו  
 כתובת ט' רגון רוב מדרבנן וי"ג ז' ברע"ד"ה לזו ופני יהושע  
 סס משא"כ חזקה אלימתא : ומ"מ יש כאן ס"ס ג"כ שמה נמלחה  
 ושמה לאחרת נפל וכת"ס במקום חזקה לא מהני זה בר"ת וס"ס  
 ברובא וסמוך הא בדרבנן הוה ספק וסקול לקולא \* וכת"ס ס'ס  
 ש"א סותר חבירו לא הוה ס"ס ע"תו ז' ק"י י"א א' י"ל החס ז'  
 הספיקות סותרים ז"ל וגי' ז' צתים בדוקים לכאורה לא משמע  
 כך וע"מס בפריי ל"ד ק"י וג"ז ואי"ה צה' פסח יבואר עוד \* וכן  
 הדין בספק איסור תורה שנפל לא' מב' קדירות של ז' ז"א במינו  
 ויש רוב עכו"ם אף דאין להחזיר מש"ס \* שהספק א' בגיפו עי"ד ק"י  
 מ"מ יש להחזיר שתייה ב"א דלא מחזי כסיקרא \* ועי"ד ק"י צט"ך  
 בגינות עכו"ם הואיל ומחמת משא"כ איסור תורה אסור לא אמרין  
 ספק דרבנן לקלא וגם ס"ס לא ליש פוסקים יע"ס ל"ק מסבוייה  
 מחבואה א' מללת דהתם נולדו ז' הספיקות ביחד וע"מ' כלל ל"ט  
 ובפריי ל"ד ק"י וכאן אין להאריך :

**ורע**

דהר"מ ז"ל צה' שא"ה פט"ו ה"א כתב סס מפני מה טהרו  
 חכמים ספק עומאה בר"הר כו' אם עומאה ודאית  
 נדחית ק"ו ספק עומאה שאיסור כל הספיקות מדרבנא כמו  
 שביארנו צה' ביאות אסורות ומפני מה החמירו בר"הי שהרי כוטה  
 בו' עכ"ל ויש בו מקומו ההבנה מ"ס ספק מדרבנן משמע אף בעומא'  
 גם ממ"ס ומפני מה החמירו משמע חז"ל וכנראה מדרביו פ"ט מה'  
 ט"מ הי"ז דבעומאה נמי ספק לחומר מדרבנן וכבר הקשינו בזה  
 ג"ו וכאן יותר קשה והא' בר"הי הלכתא מסוטה ושורפין תרומה  
 וקדשים והבא למקדש שוגג מביא קרבן ומזיר לוקה דבודאי הוא  
 ובר"הר הלכתא מסוטה או מטעם חזקה ועיין בטהרות פ"ד מ"ז  
 אלו ספיקות שטהרו חז"ל ומי"ד ר"הר ועת"יט \* סס משמע דבר"הי  
 דרבנן \* ובר"הר הקילו \* וסבור הייתי לומר דה"ק כיון  
 דכל הספיקות רבנן אסמרו ציה (לשיתיה) א"כ קשה מפני מה  
 הקילו



הקילו בספק ר"ה ולוה אחר שמלאו סמך אם טומאה ודאית וז"ס  
 שאיסור כל הספיקות מדבריה' פרושי מפרש דמ"ה הולכו למנוח  
 במך משא"כ אי ספק מ"ה לחומר א"ל לסמך אלא הלכתא או חוקה  
 וזה לא נתן להאמר כלל ואין הלשון סובל זה כלל וי"ל דספק בר"ה  
 אף היכא דליכא חוקה והלכתא רק לר"ה לא לר"ה ומ"ה אחר  
 דבר"ה טהור דמסוטה ליכא למילף וכן שכן תו איסור כל הספיק'  
 מדבריהם וצטומאה מלאו סמך אם טומאה ודאית נדחית כו'  
 ואמנם מה שסיים ומפני מה החמירו בר"ה משמע מדרבנן קשה  
 דהא מ"ה הוא בודאי באמור : וראיתי להמב"ט ז"ל בקריית  
 ספר ה' שא"ה פת"י ה"א כתב דבר חידוש דמ"ה בר"ה טמא  
 מדרבנן לא מ"ה דמסוטה ליכא למילף והביא ד"ה ז"ב נ"ה ז' ד"ה  
 רבי אליעזר ומשם אין הכרע במ"ה דאחמרי רבנן יע"ס ור"ת כתב  
 שם כיון דחוקה לא מהני בסוטה מה לי חד ספק או ב"ס ועמ"ס  
 בסריי ל"ד ק"י ובפני יהושע כתובות דק"ו וא' באלמנה עיסה למ"ד  
 ס"ס לא עדיף כחוקה ומ"ה י"ל ס"ס עם חוקה מהני ולפ"ד המב"ט  
 י"ל מ"ה בר"ה ז"ל ומפני מה החמירו בספק היינו ס"ס בר"ה וסיים  
 מסוטה דחוקה לא מהני ה"ה ס"ס ועתה' י"ט מ"ד פ"ו דטהרות  
 שכתב איירי ר"ה נקיט ר"ה ור"ה ז"ל היסד הדבר בפ"ח מהלכו  
 שא"ה ולכאורה בר"ה נ"מ באין חוקה ודבר שא"ה להיות כסוטה  
 ואפ"ה ס"ס טהור וכדומה ועדיין ל"ע : ובהיותי עוסק בענין  
 זה ראיתי מה שיש לעיין בטהרות פ"ה מ"ג אמרתי להעתיק פה  
 כתב בר"ה ז"ל פ"ט מ"ה שא"ה הלכה אב"ג ד' שצילין כו' והנה  
 צהל' א' יס"ג חילוקי דינים הא' ז' שצילין טהור וטמא וסלך בא'  
 ועשה טהרו' ובשני ועשה טהרות ולא טבל בנתיים הראשונות תלוי'  
 והשניים נשרפות ואם הוה וטבל והלך בזה יש חילוק אם הראשונה  
 קיימות שתייהן תלויות ואם נאכלות קודם הזיה וטבילה השניות  
 טהרות והנה צדין הראשון ראשונות תלויות א' למה דבר"ה מיידי  
 נימא ספק טהור דהא השניות ודאי טמא' שז' י"ל לטהר הראשון'  
 שז' ראיתי במ"ל ד"ה עוד הרגיש בזה ומביא חוספתא סבוכת  
 באמת כן שהראשונה טהורת יע"ס הביאה ג"כ הר"ס ומ"ה הלכה  
 כסתם משנה דראשונות תלויות ואולי הטעם דאם מטמא הא'  
 ומטמא הב' בודאי יאמרו קמו רבנן ואשכחו דטביל הא' טהור והב'  
 טמא ואם יהלך א' בטביל הב' יסרסם טהרות בחנם או יכנס  
 לעזרה יביא קרבן \* גם הוה כחובל קלף וצדין הב' טביל צין  
 הילוך הא' לב' יש חילוק אם נאכלו הא' השניות טהרות בספק  
 דטמא טביל הא' טמא וכבר טבל ואם שניהן קיימות וא"ל לטהר  
 שתייהן שא' מהם ודאי טמאות שתייהן טמאות מדרבנן ומ"ה טהרות  
 דאוקי כ"א לחוקה דומיא דב' ז"א זב"א ה"ה באדם א' כה"ג \*  
 ומיהו ה"מ לאכול לשני ז"א הא לאדם א' משמע מ"ה אסור כמ"ס  
 התום' פסחים יו"ד א' זב"א ז"א יע"ס : וראיתי להמ"ל שם ד"ה  
 עוד כתבו התוספתא בכתובות צבאו לשאל זא' שניהם טהרות לא  
 שיאכלום אדם א' דיאכל ודאי טומאה כתב דזה לסברת התו'  
 סבוכרים יבש ציבש שנתבטל אסור לאדם א' לאכול שתייהן משא"כ  
 לסברת הטור צ"ד ק"י יע"ס ולא הביטוי דלכאורה אין הגדרן  
 דומה לראיה דיבש ציבש מטעם ציטול ברוב קאחיין עליה ועשה

כולי היתר משא"כ ספק טומאה בר"ה היתרה היתרה ספק כו'  
 משא"כ היכא דליכא ודאי איסור דומה לספק ממור היכא דיש  
 ודאי איסור עפר ח"ק י"ד \* גם מה שסיים מ"ה מר"ן ב"ד ק"י  
 יש לעיין בזה אין מקומו פה :

## והנה

צדין השני דאם טבל והוה צין הילוך להילוך או הדין  
 הוא כך דאם הלך ועשה טהרות בשניה ואחר עשיה  
 נאכדו או נאכלו הראשונות השני' תלויות כיון שהיו השניות טהרות  
 א' באיסור ששתייהן היו קיימות מה יוסיף תת כח לאחר שנאכדו  
 וכ"כ המ"ל שם ד"ה שני \* ואם נאכדו לאחר ההילוך קודם עשיה ג"כ  
 שניהן טמאים כמו שאומר דכיון דהלך בטביל הב' וראשונה עדיין  
 קיימות א"כ הראשונות וההולך שניהן טמאים מספק דא' מהן  
 הטהרות או האדם ודאי טמא א"כ עכ"פ שניהן טמאים מספק  
 מדרבנן עכ"פ וכיון שכן אף שנאכלו הראשונות האדם נשאר בספק  
 טמא ואח"כ בשעשה השני' הם טמאים מספק ולא יתכן לטמא  
 האדם וטהר השני' ואין חילוק צין נאכדו או נאכלו ול"ע ממ"ס  
 הר"מ ז"ל צה' שא"ה משקין טמאים וחביות טהורה ואפשר ה"ה  
 כאן והיכא שנאכדו קודם הטבילה והזיה בזה יש חילוק צין נאכדו  
 לנאכלו דאי נאכדו האדם שהלך והשניים טהורים ואי אכלן איש  
 אחר (לא ההולך) ועדיין לא טבל האיש האוכל שניהם טמאין  
 האיש האוכל וההולך בטביל הב' כיון דא' מהם ודאי טמא \* ואי  
 טבל האיש האוכל הרי המהלך טהור \* ואם ההולך בעצמו אכל  
 טהור וטהורים השניים כאמור \* ולפ"ז מ"ס במשנה ובר"ה ז"ל נאכלו  
 והוה וטבל דווקא הוא דאי נאכלו לאחר הטבילה ממ"ל דאם אדם  
 אחר ועדיין לא טבל האיש האוכל הרי ההולך והאוכל והשניים  
 טמאים ואי ההולך אכלם הרי נטמא בזה שכל אוכלים טמאים  
 אם היה כשיעור חצי כרס ולכך אמר דנאכלו קודם הטביל' וקודם  
 הזיה לאו דווקא אלא קודם טבילה \* ואי נמי אכלם אדם אחר  
 וטבל גמי דינא הכי בדכתיבנא ולפי זה התוספתא שהביא המ"ל  
 נאכלו או נאכדו וגפרו קודם עשיית השניים טהורים אף אם  
 נאמר דקודם עשיית הב' נאכדו קאי כפי הבנת המ"ל שם מ"ה  
 איך יאמר זה והא ההולך והטהור' שניהם בספק והא' מהם ודאי  
 טמא וא"כ שניהם טמאים מספק ומה יוסיף תת כח אח"כ שנאכלו  
 הראשונות' וכיון שגברא טמא מספק ה"ה ודאי מה שנגע בשני'  
 שהם תלויות :

## ונוראות

נעלאתי על אדוניו המ"ל שכתב דהתו' בנאכדו  
 וגפרו ומש"ה כל שהיה קודם עשיית השניים  
 טהורים ואיך יתכן זה ולא די לנו הצער הזה אלא שהוא ז"ל כתב  
 בתחלה בפירוש להיפוך במ"ס וממה שיתבאר לקמן אם אדם אחד  
 אכלן והראשונות' קיימין בשעשה שהלך בטביל הב' המהלך והשניים  
 טמאים ומה דנקיט ועשה טהרו' משום סיפא נקיט לה \* וידנה בזה  
 דהיה יכול לומר וטבל והלך בשני אס קיימים הראשונים הם  
 והמהלך תלויים ואם נאכלו המהלך טהור אלא שסופא דלא  
 טבל דפשיטא דטמא הוא ולהכי נקיט ועשה טהרו' לומר שאף  
 השניים טמאים \* ומה דכ' ונראה דצדוק' נקט ואכל קודם הזיה  
 דנראה כו' יראה בזה דלא משקחת בע"א כיון דאכלם קחני ואם  
 הוא



הוא האוכל הרי נעמא צמה שאכל אחר הטבילה אוכלין טמאים ואי אחר אכל ולא טבל והרי קיימי' שניהם האוכל וההולך ושלשון טמאים \* והא דתנן אס' הא' קיימו' שתיבה תלוי' ה"ה פשיטא דהאדם בספק אלא דרבותא קמ"ל שאף הטהור' סנויר' תלוי' טוב ראייתו סתמ"ל בעלמו העיר צוה צד"ה טוב \* באופן דאס' היו הראשונ' קי' מו' היו לאחר הילוך הב' המהלך עכ"פ טמא ואז אף אס' נאבדו קודם עשיית השניים תמילא השני' טמאים מספק כמ"ס כל זה נעיל וכמשה פ"ה דטהרות לא כתוספתא :

**אמנם** חוות קסה ראיתי צמ"ס סס המ"ל דאס' היה שזיל הא' רה"ר והב' רה"י המהלך והטהור' הב' טמאים ודאי צ"ה כדן ספק רה"י וראשונ' אס' קיימו' תלוי' מדרבנן ואס' שזי' רה"ר והב' רה"ר הראשונ' טמא' וודאי מ"ה והשני' תלוי' וספק עכ"ד הנה צמה שטמא הראשונ' מספק אס' קיימו' ומה טימא המהלך ושני' מספק אס' עדיין קיימו' הראשונ' לא ידענא ל מה כיון דבע"כ צהוה וטבל צן הילוך להילוך וא"כ ליכא למימר זה חזית ואמאי לא נימא בשזיל היחיד יס צו יומאס כי כן גזירת גתוב וטביל הרבים טהור הוא ואין צו ספק כלל צן סיהיה שזיל הא' רה"י או שזיל הב' רה"י סוף דבר לא ירדתי לעומק כוונתו כאן על מה עשה אדונינו ככה לומר דהטהור' שעשה על שזיל רבים סיהיו טמאין מספ' ועמ"ס צפריי ל"ד ק"א צדן צ' קדירות וא' היה ספק ד"ת :

**ויד** ראיתי להמ"ל סכתב דהא דאמרין נפל א' לים הותרו האחרים היינו קודם שגודע התערובת דאל"ה לא מהני מו כאן כל שהיה בספק לא הותר לאחר שנאכלו יע"ס והנה מלבד לא מלאתי לא מהפוסקי' שיאמרו דבר זה אדרבא ההיפוך לאתי שהרי צ"ר ק"י צדבר חשוב נאבד או נאכל בשוגג הותרו וכן ומה צורך לומר בשוגג עכ"כ לאחר שגודע התערוב' דאל"כ יס שוגג ומייד ועוד דא"כ מה מהני קודם שגודע הספ' אכן קודם גולד צענין ובידיעה לא איכפת לן מידי דאטו אס' הלך צב' ולא ודע לי הסבילן הללו כלל ונאכלו הראשונ' ואח"כ גודע לו שהלך ס בראשן האס' אמור יאמר כן אלא דל"ד כלל להתס' \* צדברים חסודים חז"ל נתנו עליהם דין קבוע מדרבנן וכל שנתפרד הקציעו' קילו \* ומש"ה כי נאבד א' מהם נחצטל עתה מחדש צרוב ותולין מר האיסור נאבד משא"כ ספק רה"ר או ספק דרבנן שאין היתר לא מכח שאני אומר וכל שהיה שעה א' בספ' שא"ל להתיר ולטהר והן טוב אף שנאבד אח"כ אין להתיר באופן שדבריו סס ל"ע וישוב דעת :

**צא** לנו הדין צב' קדירו' המוזכר צ"ד ק"א דאס' נאבד הא' קודם עשיית הב' מותר ואס' אח"כ אע"פ שלא גודע עד אבד אסור הדמיון צוה בקדירה א' נפל מבהמה שהיו צ' טפולין וקין צסומכיה דטריפה מספ' טמא כל יתר כנטיל מכל וכל וכשר זא כנטול ממקומו וטריפה והיה סס רוב דמ"ה צמינו מותר דרבנן אסור ואמרין ספק דרבנן לקולא ואף ע"י גלגול לא דין ספק דרבנן לקולא מ"ל אס' לא גודע הספ' עד אחר ערבות אפשר דמהני צה"מ כמ"ס צפריי ל"ד צק"י או דספ'

אס' נפל כלל לקדירה ונאכל ואח"כ נפל לקדירה שניה איבוד מבהמה שהיה שני כצדים דטריפה מספק על זה הדרך שניה כשירה ואס' הראשונה קיימת לאחר מעשה השניה אף שנאבדה אח"כ השניה אסורה מספק והן הדין באיסור דרבנן לב' קדירות וא"י באיזה מהן אף שנאבדה הא' אסורה השניה מספק וכדכתיב' כאן :

**ועתה** הבוא נבוא לבאר צדן צ' קדירו' המוזכר צ"ד ק"א \* פשיטא לי אס' אסור' מספק תור' ואח"כ נפל איסור דרבנן וא"י לאיו תולין הקלקלה במקולקלת דצלא"ה קדירה זו אסורה גס צ' קדירו' היתר ונפל איסור דרבנן לא' וא"י באיזו שתיבה אסור' ואח"כ העמיד עוד קדירה שלישית ונפל איסור דרבנן וא"י לאיו משלשון תולין הקלקלה בשתיים הראשונ' אע"ב דגס הס' מספק מה חזית אס' כבד נאסרו ואס' שא"ל לראים אציא \* ומנא אמ נא לה מהא דכתב הר"מ ז"ל סס ה"ד שני שזילין א' טמא וא' טהור והלכו צ' צ"א טהור וטמא ואפילו תלוי וטהור חולה וטהור בתלוי ועכ"כ צרה"ר מיירי דאי צרה"י טמאים שניהם צוודאי בספק טומאה צרה"י וצרה"ר וצאו שניהן לשאל צצ"א או עליו ועל חבירו דתלה טמא מדרבנן ואפ"ה תולה וטהור בתלוי וה"ה כאן ובאמור \* ואל תשיבני מכתמים המצואר צ"ד ק"ץ דאס' שאלה חלוק לצעלח הכתס' דאין תולה צה ועיין גדה דף סמ"ד דמשמע לכאורה הטעם כיון שאין טמאה אלא מספק לא תלין צה י"ל דווקא כתמים דא"ל מעלמא אחי ולא הוחזקה בדואה א"כ מס' חזית דתלית הכתס' בראשונה אימא צשניה משא"כ צשאר איסורין דרבנן והמעין צמנחת יעקב צתורת השלמים יראה שכדברי כן הוא \* וא"כ ל"מ אס' נאסרו הראשונ' צוודאי דרבנן אפילו בספק צה"ג דל"ס תו מה חזית השלישית מותר' \* הן למת מהא דטהור ותלוי י"ל תלוי ד"ת כההוא צב' נזידים דאינו דומה לסוטה א"כ י"ל מש"ה תולה וטהור בתלוי כי הא דהוה ספק תורה ואמנם מסתימת הר"מ ז"ל משמע אף תלוי דרבנן הדמיון שזיל א' טמא וטהור והלכו צ' צ"א טהורים ושאלו צצ"א דטמאים מדרבנן מספק ואח"כ הלך התלוי וטהור וכדאמרו' והא דתולה וטהור בתלוי לאו למימרא והתלוי וודאי עתה ונ"מ אי גנע אח"כ צתרומה שתהא נשרפת ר"ל דאינו כן והא דשאלה חלוק לגדה פוסרת זי"ץ נקיים דתולה צה ואריכה להספור מחדש זי"ץ נקיים שכבר הוחזקה רואה משא"כ כאן ועיין צפריי ל"ד ק"א מ"ס סס \* ואי תרומה נשרפת בטומאה דרבנן ער"מ ז"ל ה' תרומת עיין צסמוך :

**כרר** דמלתא מהני מילי מעלייתא דכתיבנא צטומאה יליד' ספק תורה וס' דרבנן צן צר"הר וצן צר"הי \* צר"הי כההוא צב' נזירין באומר ראיתי טומאה גורקה ציניכ' דל"ד לסוט' שניהם טמאים ספק תורה וצר"הר צצאו צצ"א טמאים מדרבנן \* וצאו צ' טהורים דאוקי אחזקה צלא ילפותא דסוטה והיכא דליכא חזקה אפ"ה צר"הר טהור מסוטה והיכא דל"ד לסוטה אף צר"הר טמא מספק תורה עתו' חולין ט' צ' באורך \* ולענין אי שורפין בטומאה דרבנן עתו' שבת י"ו א' ד"ה עבדו וצרה"מ ז"ל פ"א מהי כלים ה"ה יע"ס :



עוד

אבאר לך מ"ס דר"מ ז"ל בה"ג ע' כמדות טהורים ונחשבים  
 כבר עמא ואכלו ה' ב"א ואח"כ אכלו ה' ב"א הראשונים  
 עמא' שאין להם במה לחלות והאחרונים טהורים שחולין בראשונים  
 והוא תוספתא פי"ז עהרות כמ"ס הכ"מ ולריך ביאור דע"כ בדבר  
 חשוב מיירי דאל"כ בטל ברוב כמ"ס פ"א מה' שא"ה נבילה בשחטת  
 שאפשר כו' וה"ה בדבר שאפשר שיתעפש ויפסל מכלל ורק מדרבנן  
 בדברים חס דים ובלא"ה עומאח גויה מדרבנן ובין שכן נמא ספק  
 דרבנן לקילא אף בר"ה ולומר שאכלו הטהורים כמ"ס המ"ל שם  
 ב"ה ומ"ס רבינו \* שם"ה בפ"ד מ"א דטהרות וי"ל דמיירי שאכלו  
 האחרונים קודם שטבלו הראשונים וה' ראשונים ב"א אכלו א"כ  
 ביון דא"ל לטהר כולם הראשונים עמא' דהוא כטהרות והאחרונים  
 חולין שנאכל העמא באכילת ראשונים הא אכל א' כבר ואח"כ ע'  
 כולם טהורים לבד הא' ואם טבלו הראשונים מעומאחן כולם דאי  
 עכל א' מהם כולם טהורים דליכא נגוד שיכחש א' חבירו כאמור  
 ואי"ה בכלל שאח"ז יבאר עוד :

כדל יד

זו אבאר כל מיני איסורין שיש להם ביטול ואין  
 להם ביטול וחקירות רבות בדבר שיש לו מחירין  
 ומטבע דאין ביטול אם מ"ה או מדרבנן ואפשר מטבע יש לה  
 ביטול :

דע

שמדריגות יש בביטול איסורין יש בעילין ברוב ויש בששים  
 בטעמי' ואין לא נזהגן בטעמים כ"א תרומה לכהן וכדומ'  
 וכדבעין למימר לקמן אי"ה \* ויש בסי' ויש בק"א ובר"א ויש לתר  
 דיעה באלף ואין לא קי"ל כן ויש שאין בעילין בכהן אלפים \* ודרך  
 כלל אומר כי הדברים שפיריין יותר מם' הוא דק מדרבנן ואמנם  
 דברי' שאין בעילין כלל יש מהם מד"ת ויש מר"ס והאני אבאר אותם  
 בענ"ה אחת אל אחת \* הדבר אשר הוא בטל ברוב הם על שני  
 דרכים או איסור דרבנן שאין לו עורס מ"ה כחלות ח"ל וכדומה  
 וי"א בש"ע ג"כ בטל ברוב גבינות עכו"ם והמאה עי"ד בקי"ב וקי"ג  
 הן לח או יבש הא שאר איסור דרבנן לריך ס' \* ובאיסור תורה  
 יבש ביבש במינו ברוב ואחרי רבים להטות וכבר הקצינו ב"ד  
 בפ"ה להעיר התערובות למ"ס התו' ונחזים ע"א נחלקי' בנשרפים  
 דלא חולין בתר רובא לעשות נגד המיעוט י"ל כהר"מ מרדכיבורג  
 דהסליך א' מדינא הוא עי"ד קי"ט \* ובא"מ ס' מדרבנן אטו יבשלים  
 יתן טעם ואף להר"מ ז"ל טע"ע דרבנן הכין הוא ובלת במינו ס'  
 אטו א"ת ויש דיע' הבא בא"ה דא"מ ביבש מ"ה לריך ס' ויש דיע'  
 אפילו יבש במינו ס' מדרבנן והוא דעת רס"י והר"מ והר"א ז"ל אין  
 לא קי"ל כן עש"ך י"ד ק"ט ופריי שם \* אמנם הדברים שאין בעילין  
 בם' כתרומה במינה (דבא"מ בטלה כשאר איסורין) מדרבנן וקרא  
 והדמותם אסמכתא ובא"מ בם' ולריך להרים א' מהן תרומה ביד  
 כהן מפני גזל השבט ושאר איסורין א"ל להרים כלל \* וערלה וכ"ה  
 בר"א עם האיסור במינם ושלא במינם בעילין כשאר איסורין  
 ומדרבנן \* בר"ה י"א באלף או תחקל"ע ואין לא קי"ל כן עב"ד \*  
 יין נסך ודאי אסור במינו במשהו מדרבנן משום חומרא דעכו"ם \*  
 וחביות בחביות אם חסות אסור וטבעת בטבעת משום ד"ח ול"ע  
 דברים החשובים ב"ד ק"י באלף לא בטל ומהר"ל אפילו איסור

הגא' ובריה באלף לא בטל ואפילו שלא במינו עש"ך י"ד בסי' ק'  
 א' וכלאלי מדרבנן ודבר טיל"מ יש דיעות מ"ה במינו לא בטל  
 ולקמן אי"ה אבאר ד"ל דכ"ע מודים מדרבנן לא בטל במינו ס'  
 מ"ה בטל :

והנה

הכ"מ פ"ו ה"ו מה' מעילה דמטבע אין לה ביטול דאין  
 דשיל"מ ועוד מטבע חשיב ולא בטל מ"ס דשיל"מ דייק  
 לחלל ומשמע לכאורה דשיל"מ מ"ה לא בטל דאל"כ איך מביא קרן  
 ועמ"ל שם בשם מהר"י אלפנדרי ז"ל אי מדרבנן לא בטל אי מדרבנן  
 קרבן \* ומ"ס חשוב הוא ודאי מדרבנן קשה איך מביא קרבן \* ועמ'  
 שם הביא דיעות מטבע בטל מדרבנן והקשה מע"ז בקשו לגנוז כו'  
 דשיל"מ דלא בטל במינו יש ב' טעמים א' עד שאוכלו באיסור ט'  
 ביטול תמדין עד לתור כמ"ס רס"י בי"ה ויש טעם הר"ן דפלוני  
 דר"י ורבנן בדם הפר ושעיר ורבנן מלות אין מטבלין פי' ששני  
 היתר משא"כ איסור והיתר \* ומשא"כ דשיל"מ ולפ"ז יש קצת מק'  
 לומר דשיל"מ מ"ה לא בטל עמ"ס בשריי ליד"ק ק"א מזה \* או יאמר  
 דיבש ביבש דבטל ברוב מסנהדרין יליף כמ"ס רס"י ז"ל בבי"ה  
 מספיק' וחולין ל"ז יע"ס ובחולין י"ב א' ח"י טריפות הלמ"מ דמא"ה  
 רבים התם א"ל לירע מי האומר אמת וערס"י שם קצת קשה  
 והתם לא איתחזק איסורא ויבש דאיתחזק איסורא מסנהדרין  
 והיינו בלא אפשר משא"כ דסינ"מ להמתין למחר באופן שיש לא  
 ולומר דשיל"מ באלף לא בטל מ"ה הוא אלא דא"כ אף בא"מ לא  
 כן ואין קי"ל מדרבנן :

עוד

יש כלאי בגדים בגד שאבר חוט א' באלף לא בטל עי'  
 רס"ד כתבו ז"ל הטעם דכ"א היתר ובהרי הדרי אס'  
 כ"א מחזיק חבירו ול"ד לבב"ח דהת' בדרך ביטול אקרה תורה ו'  
 שאין טעם לאו ב"ח הוא ולא מתירת ביטול עש"ך י"ד רס"ט  
 ולמ"ס הר"ן ז"ל דשיל"מ ל"ד דכאן אינו מינו הוא ועס"ות הרמ"ה  
 ז"ל רכ"ט \* ועיין חולין ק"ח א' לאביי דלא ידע מדרך ביטול  
 תקשה לי' אפי' בלא נתן טעם ערס"י ד"ה אי ובמ"א עמרנו עור  
 ועמ"ל פ"א מה' משכב ומוסב הי"ד דמס"ה בשיער נזיר שאר ה'  
 (וה"ה כלאי בגדים) לא בטל דב"א ל"ס ביטול נבילה בשחט  
 דטהור במגע לא במשא ושאיני אכילה דכל משהו בבית הבלי  
 אומר היתר הוא ועכ"מ פ"ג מה' בכורות הי"ג דמס"ה לא  
 שיער נזיר דומיא דכלאים הקר רואה אף דל"ס כ"א לתורה  
 אס"ה לא בטל ובמ"ס המ"ל ובמ"א הקצינו דא"כ לתה לי מלא ה'  
 סוב ראיתי בלח"מ עמד בזה \* ועי"ד רס"ט ב"ז א' למר גמ'  
 ורחלים שערסן בטל ברוב ולטעם הס"ך א"ס משא"כ להמ"ל ק'  
 קצת \* ועתה' בכורות ב"ג א' ובתו' ר"ה נבילה במשא מדר'  
 עמא לא מ"ה ולפ"ז כלאים לא לקי' ולטעם הס"ך לקי' ובמ"ל  
 מה' משכב ומוסב הי"ד דאפשר בלח בטל אף במשא ועכ"מ  
 מה' שא"ה הי"ז :

ורפי

יש לעיין בב"ח וי"ג ודאי הגא' שנתערבה  
 ב' ביבש או בא"מ \* והא אסור ליתן ב"א לעכו"ם דנ'  
 ב"א ול"ס ביטול וחומר מאכילה דכל משהו אומר היתר  
 משא"כ בהגא' שנתערב ב"א הוא כמשא"כ \* לטעם המ"ל חה'  
 שנתערב



והנהגה דעבודת מיידי בלא נדח עד אח"כ דלשון הד"מ ז"ל משמע  
 בכל ענין שתיקת תלויות \* ולמ"ס הס"כ ז"ל בירד ק"א דנתערבו  
 התתיבות הוה כ"ל בגופו של איסור ואין חולק לא יטיר זה מ"מ  
 יטיר בשעה שנסלה ראשונה נאצרה מיד השניה ולאחר זמן נמלא  
 וא"ל להכירה וכמ"ס \* ועמ"ס צפרי"ל ז"ל שם ומ"ס הפר"ח שם :

**ודע** ל"א כבוד בלויין אין אומר מע"ל \* וכפי הנראה הא  
 טיטת רס"י ז"ל ספירש בכ"מ כבוד בחומץ וייר עייר ק"ה  
 א"כ למה לי צ"ל להוילא בלשון ביטול י"ל למעט כבוד בלוי וכדומה  
 והא דפסח' צ"ח חידוש דאי תרי והא כל איסורין ל"א כן והיל"ל  
 חידוש מליחה ודוחק לומר דכבוד מפליט ומבליע קלח וזבל בם'  
 והו' חידושא דכלאים לית ביטול וערש"י חולין ק"ח א' חידוש דהאי  
 לחיד' שרי י"ל קלח וכ"ז דוחק דהיל"ל חידוש דבעיני ג"ט ועוד  
 דלא אפשר תורה כ"ל כה"ג ועמ"ל פ"א מה' משכב ומושב למיד  
 קמח בקמח מקרו יבש ביבש ה"ה אפר באפר ואי"ה זה' י"ט לענין  
 כיסוי אבאר עמ"ל שם :

**וראיתי** להמ"ל פ"ז מה' מעילה ה"ו כתב הא דלא בטל  
 דבר משכב ודשיל"מ בדליתחזק איסורא הא לא"ה  
 לא והב"א ראיות מאו"צ שכתב הרא"ש ז"ל מכה ועורק וצ"ס  
 התערובות ונכבשנהו כו' ודברי הר"ן ז"ל ס"פ אין ארין שמסופק  
 בלוקח בולים מעב"ס צ"ט אי אולין בדשיל"מ בחד רובא או לאו  
 ולכאורה הא מימרא ערוכה היא עזעת של עב"ס פירשו פ'  
 למקום א' ומ"ס למ"א דהמ"ס מותרין וה"ה דשיל"מ ודאי הבין  
 הוא וה"ט דאיכא תרי רובי כל דשרים מרובא פריס ואיסורא  
 בדובא אשחאד משל"כ ההוא דס"פ א' דליכא כ"ל חד רובא  
 וה"ה ההוא דלוי"ב ור"ס י"ט תרי רובא אין ראי' דבחד רוב ז"ל  
 בהס \* עוד הביא ג' ראיות בשם מהר"י אלפמדי" ז"ל א'  
 מפ"ק דסקלים שכתבים דורשים מקרא זה לענין מאחר שצומח וצ'  
 האתם אולקין ומנחת כהן נשרפת כו' והא מטבע בטל \* ש"מ דלא  
 בטל ולא הביעתי דמיא אח"כ קט ממועות תבואה וקמח בקמח בטל  
 עכ"פ יח' לח או יבש מ"ה בדובא ואף צ"ס נגד חלק הכהני' ולכאורה  
 מש"ה לא בטל דמיא לרס פ'ר ושעיר דמודי' רבן דמלות אין מטעין  
 וא"ו כפי' הר"ן ז"ל צ"פ אין בין המודר דשניהם היתר ומיהו חלק  
 הכהן אפשר דומה לאיסור דאין נאכל ומ"ס המ"ל דאין ראיה  
 דבטילה מ"ה א"י הא משמע שם מ"ה מיידי \* ומ"ס דאין  
 מטעין איסור א"י דבתחלה אין כאלו איסור כלל \* והא י"ל \*  
 ומ"ס דלא אמרה תורה שלח לתקלה קשה למ"ד אין מטעין מדרבנן  
 ובמ"א כהבט מזה ומ"ס ראיה מרש"י עירובין דלדין ויל בחד רוב'  
 י"ל דכליל תהיה במנחת כהן גרידא קמיירי קרא ולא כשהיא  
 בשותפת דנאכנת אף חלק כהן דאל"כ אלג מטעם ביטול קאחיתין  
 עליה בחד רובא ויהיו דברי רש"י ז"ל כששן א"כ תקש' באמת גר"י  
 דמין במויג לא איך כהנים שוקלים והא עומד וצ' הל"ס נאכלים  
 ואף אם נאמר קמח בקמח יבש ביבש מקרי ח' דוקא בלא לא בטל  
 מרס הפר כמ"ס ב"הר חולין בשמ"ע \* דורש בטילה מ"מ חלק  
 שמן שיש לכהנים איך נאכלת וס"מ ב"הרפת נאכלת ומיהו אי מטבע

בטל

שמעינ מכל הסוכים דמשמע דוקא בטומאת משא בורו ולא  
 באיסורין \* ועמ"ס בה' חמץ ומלה פ"ד ה"ח ובכ"מ שם דצ"י עובר  
 אף שיש כמה זיתים ולכאורה דרומה לעומאת משא וסובר מ"ה לא  
 מדרבנן ובמ"א א"ח תמ"צ א' כתב כל דמותר באכילה כ"ס דמותר  
 לשהותו ואיכא לעיונא ב"ס למ"ס הכ"מ שם פ"ד דפחות מקוה  
 בכא"פ עובר צ"י והאד"מ ז"ל טכ"ע דרבנן כמ"ס ס"ט ממ"א אם לא  
 שנאמר דבחמץ טכ"ע דית ולא לקי עין פ"א ה"ז שם \* וי"ל בשלמא  
 באכילה טכ"ע מ"ה דח"ך אכול יטעם משא"כ לענין צ"י י"ל דיליק  
 שאור דראיה משאור דאכילה עין ריש בינה \* ועיין ר"ן ז"ל סוף  
 ע"ו :

**ואגב** אזכיר מ"ס האזכרת מנחות כ"ג א' ד"ה שחטה כו'  
 ונ"מ בקביעי כר"הר וא"י באיור נגע ספיקו טהור דכל  
 קבוע במחלה דמי (ומ"ס שם היכי דאפשר למהוי כוותיה הוא  
 דיבור אחר וקאי על רבי חנינא) ולכאורה קשה דנאמר דקשיל  
 להו דבטומאה אולין בחד רובא מ"מ מה תירטו דקביעי כיון דאין  
 הטומאה ניכר תו לא הוה קבוע ומ"ס הר"מ ז"ל פ"ח מש"א ה"צ  
 ט' שר"ס כו' בניכר מיידי וגר"ל שיק באכילה והנא' לא בטומאה  
 כמ"ס לקמן א"י וי"ל דתוס' סברי דהא דבעיני ניכר הקביעה  
 דאי לא ניכר בטל הוא בדוב משא"כ במנחת הסמיגא לר"י דמין  
 במויג לא בטל א"כ לר"י הוה קבוע אף בלא ניכר הקבוע כלל וצ"ע :

**עוד** אסוב אל מ"ס למעלה בכלל י"ג צביאור לשון הד"מ ז"ל  
 ה' שא"ה פ"ט ה"ב ככר טמא שנתערב במאה טהורה  
 כולן ישרפו וזה"ג כתב דככר טמא שנתערב צ"ט כו' והוה קשיל  
 לן חמאי לא בטל ככר טמא בככרות הטהורות ותירטו דהוה  
 דבר שצמחין ובקריית ספר שם כתב דככר טהור במאה טהורה  
 פולק טמאים מדרבנן ובככר טמא צ"ט טהורה כתב דכל קבוע  
 במחלה דמי והוא לשון הר"ם ז"ל פ"ה מ"א דטהרו' ובתוספתא  
 יע"ס דה"מ מ"ס במאה טהורת דרבנן י"ל משום דבר חסוב וגם זה  
 צ"ע דמ"ה היה ראוי ליבטל כלכלה בשחטה ואמנם מה דכתב  
 דהוה קבוע אף אם נאמר דצ"ס ניכר הוה קבוע דרבנן בדבר  
 חסוב מ"מ קשה הא הוה ספק דרבנן כמ"ס בכלל י"ג וע"ס י"ד ק"י  
 דקבוע במחלה והוה בחד שנתערב בגופו של אסור וכה"ג לא  
 אמרינן ספק דרבנן לקולא וי"ל לב' כהנים א' טמא וטהור דניסר  
 וא"י מי אכל טהורה וטמאה וע"ס ק"י וק"א א' וצ"ע בכל זה \*  
 גם מ"ס שם בקריית ספר דאם בלו גסול שניהם צב"א טמאים  
 דספיקא ד"ח לחומרא ככר כחבטו דמתוספת פסחים משמע דהוה  
 רק מדרבנן ומ"ה טהורים אף צב"א יע"ס :

**ומהא** דהר"מ ז"ל פ"ט י"ט לגמור צ"י קדירות והוא חתיכת  
 איסור' דרבנן שנתערב בחתיכת היצר ונפל א' לקדירה  
 דחולין ואחר זמן נפלה השניה לקדירה שניה והראשונה עדין  
 קיימת שתיקת אסורת ולא תימא כיון דהתורה הא' שעה אחת שוב  
 אינה נאסרת ומטהרות הלך צא' כו' אם הראשונה קיימות אלו  
 ואלו תלויות אלו למידין דבר זה ועמ"ל שם דהלכה במסנה ולא  
 בתוספתא וא"ל ביריעה תליא מלתא כיון שגודע מקודם הותר

זו



צטל אי"ס • ואס נאמר מין ומינו וד"א סלק מינו כמי שאינו  
ושל"מ דבה ומצטלו י"ל דחלק קמח כהן צטל ברוב שמן ישראל  
ושמן צטל ברוב קמח ישראל וז"ע אי שייך זה בכלן :

**ורע** דיש להסתפק מנחת כהן שנפרסת אס צטופסת אס  
נקמלסת או נלא וכו"ל איך ילוייר מנחה צטופסת כמ"ס  
הר"מ בה' מע"הק פ"ד ה' י"ג י"ל דילוייר הפריש מנחה ומת והגיל  
סני צנים דמציאין צטופסת כמ"ס סס צה"ג ומסכתת א' מהס  
ממור או חלל • גם בהא גופא יש להסתפק חלל מנחתו נשרפ'  
או נקמלסת ומת"ס בה' מע"הק פ"י צה"ג דמנחת גשים הנשאלת  
להכנים אין נאכלות י"ל ציניהם • טוב דאיתי דמנחה צטופסת  
ליחא ושני צנים מציאין מנחה של אצור עלה"מ סס וחלל כור ממס  
הוא ומטמא למתים • ומ"ס עוד המ"ל בה' מעילה פ"ז סס על  
הראיה השניה שהציא מהר"א אלסגר"רי ז"ל מסוף מיעט וכתב  
דכין שיכול להפריש הוה כדבר הניכר והציא דברי הר"א וז"ל  
צ"ה כלי שטף שאפשר בהגעלה הוה כניכר האיסור יע"ש עי"ד  
ק"ב אף למ"ד כלי שנחערב לא הוה דסי"ג דר"ך הולאת הגעלה  
מ"מ אין צטל דהוה כניכר האיסור • עוד מה שהציא ראיה  
מהפריש מעות לניירתו (צפ' וולד חטאת) לא נהנין ולא מועלין  
משום דיש מעות שלמים והא רובא יש שמועלין ס"מ מטבע לא צטל  
וה"מ כתב דהאיסור אין מועיל לשייב מלקות כו' ואף דהיתר  
מלטרף נאיסור זה בלח והטעם מתפשט כו' יע"ש • הנה  
מ"ס דגל שמעט קרבן ומלקות כו' זה מסכים למ"ס צפריי"ל ד"ה  
הערובת צפתיחה צס מנחת כהן"ל ר"א אפי"מ נטיל ז"ל דצ' חתיכ'  
איסור וא' היתר ואכל א' מהן אין לוקה דהיתר אין נהסך נאיסור  
למלקות אף להיפוך איסור נהסך להיתר וכו"ל אכתי גימא מהרוב  
לקח י"ל כל קבוע אף באין ניכר כמחלה דמי וכמראה מתו' מנחה  
צ"ב א' ד"ה נבילה הביאותיו לעיל ול"ד לאיסור בה תר דצטל הוא  
באין ניכר מס"א היתר באיסור דאין נהסך תו קבוע הוה והבן :  
אמנם מ"ס היתר מלטרף לא סור לא הביאותי אס לא נהנה רק כפי  
דמי השלמים ל"ס צירוף והיתר מלטרף קי"ל בטור לא צטאר  
איסורים גם מ"ס בלח לא ביצס לא הביאותי • ועיין במנחת  
כהן צס' התערובת חלק א' פ"ו דף ב"ו דזו מחלוקת רס"י ותוספת  
צכל א' צפ"ע אי היתר מלטרף לאיסור יע"ש ונכאורה למח"רמ  
אלופ"דרי ז"ל הייזר נהסך לאיסור ולה"מל אין נהסך • ומ"ס  
המ"ל דלא שמענו מועלם שיתחייב שום עונש וממנחות כ"ג א' נביל'  
בשחוט לרצון שחוטת צבילה צטילה וטמא כטהור משי לה וי"ל  
איסור מטומאה לא יליף לציטול עכ"מ פ"א מה' שא"ה הי"ו צסס  
הר"י קורקים ז"ל • וער"ש מנחות כ"ג א' ד"ה ושחוטת צ"ח  
נבילה וא' שחוטת ונגע תרומה צא' מהס חולין וא' אי אין דעת  
לשאל ספק טהור צרה"י ואי אדם מוחזק צר"ה טהור וצר"ה  
טמא ודאי ולומר דצר שאך דעת לשאל טהור צספק נגע אכל נגע  
וא"י באיו לא וז"א • עיין חולין ט' צ' דפרין משרן צפי חלודה  
עתי"ט פ"ד דטהרות מ"ב וב"מ פט"ו מט"א ה"ח וז"ע ובאן אין  
לקאריך :

**עיינ** צר"ן ז"ל פ' אין צין המודר סס משמע היתר צחית  
במינו מ"ה אין צטל לרצון דר"י ול"ס חמץ במלה צון  
היתר אין צטל ול"מ חמץ דסי"למ אף לאחר זמנו לא צטל וא"ה  
בה"פ אצאר וע"מ צי"ד :

**כלל טו** אצאר דיני רובא הגה קי"ל אוליין בחר רובא  
וס"ס י"א דהוה כרוב ויותר עט"ות הרש"ב  
ז"ל ס' ת"א • צין רובא דאיתיה קמן וליחא קמן או מאחרי  
רבים או הליממ ער"ש חולין י"ב א' ד"ה פסח ורובא וחזקה רובא  
עדיף ומדרבנן אמרינן סמוך לחומר לא לקולא לרצון דר"מ  
ובמחזק אין הולכין אחר הרוב ע' תוס' ר"פ המניח מטעם חזקה  
והספק צ"ד הספק : ועיין י"ד סימן ס"ה סל"א ובר"מ ז"ל ה'  
צכרים מחלוקת הר"מ והר"א ז"ל צס"ס צא"ס א' או צ' אנשים או  
מוצאין ממון חידוש ועיין צפ"י בכתובת צקו"ל צבויג' דפ"ס וצי"ד  
הצ"ל מצואר דמוציאין ממון מס"ס וכפסק הר"א צד' ז"ל אלא  
דהמחבר סס הציא מה דברור לו ובה"ות צ"ק ל"ה א' במסנה  
סור שהיה רודף הארכנו צו ובאן אין להאריך :

**והנה** לרצון דר"מ רובא אף ליתיה קמן עדיף מחזקה עיין  
יבמות קי"ט א' חולין פ"א קידושין פ' א' וב"פ הר"מ  
ז"ל פ"ג מהל' יצוס וחליה הי"ו י"ו י"ח ובא' הע"ס קי"ו סי"ג  
וקי"ז סי"ט והא דפסק הר"מ ז"ל בהל' צכורות פ"ד ה"ח וצי"ד ש"ו  
ס"ג פסק המחבר חלב פוטר תירצו דאיכא חזקה דולד שלא היה  
קדוש עיין צר"א צכורות כ' וחולין י"ב בהל' א' ואי קשיא חמא  
צי"א חממת מליאה חוששת לדידן נהי דחזקה אחרע כמ"ס הת'  
יבמות קי"ט א' ד"ה האשה ממ"ה לר' מאיר מש"כ לדידן דרובא  
הוה ודאי ולא חיישינן למיעוט להחמיר היכא דליכא חזקה עס  
המיעוט וצ"ל סס תי' זה סס' דלשמא מת לא חיישינן • והצ"ב  
דעבר זמן הלירה לא חיישי' שמא הפילה והוה ספק השקול (מש"כ  
צי"א חזקתית מלטרף מיעוט מפילות ססיר) ולמ"ס סס צסס  
הריטב"א ז"ל דמיעוט שאין מתעברות צלירוף עס מפילות הוה  
מיעוט סלס לק"מ צלא"ה די"א חזקה מליאה ליכא אלא מיעוט דמפילו'  
ואפשר דהוה מיעוט דמיעוט • והוה ספק השקול מחמה זכרים  
ונקי צורה ומס"ה חוששת ולכאורה משמע דמ"ס הוא צי"א חזקה  
ומת חוששת משמע מדרבנן וז"ע ועב"ס א"ה הע קנ"ו אורח י"א ולא  
סיים הטעם דלשמא מת לא חיישינן (ולשמא מפיל חיישינן ולשמא  
הפילה לא חיישינן) :

**ואיכא** לעיונא צא"ה כהלך צעלה וצרתה מליאה למ"ס ובא'  
ואמרו מת בעלך מהו דנראה דתנשא לשוק דחזקה  
אחרע כמו צחמות' מליאה כו' וכיון שכן לדידן רובא לשוק ומפילו'  
נמי כיון שעבר זמן לידה הוה כשמא מת לא חיישינן ותנשא לשוק  
א"ד דמ"מ לא תנשא דצחמות' נמי חוששת מדרבנן ובאן נמי חושש'  
מדרבנן :

**ורע** דלרצון המיעוט כמאן דליתא דמי הא סמוך מיעוט  
לפלגא והוה רוב אף לרצון מ"ה כדאיתא בחולין ע"ז צ'  
סמוך מיעוט דממה למחלה דנקיבו' והוה זכרים מיעוט ומת'  
להשליך



להשליך לכלבים וכן הלכה יע"ש ועתה נדה ח"י א' ד"ה שליל הקשו  
לפירש"י נומא סמוך מיעוטא דלא יס וולד בשליא למחלה שלא יאל  
הרוב באותו מקל' ע"כ העלו דאין שליל כלל בנא וולד יע"ש וגרעתי  
העניה י"ל לרש"י ז"ל בשלמא בבכור י"ג דטבע העולם שילדת  
מחלה זכרים ומחלה נקבות ומהם (ר"ל מכב' מחלקים) מיעוט  
נדמה ספיר אמרי דזיג בחר רוצא דילדת דבר שאין קדוש בבכור'  
משא"כ בשליא דאין זה אלא ס"ס דספק שמא לא יאל רוב לאו בטבע  
כו' והא למא זה דומה למ"ש התו' כתובות ט' א' ד"ה ואי בעית  
אימא דאי הוה רלון רוב גמור לא הוה ס"ס ואמאי נומא ספק  
תחתיו ואין תחתיו הוה פלגא ופלגא וסמוך מיעוטא דאונס כו'  
אלא כה"ג בספק דמעשה לא אמרינן זה וה"כ דכוותיה ועיין פ"י  
סס \* וערש"י חולין סס ד"ה וכל נק"ט ס"ס והוא ל"ד אלא רובן  
יולדת שאין קדוש בבכורה או יאמר דהא דסמוך מיעוטא לפלגא  
דוקא משא אחד כההוא דחולין דרוב דבר שאין קדוש בבכורה  
משא"כ ההוא דב"ק י"א א' אין הרוב משא אחד :

**ורע**

דאני מסופק הא דאמרי' סמוך מיעוטא לחזקה להחמיר  
מדרכנן גרצנן דר"מ אי נומא אף רוצא דאיתא קמן או  
דוקא ברוצא דאיתא קמן ועמ"ס צפריי ל"ד ק"י \* וראיתי בקדושין  
פ' א' דרש"י ד"ה אם שחילק בין תינוק צלר העיסה ובין שרלים  
ולסרדעים מטפלים סס דמס"ה שורפין סס דרוצא דאיתא קמן הוא  
משא"כ תינוק רוצא דאיתא קמן ולכאורה כוונתו דמ"ה רוצא  
עדיף מחזקה ומדרבנן סמוך להחמיר וסדריפת תרומה טמאה אין  
מ"ע לשורף כ"א מדרבנן כפי הגרסא מרס"י שבת כ"ה א' ד"ה  
מלוא ומס"ה החמירו רבנן דלא לישורף כיון דמדרבנן הוה בפלגא  
ועוד הרוואה אומר כיון ששורפין רוצא וחזקה רוצא עדיף אף  
מדרבנן ומס"ה אין שורפין על חזקה זו משא"כ בשרלים ולסרדעים  
רוצא דאיתא קמן אף מדרבנן לא אמרי' סמוך ומס"ה שורפין ורש"י  
סובר רוב תינוקת הוה רוב גמור דלא כתו' סס ד"ה סמוך דאל"כ  
החילוק מבורר בין תינוק רוב דרבנן ובין שרלים רוב ד"ת \* אלא  
שאני תמה מגדה ח"י א' דאמרינן טמא בבית \* ופירש"י ד"ה שאין  
דשורפין תרומה עלי' והתם רוצא דאיתא קמן וחזקה תרו' ה טהורה  
ולא אמרינן סמוך מיעוטא דשליא שאין ולד לחזקה תרומה טהורה  
ול"ע : וע"ס ע"ב תוספת ד"ה למיעוטא יע"ש ועיין בריטב"א ז"ל  
בקדושין חילוק בין תינוק סס מגע אלימא חזקה משא"כ בשרלים  
ודאי מגע איתרע חזקה וזה כפי שיטת התוס' ז"ל שדרכו משא"כ  
לרש"י ד"ה לטפח דהתינוק ודאי נגע בעיסה אין מקום לחילוק זה  
ועיין בר ע"ב א"ס \* ועיין במשמרת הבית ח' א' (דפוס ברלין)  
שהביא צס רש"י לחלק בין תינוק לשרלים דהתם ודאי נגעו אין  
חזקה עיסה כלום ואין זה צרש"י שלפנינו וכדאמרו' ומדרבי שניהם  
ר"ל רש"י והריטב"א נלמד דההוא דהתינוק רוב גמור מ"ה  
מדהולך לחלק בין לתינוק וגפ"ז לרבנן אף בר"ס טמא דספק  
טומאה בר"ה טהור היבא דליכא חזקה או רוצא לטומאה ולר"מ  
אף בר"ה טהור דסמוך מיעוטא לחזקה לדידיה והוא מ"ה פלגא  
ופלגא ובאין בו דעת לשאול ספיקן טהור אף בר"ה \* ולפ"ז מ"ס  
בקדושין פ' א' תניא כוותיה דר' יוחנן שני דברים אין בהם דעת

**וראיתי** להריטב"א ז"ל בקדושין ע"ט א' ד"ה וקשיא הקשה  
מהא דתנן שליל בבית הבית עמא ולא אוקי מיעוט  
שליל שאין זה ולד לחזקה בית שטהור ותינן כיון דהיה השליא  
בבית נפיק מחזקתו הבית יע"ש וזה כפי מ"ס דף פ' דוקא בספק  
מגע אוקי אחזקה ולא בע"א והנה עיקר קושיותו דבגדה כ"ז א'  
בברייתא סס שליל בבית ר"מ מטמא וקשיא ליה ספיר דלר"מ רוצא  
וחזקה הו"ל פלגא מ"ה ואמאי מטמאין כיון דהבית דבר שאין דעת  
לשאול הוה וע"ז תי' כיון דהשליא בבית נפיק מחזקה והוא  
שליל בבית ולרש"י ז"ל ספ"י מטמאין באשמה ובכללן ודאי נגע  
אלמא אף בודאי נגע לר"מ אין עיסה כתינוק ואמאי שליל בבית  
טמא לר"מ דלרש"י רוב ת ניקת הוה רוב גמור ועוד וגר"מ בכל  
רוב גמור נמי סמוך מ"ה כמבואר אם לא סגאמר דהוה מיעוטא  
דמיעוטא שליל בנא וולד ואף לר"מ כה"ג לא אמרינן סמוך \*  
כמבואר ביצמות קי"ט א' ב' יע"ש \* ועם זה יתבאר מ"ס התו' בגדה  
י"א א' ד"ה שליל שהקשו לפירש"י מ"ב ק"י א' שליל כו' סמוך  
מיעוטא דאין להם וולד למחלה שלא יאל רוב הולד ואפשר דכפי  
אמרינן סמוך מיעוטא למחלה לא במיעוטא דמיעוטא ובעת לא  
מלאתי זה בפירוש אי כה"ג אמרינן סמוך למחלה :

**והנה** הר"מ ז"ל בה' טומאת מת פכ"ה ה"י פסק דשליא בבית  
הבית טמא ( והמ"ל הביא דברי הריטב"א בקדושין  
ע"ט א' ולכאורה לא ידענא למה הביאם דאין קי"ל כרבנן )  
ובה"ל שא"ה ה"י פסק בהמה ששפעה חררת דס אין מטמא נא  
צמגע ומשא והא בבכורות כ"ב א' אמר ר' יוחנן ראב"ז ור"ס אמרו  
ד"א ואין פסק לתרווייהו סוב ראיתי להתי"ט פ"ג מ"ד ד"ה ר"ס  
בירה הקשה כן והתפלג על הר"א ז"ל שלא השיגו והכ"מ שלא העיר  
בזה ועיין בלח"מ פ"ד מה' בכורות ה"ב עמר בזה ות' עפ"י מ"ס  
התו' בכורות כ"ג ז' ד"ה אלא כו' יע"ש וכוונתו דאמרו ד"א לאו  
דהא בהא תליא ורבנן דפליגי אדר"ס מודים לדראב"ז דבבהמה  
נימוק ספיר ובעל ברוב ובשליא של אדם אין נימוק כפ"א ויכון הוה  
ואמנם לכאורה הייתי סבור דהר"מ ז"ל כבר פירא פוסק בכורה  
כ"ג



עוד

ודע

ודע' האשכ"ל ו"ל במ"ה ח' א' (דפוס ברנק) כתב דברים  
 ראויים להעתיקם כאן וז"ל ועוד היה לו להתבונן  
 (הא"ה ו"ל) אף היכי אכלין בישראל דאיכא חוקה ומיעוט גזר  
 הרוב (עמ"ס במד"ב דנצח הוושט במקום שמיטה הוה ספק  
 בשמיטה וכו"מ מ"ה כאן וכו') מליעא ד' ב' ד"ה איסורא ומפני  
 שראיתי שיש גדולים מתקסקים בזה לענ"ד כמ"ס) כו' והאריך  
 ומסיק דמ"ה לא אמרינן סמוך מיעוט' מדרבנן דלא אמרינן כ'  
 אלא ברובא וחוקה דעלמא משא"כ חוקה המתחלקת ע"י  
 המתעסקין לסלקה ורוב המתעסקין בה מסלקין החוקה לא אמרינן  
 סמוך כו' עוד תי' דהתם המיעוט מרע הרוב ממס' וזן הרוב  
 אחת מסלקו כלומר מאותו חלק המרובה מתעבדות יש מקלות  
 שמשילות שאין לומר שכל הרוב מתעבדות ויולדת שא"כ הכול  
 מתעבדות והרוב יולדת ומיעוט מפילות והא' ליתא דאי' עקדת  
 כו' אלא הרוב מתעבדו' ומיעוט אין מתעבדו' והרוב המתעבדו'  
 יולדת ומיעוט מפילות ולפיכך חשוב הוא לעמוד גזר הרוב בלידו'  
 החוקה ותדע' דלמה לא חשיב התם מיעוט שאין מתעבדות אלא  
 דלא חשוב לכולם ותדע' עוד דרובא אמר התם גיטא חוקה ליבוס  
 ורובא לטוק וסמוך והוה פלגא ואמאי נימא סמוך מיעוט דמפילות  
 ומיעוט שאין מתעבדו' לחוקה ועדיפא מרובא ותתיבס אלא  
 דמיעוט' שאין מתעבדו' לא חשיב אפי' להצטרף לחוקה עכ"ל  
 העתקתיו מפני שיש לעמוד ממנו שום הלכתא גבורת' א' לפי  
 הגדוס' דרובא אמר אפי' תימא רבנן אלמא דרובא אית ליה  
 דסמוך מיעוט' לרבנן להחמיר ואפ"ס בצבורת' י"ט מסיק דמתני'  
 ד"י בר"מ ס"ל דהייס למיעוט' ולא לרבנן מדרבנן (לפיר"ח לקמן כ'  
 ב' ד"ה חלב) ע"מ כי ה"ג לא אמרינן סמוך כיון דהרוב מכתיב  
 מתחילה



מתחלה החזקה אדרבה היתה עומדת שחלד בדרך שנתה כ"ס"ל :  
 ומ"ס דחוקה שמתעסקין נסלקה הנה כפי הגרסה דהרא"ה ז"ל  
 סילק אזה"ש הרא"ה ז"ל חולין י"ב דאין מומחין מיעוט דמיעוט  
 משמע הא מיעוט חשוב נלטרף לחוקה כה"ג מדרבנן לחומרא \*  
 ואמנם מ"ס עוד דהמיעוט מגרע כח הרוב אזי העני לריך לדקדק  
 בדבריו ולעמוד על אמתות ענינו ועומק כוונתו כי לבאורה  
 בעבור שיש סם תרי מיעוטי מיעוט מפילות ומיעוט שאין מתעברו  
 ומס"ה חשוב לדרך וזה שיבוש מהמה טעמים ואין הלשון סובל זה כלל  
 מ"כ לחשוב אזי כוונתו דה"ל דע"כ לריך אחת לה זחיל דרוב נשים  
 מתעברו ומיעוט אין מתעברות ומן הרוב ההוא יש רוב שילדת  
 וכן סכן המיעוט מפיל ת מגרע כח הרוב דאין להתחיל ולומר רוב  
 מתעברות ויולדת ומיעוט כו' דזה אינו דבאמת יש מחלה על מחלה  
 ה"ל מחלה יולדת ומחלה רבע מהן שמשילות ורבע שאין מתעברות  
 וע"כ לריך להתחיל רוב מתעברו' נסלק המיעוט שאין מתעברו'  
 דלהוי כמאן דליתא המיעוט שאין מתעברו' ואח"כ תאמר רוב מן  
 הרוב ההוא יולדת ומיעוט מן הרוב ההוא מפילות ומס"ה המיעוט  
 שמשילות חשוב וכאמור ומס"ה לא הזכיר מיעוט שאין מתעברו'  
 דזה כמאן דליתא דמי דב מחלה אחת אומר רוב מתעברו' ומיעוט  
 אין מתעברו' וכאין הוא וכתב עוד ותדע דאל"כ אמא ברישא לא  
 תזיבס וימא פגגא מתעברו' ויולדת ופלגא יש מהן רבע שמשילו'  
 ורבע שאין מתעברו' סמוך פלגא דאין מתעברו' ומתעברו'  
 ומפילות לחוקה ריבס ותזיבס אלא שהמיעוט שאין מתעברו' כאין  
 הוא : והסך רואה שדבר גדול דיבר ארונינו הרשב"א ז"ל דאם  
 תרי מיעוטי כה"ג דהוא מחלה לא מלטרפן עם החוקה דהמיעוט  
 שאין מתעברו' כמאן דליתא דמי ואמרינן שאסה וז מהרוב  
 שמתעברו' היא ודאי וכיון שכן מס"ה מותרת לשוק לרבנן דרוב  
 מהרוב ההוא יולדת וולר קיימא ומדרבנן סמוך וזה יש לעיין שאין  
 זה מוכסס ועיין וענ"י בימות קי"ט א' יש תירון דמיעוט שאין  
 מתעברו' עם מיעוט מפילות כהדרי הנה מיעוט שלם ועתי"ט א' כ"כ  
 אין ראיה דתרי מיעוטי דהס פגגא דלא נהוי פגגא או עכ"ס  
 עם החוקה דלהוי ספק תורה ועיין ברעב"א קידושין פ' יש סס  
 דקדוק בדבריו ואלן מקומו פה :

וראיתי

לא"ר בא"ר רי"ז אות ט' עמ"ס כס"ע היה הולך  
 חוץ לדרך והריח ריח אס רוב ישראל מברך דלא  
 הביא דעת כה"ג דף ח' ע"ד דפוסק בר' יוסי ברבות נ"ג א'  
 דמיעוט לגמר ומיעוט לכספים כו' ותי' אפשר האידנא ל"ס כספים  
 והקסה מאי פריך לרי' אטו כולו לכספים דלמא מיעוט עכו"ס  
 ומיעוט לגמר ( ור"י דוקא ברוב ישראל קאמר לא אידי דת"ק )  
 ותי' ב' תירוצים א' דתרי מיעוטי דכ"א מסס אחר לא מלטרפין  
 ועוד תי' דאמאי לא קאמר ר"י לגמר ולא לכספים דל"ס וע"כ אף  
 בכל ישראל קאמר מסס תרי מיעוטי כו' יע"ש והנה תי' הכ' לא  
 הבימותי ממ"ל להמקסה דפריך אטו כולו לכספים קסה ליה דלמא  
 מיעוט' כספים ומיעוט' עכו"ס א"כ אכתי קסה מאי פריך דמא  
 הא דמוכיר ר"י כספים לאשמעינן שנתחדה בנות ישראל ע"כ ולגמר  
 לא הזכיר דידוע הוא ואה"נ דר"י אפי' בעיר סכולה ישראל פליג

דאל"כ אכתי באמת איך מתורן זה אמאי לא מוכיר ר"י ג"כ לגמר  
 אלא דעל המקסה אין כאן קושיא דיל' דלא ידע דב' מיעוט  
 מלטרפין לר"י ומס"ה פריך כו' ועל התרץ הוא דיל' כו' דמס"ה  
 תי' לגמר ולכספים ולא תי' למיעוט עכו"ס ס"מ תרי מיעוטי ס"מ  
 כל שאין מס"א אף לר"י אין מלטרפין כמ"ס הא"ר בתי' הא' \* והנה  
 י"ל מ"ט דת"ק הוצא דרוב ישראל מברך ולא מלטרפין תרי מיעוטי  
 מס"א ואשכחא דרוב' לאו לריחא עבדא ( וכ"ת דסובר שאין בנות  
 ישראל נחשדים ע"כ דזה דוחק ) והנה הנה"ג דפסק כאן בר"י לא  
 קשיא מיבמות קי"ט א' דהתם תרי מיעוטי מיעוט מפילות ומיעוט  
 שאין מתעברו' לא מלטרפין דהתם הרוב מתעברו' עכ"ס א' כ"כ  
 המיעוט דאין מתעברו' כמאן דליתא דמי מסא"כ כאן והסך רואה  
 דת"ק סובר אף כה"ג לא מלטרפין ולירדן אין הפרע הלכה כמאן  
 דהא כה"ג פסק בר"י ובס"ע דפסק דמברך היינו משום דל"ס  
 האידנא כספי' כמ"ס הא"ר סס \* ומיהו הא ודאי מוכח דב' מיעוטי  
 שאין מתעברו' דאין מלטרפין דהא פסק בס"ע דרוב ישראל מברך  
 והא איבא מיעוט עכו"ס ומיעוט לגמר ס"מ כו' וכדמוכח נמי קלח  
 מיבמות \* ומיהו לכאורה יש ראיה מברכות כ"ג א' אמר ר"ח בר  
 אבא אמר ר"י המהלך בע"ס בטבריא ובמ"ס בליפרי והריח ריח  
 אין מברך שחוקתו לגמר כו' ומאי אריא טבריא אפי' בכל מקום  
 נמי ואפי' בעיר שכולה ישראל דמיעוט לגמר ומיעוט לכספים  
 ( בימיהם שהיה שבת ) ס"מ דתרי מיעוטא ואף דרובא לאו להריח  
 והנה מסס א' אפ"ה אין מלטרפין וזה טעם הפוסקים דפסקו דלא  
 כה"ג :

ודע

דהמ"ט כתב אס רוב ישראל מברך אפשר ה"ה מחלה  
 כמו באור של הבדלה יע"ש וי"ל אמאי נימא סמוך  
 מיעוטא לגמר למחלה עכ"ס והנה רובא שאין מברך ולמ"ס לעיל  
 גבי שליח גדה ס"י ובתוספת סס דהא דסמוך מיעוטא למחלה  
 וה"ל רובא מ"ה אפילו לקולא היינו שהמיעוט והמחלה עכ"ס  
 מס"א כההוא דחולין ע"ז ב' סמוך מיעוטא דנדמה למחלה נקיבות  
 ואשכחא רובא דלאו בר מיקדש בבכורה דהוא מס"א מסא"כ כאן  
 מחלה עכ"ס ואסור להריח בע"ז ומיעוט לגמר דלאו מס"א והנה  
 א"ס ועדיין צ"ע \* ומ"ס המ"ט דמי לאור הבדלה עמ"ס  
 בפריי ליד ק"ח \* גס י"ל במחלה על מחלה באור הבדלה  
 נימא סמוך מיעוטא דלאו להאיר עבדא למחלה עכ"ס וע"א  
 בא"ר ר"ח אות י"ז מ"ס בסס הירושלמי אפילו בישראל א' ול"ע  
 ואי"ה יבואר בפריי :

והנה

הר"א ז"ל בב"הו' א' כתב דרוב המצוין מומחין ל"ד  
 רוב אלא כל ובאמת הקסה עליו במ"ה דרוב מנינו  
 שאמרו כל דרובו ככולו אבל שיאמרו על כל רוב לא מנינו ואמאי  
 לא הונח לו להר"א ז"ל דרוב מצוין מומחין ומיעוטא דמיעוטא  
 שאין מומחין וכה"ג לא אמרינן סמוך כמבואר ביבמות קי"ט ב'  
 ואשר נראה דהר"א ז"ל סובר דודאי יש מיעוט שיקרה להס  
 באונס פסול בשחיטה כמ"ס המ"ה גופא אלא דמיעוטא דל"ס הוא  
 ואף לר"מ לא חייסין מסא"כ אס נלטרף מיעוט שאין מומחין  
 למיעוט שמא באונס ה' מיעוט שלם וימא סמוך ומס"ה הולך  
 לגמר



לומר דהכל מומחין ונאמר רק מיעוט אונס ול"ס • באופן דחרי מיעוטי דל"ס כלל ובהדרי הזה מיעוט שלם יס לעיין אי מלטרפין לרבין לומר סמוך מדרבנן לחומרה ולר' מאיר מ"ה למחוי ספק השקיל ומברכות כ"ג א' דלא קי"ל כר"י דחרי מיעוטי לא מלטרפין הינו לבטל הרוב משא"כ היכא דיש חזקה לומר סמוך כו' והרי אתה רואה שהג"י ביצמות הביא בשם הר"ם בא"ז ל' אחאי לא מזכיר תלמודא מיעוטא דאין מחעברות וחי' דעומד נגד הרוב ולא כלום הוא (ובפי הגרסא הוא דברי הרשב"א ז"ל במ"ה) ובשם הרי"ט בא"ז ל' תירין דמיעוטא סאין מחעברת גרוע הוא וכל מעוטא דמפילות חסדין ליה דלהוי מיעוט שלם תרוייחו יע"ש הרי משמע דמיעוט מפילות גמי גרוע הוא ותרתייז בהדרי מיעוט שלם הוא וחסוב א"כ הר"ם ז"ל נמי בסיטת הרי"ט בא"ז קאי וא"ס מש"אכ הר"ם בא"ז ל' לשיטתיה וכאמור : ומיהו בשחט שחט והלך לו ולא אמר כלום ליכא אלא מיעוטא דאין מומחין דאי הו' מתרמי ליה אונס הו' אומר אלא מבריייתא דאבדו גדייו הו' קשיא להר"ם ז"ל וכמ"ס ה"ה גיפא • ומ"ס הינה לו דהכל מומחין וליכא אלא מיעוטא דמיעוטא שחט באונס וכ"הג"ל אדריין סמוך • ועיין בי"ד סימן ב' ס"ב במומר לתיאבון א"א ב' רוב מליין מומחין ולבאור' יאמר דב' מיעוטי מיעוטא סאין מומחין ב' שחט אירע באונס והוא לא אומר דמומר לת אבן ה' ה' ומלטרפין לחזקה כההיא דיצמות מש"אכ בישראל פשר אס אירע אונס הו' אומר אל' דקשיא הו' אבדו גדייו דליכא ב' מיעוטי שחט אירע אונס ואינלפטינו ומיעוטא סאין מומחין ע"כ או דב' מיעוטים גרועים אין מלטרפין לומר סמוך או דהכל מליין וכדאמין מומר י"ל מ"ה לא אמרין ביה רוב מליין ול"ע • וי"ל אס אירע אונס באספה הו' משליך לא בשוק ול"ע :

ורע

דכל היכא דליכא לברורי בקל מבררין ברוב או חזקה ועיין בת"ה ז"יין א' בשם הר"ם ז"ל דמ"ס שאלין דליכא חזקה ומיהו התם סעד לדברי הגאונים יע"ש והבין הלכת' ואפשר אף מיעוטא דמיעוטא אפ"ה כל דיש לברר בקל מבררין ע"י שאלה וכדמ"ה וע"י טורח גדול הוא דסומכין ארובא ואחזקה כהה"ל ח" ט יסות וכדברירלם במק"א אחר וריאה דבקל הוא או דמיעוטא המליין הוא סירכות וע"י דבסימן ל"ט ומ"ס פסריי שם ועפ"רס א"ח ה"ס וא"ה שם יבואר עוד :

כרל יין

בו אבאר הא דכל מירי דלישראל שרי לעכ"ס ג"כ שרי ואחוקר בו פסוק הנאמר קידם מתן תורה ולא נשנית דלאחר מתן תורה לישראל נאמר אי נשנה פירוש הפסוק והפסוק או נאמר בפירושו כמו שנאמר :

דע

דדבר מוסכם הוא ליכא מירי דלישראל שרי ולע"כוס אסור דממסיק סנהדרין נ"ט א' לר"י ואף לרבין דג"ה בסוניי נאמר אפ"ה חסיק בחולין ל"ג א' ליכא מירי כו' והתוספת שם ד"ה אחד החנו בו ג' תנאים א' היכא דליכא טעמא ל"ט מי ליכא מירי עד שהטחו בחימא אהא דא' עכ"ס כו' והא ליכא

טעמא והלח"מ פ"ט מהל' מלכים הי"ג הל' צעד רבינו בשביל ז' וסובר דסוגיות חלוקת דס יע"ש • ה"ב דל"ס מי ליכא מירי אלא היכא שחזר לישראל הא אסור משום איסור אחר ל"ס מא"מי ה"ב מה שהא' מליה לישראל ל"ס מא"מי • ומ"ס הכ"מ בפ"ט מהל' מלכים הי"ג כיונת רבינו דב' דברים מותרים לישראל ואסורם לב"כ ל"ד דטמא לישראל אסור משום טומאה ומפרכסת ליכא טעמא כו' • ואמנם התוספת סיימו בחולין דלר"ס ל"ד דל"ס מותר מ"ה לית ניה הא' כלל דמי ליכא מירי ובבר כצבני בס' ראש יוסף על חילין אשר כתב ת"י פירוש דבריהם דקס"א הו' אל' בא דחכמים חולין ק"ב א' דאמ"ה אין נוהג בישראל בטמאים ובב"כ אף בטמאים א"כ ח"ס בטמאה לישראל דלית עשה דאין זכיה (ובטהוריה י"ל עשה דאין זכיה אף בח"ס דאכילה דידיה רשות ועמ"ס בס' ג"ו ופסריי ל"ד בפתיחה לה"ס וע' תוספת שבעתב"ד א' ד"ה האוכל ולפרי"ב בא שם ל"ע) ולב"כ אסור במשהא בשר גידים ועלמית דמלטרפין לכזית • ומיהו אליבא דר"י אף לר"ל ליכא מירי דא"כ קשיא והרי ג"ה ספרדן בסנהדרין ור"י סובר א"ת"ה נוהג בישראל אף בטמאים וע"ס במהר"ש ז"ל • ופירוש ליכא מירי ג"מ דליכא מירי סיהא עתה דבר לישראל שרי לעכ"ס אסור אלא אפילו אס לעת עתה לב"כ וישראל שרי וקודם מ"ה הו' אסור לב"כ ג"כ וזה לא אפשר דכשילאו ישראל להתקדש ולחומרה לא לקולא וכדפי' דס"י ז"ל בהדרי סנהדרין נ"ט א' ד"ה לזה ולזה כו' ומסיי כו' שכשילאו ישראל מכלל ב"כ להתקדש ילאו וג"ל להקל יע"ש והדין עמו דאנו אין לנו אלא ג"ה ולר"י וקודם מ"ה רק לבני יעקב נאמר כמ"ס רש"י ד"ה ואליבא דר"י והתוס' פשטים כ"ב א' ד"ה ור"ס וכי סדך אימא לב"כ ולא לישראל היינו לעת עתה יהא מותר לכל מאחר דלא נשנית גס בלא"ה הבין הוא :

וראיתי

להמ"ל בפרשת דרכים דרך האחרים ד' א' ב' בהקשותיו על מהר"ם יפה ז"ל במ"ס על הר"ם ז"ל דמחלוקת יוסף עם אחיו הו' שאכלו בשר ממפרכתת הקשה הר"ם יפה ז"ל דקודם מ"ה ל"ס מא"מי כתב דעת הר"ם דע"כ מעולם לא נאמר יע"ש והנה א"א הו' דעיקר הפירוש מי ליכא מירי הבין הוא וכאמור • ואמנם כמה שחמה על מ"ס מהר"ם יפה ז"ל בשם רבו ז"ל דמחלוקת יוסף עם אחיו שהיו אוכלין בן פקועה ויוסף לא ידע התפלא שם ואמר והקושיא על הר"ם שהקשה יסול ג"כ על פי' רבו דקידם מ"ה הו' בן פקועה אסור לב"כ דלא גרע ממפרכתת עוד חמה ממ"כ אי ראה שחזתין קודם שחמות ואכלו עברו אחי יוסף לאו דלא תאכלו על הדם ואי לאחר מוכן נבילה הוא ולא א"ה וסיים שלא מלא קורת רוח בשיטת רבו דמהר"ם יפה ולמה נשא פנים לרבו יע"ש • ואני העניי חמה על עצמו למה האשים אדונינו המ"ל כ"כ למהר"ם יפה ומה אפו בשיטת רבו וא"כ הדין אחקן סיהו דברי חכמים קיימים • הנה מ"ס ממ"כ כו' לא ה"כ חי חדא דזה להר"ם ז"ל פ"ה ה"ב בה"שחטה דהו' ד"ה משא"כ לרס"י ה' העור ורועב קב"א ב' ד"ה וממתין דהו' מדרבנן ועל ח"מ שם אין קושיא וגם להר"ם י"ל דר"ה שחזתו קודם נחמית הוולד והניחו



והגיונו עד שת יות הוולד דיוסף לא ידע שהיה ב"ס והרי אמ"ה והם ידעו וכו' וכן סתמנו עד שתלא נפש הוולד לית איסור לא תאכלו אף שתחבו קודם שתלא נפשה כמזכר חולין לג' א' חותך וממתין ומ"ס מפרסמת או בן פקועה \* (או דיוסף מחולק עם אחיו במחלוקת ר"מ ורבנן אי בן ג' יותר בשחיטת אמו או לאו) ומס שהקשה המ"ל דקודם מ"ת היה ב"ס איסור דל"ס מי איכא מידי ים ליישב בטוב טעם ודעת דסברתו הוא דנהי דאי איכא מידי ט' סיך לאחר מ"ת דלא מלינו היתר לישראל ולעב"ס איסור אף במידי דסיך טעמא כמפרסמת לישראל בשחיטה ע"תו חולין לג' א' ד"ה אחד היינו לאחר מ"ת מס"כ הא דהתורה להקדים נתנה ולא להקל עליהם לק"מ ככאן דודאי להקדים נתנה דאלו קודם מ"ת נטעו על אמ"ה ותקנתו קל במיתה בעלמא הותר ואי אתרמי טחיתו קודם מיתה בעורה מפרסמת היה איסור אח"כ מ"מ גוף האיתר ק' היא וכשתנה תורה החמירה ביותר ואמ"ה אין היתר כ"א בשחטה ובמה זירות לריך בסבין וכדומה הרבה בודאי להקדים כו' ומה כרך בשחוקך ממפרסמת ומגיונו לאחר שחמות מותר אין זה קולא ובאות' ולאחר מ"ת אף עכ"ס כה"ג שרי דליכא מידי דלישראל שרי ולעב"ס איסור ודרי גוינו מי איכא מידי ים \* מס"כ לשיטת רבו ז"ל דמחלוקת יוסף עם אחיו בן פקועה שפיר אכלו אחיו דקודם מ"ת לא נאסר באם המית האב במחיר' וכדומ' ונמצא הוולד חי בחיבה (דכי מית הוולד ברישא במתה מעלמה) דהתירה להקדים נתנה ולא להקל ומאחר דלאחר מ"ת נאסר מגזירת הכתוב בהמה בהמה תאכלו ה"ה קודם מ"ת ע"י נחירה כה"ג ואף שיש לגמגם קצת ע"ז מ"מ סרואס יראה שם ליישב שיטת ר' ו של מהר"ם יפה ז"ל וכדאמרן :

**והנה** לר"י דאמר ג"ה לבני יעקב נאסר וקודם מ"ת היה מותר בהנאה אף לר' אברהם דלא יאכל אכילה משמע ומאוחו מסיק לשאר איסורין ולר' מאיר מנבילה גמי מיתורא דהיתר הנאה דל"ג לבישא לומר הא בעלמא איסור בהנאה דא"ל לא אלא ר"מ סביר לא יאכל פסטי' משמע אכילה והנאה ולריך היתר הנאה בנבילה גופא ז"ל חדא דלא לריך לנבילה דהמת יהיה לו הילך יאמר ועוד אמ"ה דנאסר לב"ג היה קודם מ"ת איסור בהנאה ולאחר מ"ת שרי מסיקא לדם כדמוסיק בפסחים והתירה להקדים נתנה וזה י"ל ע"מ פסטיה משמע דלא יאכל אכילה לחוד ומיתורא דהיתר הנאה בנבילה או מאוחו י"ל שחר איסורין ואם ה פריך והרי ג"ה ובגרא' לר"י פריך עתה' פסחים כ"ב א' ד"ה ור"ס אלמא אף לר"י ג"ה לבני יעקב נאסר וכשתנה תורה נאסר דאוחו קאי גמי אג"ה הנאסר קודם מ"ת ומיהו מכאן אין דאיה דנאסר דנשתנה פירוש הקרא דאוחו קאי לכל איסורין שבתורה :

**עין** תוס' פסחים כ"ב א' ד"ה ור"ח דלר"ס אין ב"ה ב"ט מסתברא דכי אסר רחמנא ג"ה בהנאה איסור ובחבנו במ"ה דה"ס מודלא כתב קרא בלשון אחר דל"ס ביה ליטנא דאכילה ש"מ לא יאכל דבר המביא ידיו אכיל' הנאה ולר"י ליק דאיהו סובר י"ס בגידין ב"ט וקודם מ"ת גמי היה מותר בהנאה ויהו למ"ס הר"מ ז"ל פ"ט מה' מלכים ה"א ועלמ"מ סס ובמ"ל פ"י מה' אלו

ה"ו בד"ה כתב הר"מ ז"ל דלרבנן גמי נאסר ג"ה לבני יעקב ועיין בפ' המסנה חולין ק"ב יע"ס לכאורה קשה דקודם מ"ת היה איסור בהנאה לדין דאין ב"ה ב"ט ולאחר מ"ת מותר מק"ו והתירה להחמיר נתנה ולא לקולא וי"ל חדא דהר"מ ז"ל יסבור כת' הכ' בתו' דחוקה דלא כר"ס ומאן לימא לן דבלשון אכילה נאסר ליעקב ועוד דא"ה ג' דקודם מ"ת היה מותר בהנאה מטעם מי איכא עיין מהר"ם א' ז"ל חולין לג' א' ד"ה א' וסוף היא :

**והנה** בחולין ק' ב' בתו' ד"ה וכו' כתבו דלמאי דס"ד מעיקר' דטעמא דר"י דאין ב"ה ב"ט הא דאמר במתני' והלא מבני יעקב נאסר ה"פ דר"י דטעמא דר"ק כר"ס מי שגידו איסור כו' יע"ס אלמא אף קודם מ"ת היה בהמה טמאה בכלל אף אחר מ"ת לא נשתנה פירוש הפסוק י"ל דשמי חתם דא"כ יאמרו בל"ג מקדושה חמורה לקלה ולפוס מה דס"ד השתא דאין ב"ה ב"ט א"כ קודם מ"ת איסור ג"ה טמאה לב"ג וישראל היתר גמור דטמאה ליכא דאין ב"ט ומיהו למה דס"ד לר"י י"ס ב"ה ב"ט וקסבר איסור חע"א קשה מה הסיב דר"י לבני יעקב נאסר מ"מ נימא בשתנה תורה וחזר המכוס לישראל נימא דנשתנה פירוש הפסוק מי שגידו איסור ובשרו מותר אלמא דלא אמרינן בן ואי"ה לקמן יציאר עוד \* וא"ל אליבא דר"ל קאמר דס' מותר מ"ה וע"כ נוהג בטמאה דהיה ברי' זה שיבש חדא דלר"י בעינן ב"ה כוית ועוד ש"מ מה איכא למימר ועמ"ס בפריי לר"י עמ"ס הר"מ ז"ל פ"ט מלכים כל השיעורין לישראל נאסרו ולא לב"ג וכאן אין להאריך :

**ודע** דבחולין ק"ב פריך לר"י למה לי קרא לייחי איסור אמ"ה וליית'ל אאיסור טמאה שאיסורו טהב ב"ג ומסיק אה"ג ולר"א איבעריך יע"ס והא לר"י גמי נאסר לר"י קרא דא"כ אין איסור אמ"ה נוהג בטמאה דהוה דרשין לא תאכל הנפש עם הבשר כל שצברו מותר ברבנן דדרשי הכי גם לר"א יקשה ע"ס תו' ד"ה כי משמע דר"א לית ליה מוסיף וכפי הגרסא ביצמות ר"ס ל"ל מוסיף הא שאר תנאים אית להו מוסיף ואמאי לא דלא נימא מי שצברו מותר וג"ה שאני דקודם מ"ת נאסר ובאמור \* ובסודר ה"תי לומר דאליבא דר"ל דס' מותר מ"ה מסיק דלר"י ל"ג קרא דא"ה נוהג בטמאה דודאי נוהג בטמאה לישראל דאי אין נוהג א"כ לרדי' קשה מא"מ דלישראל ח"ס מותר בטמאה ולב"ג איסור במשכו בשר גיד ועלם ובשר כתבו התו' בחולין לג' א' דר"ל אליבא דר"מ לית ר' האי כללא דמא"מ אכל אליבא דר"י ע"כ אית ל' מא"מ כסוגי' דסנהדרין והרי ג"ה כו' וע"כ אמ"ה נוהג בטמאה מה אמרת דלריך קרא לעחול וכליו' דיש צו איסור אמ"ה להר"מ ז"ל בה' מ"ה פ"ה כ"ב וס"ה א' דאין איסור חע"א כיון דלריך ביות צטר ומס"ה לריך היקשא וע"ז פריך שפיר למה לי קרא הא שמעינן לר"י טען איסורו ב"ג ומסיק לר"א לריך וכ"ז אינו שום לי לומר דסתמא דתלמודא כר"ל דלא כהלכתא דק"ל כר' יוחנן דח"ס מ"ה :

**והנה** בחולין י"ו א' פריך לר"ע דסובר בשר נחירה הוה שרי במדבר מהנאסר דפטור מלכסות ובפי הגרסא מרש"י ד"ה



ד"ה פטור דר"ע מלי סבר כמ"ד שחיטה שאינה ראוי' שמי' שחיטה  
 ואפ"ה נותר פטור כדמסני הוהיל ואיתסר איתסר אלמא אף בשעה  
 שנאמר דין רביסוי היה בשר נחירה שרי לר"ע ונתקבל הג"ס  
 משחטוי חוץ אפ"ה אכ"כ כשנאסר בשר נחירה נשתנה הדן והג"ס  
 ונותר פטור מלכסית' ואפשר דר"ע סבר שחיטה שא"ר ג"ס שחיטה  
 מאשר יאכל בו' ולכך ודאי קרא בפ"י קאמר דבעין רחוי לאכילה  
 והוהיל ואיתסר איתסר ומ"ס רש"י דר"ע אף למ"ד שחיטה שא"ר  
 שמה שחיטה דקשיא לי' דלמא מחני' דלקצן דלא כר"ע ל ה כתב  
 דבנותר כ"ע מודי' ולא מאן דפליג ולעולם כי משני הוהיל ואיתסר  
 איתסר מאשר יאכל ויט להעמיס זה ברש"י ד"ה והמעקר ונחיה  
 קאי דקשיא לי' הא מחני' דהתם לאו ככ"ע איתא דאיכא מ"ד אין  
 שחיטה לעוף מ"ה ונחירתו שחיטתו ונאי פריך דלמא כר"ע נמי  
 לא איתא נ"א דמחני' דהתם ככ"ע ואין חולק ובה קאי ו"א  
 דא"כ הוה לציין על הנותר ואפשר דקשיא לי' האיכא י"ד חולין כ'  
 ב' דאין עיקור סומנים בעוף ו"א כ"כ מחני' לאו ככ"ע איתא ולזה  
 כתב בחיה קאי וג"ו דחוק' ואמנם מהא דחולין ק' ב' דאמר ר'  
 יהודא והלא מבני יעקב נאסר ועדיין בהמה טמאה מותרת וכפי  
 הס"ד וכפי מ"ס התו' ס"ס דה"ק דל"ס מי פגידו אסור ובשרו מותר  
 בו' יט לחלק דהתם הקרא קודם מית נאמר ולאחר מית אף  
 דנאסר כך דהתורה להחמיר נחיה ולא להקל מ"מ נאסר בפירושו  
 כפי אותה הסעה משא"כ בכיסוי האיל ונאמרה המזה לשראל  
 ונתקבל ג"ס ודאי י"ל הכל לפי הזמן והוהיל ואיתסר בשר נחירה  
 ג"ס דומיא דשחטוי חוץ בעינן דלהוי עכ"פ ס"ס שחיטה עליה וכו"ס  
 למאן דדריש מאשר יאכל וכדכתיבנא :

הז

אמת שיל מה קשי' לי' לר"ע מהנותר דלמא ר"א ס"ל שחיטה  
 שא"ר שמי' שחיטה ויליג ג"ס משחטוי חוץ והתם אשר ישחט  
 כחייב (ויקרא י"ו) דקדשים שחיטה בעינן ונתקבל בפנים בעינן  
 וא"כ מש"ה נותר פטור דומיא דשחטוי חוץ בעינן אף במדבר  
 ולכאורה דפריך הלכתא אהלכתא דק"ל כר"ע מחזירו וק"ל  
 שחיטה שא"ר ל"ס שחיטה וק"ל הנותר פטור מלכסות ולר"ע במדבר  
 היה נחירה חייב מאשר יאכל קרינן ביה וג"ס מטבוח בו' באופן  
 שלכאורה מ"ס רש"י ואף למ"ד שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה  
 קשים להולמים' טוב ראיתי לקמן במשנה פ"ה א' חשיב נתגבלה  
 והנותר והמעקר והר"מ ו"ל בה' שחיטה פי"ד ה"י כתב טריפה  
 ונתגבלה והשמיט נותר דמה לי נתגבלה מדעת או שלא מדעת ועיין  
 תי"ט ס"ס וברפ"ה דכריתות ומיהו נתגבלה אינערך ליה דל"ת כיון  
 דהלכה כר"ע כמ"ס הר"מ ס"ס פ"ד הי"ו פסק כר"ע דנחיה במדבר  
 מותר וה"א טריפה ושאר פסולי' אין טעון פיסוי דאשר יאכל בעי'  
 אכל נבילה ונחירה כיון שאין פסול אחר ובמדבר אשר יאכל קרינן  
 ב' אימא השתא ליבעי כיסוי' לכך כתב נתגבלה אין טעון כיסוי  
 דאיתסר בו' ואימעט לה מאשר יאכל וכאמור' והלח"מ כתב  
 רבינו השמיט נותר ומעקר דכ"ס משחט וממא טריפה וא"י דהא  
 כתב נתגבלה ובעי"כ ס"ס ה"ג בא"כ כתב נותר הראשון או נתגבלה  
 ציר' א"י למה פרט ס"ס נותר והשמיט מעקר וכאן פרט רק נתגבלה  
 ובס"ע סי' י"ו ס"ט כתב נותר ונתגבלה ובס"י כ"ח השמיט נותר

ולא ידענא למה' ועי' ב"ר מ"פ פ"ד מה שז"ט הי"ו פסק כר"ע  
 דנחירה היה מותר במדבר ובשר תלויה ה' אסור דוקא קדשים  
 מקרא דאשר ישחט ועיין לח"מ ס"ס ובספר דאש י"ו.ף כתבנו בזה  
 ובאן אין להאריך :

כלל יז

אדבר בו בענין לאו שכללות' ובס' ג"ו כלל כ"ר  
 כתבנו בוקלת עתה ראיתי כי קלרתי במקום שט  
 להאריך :

הרים

ז"ל בה' סנהדרין פז"י ה' ג' אינה לאו שכללות' מו  
 לא תאכלי על הדם וכן נא ומבשל אין לוקה אלא אחת  
 ובחדש הוא אומר ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו' וחייב שלש מלקות  
 מפי השמוע למדו שזה לחלק' הרי נאמר לא ימלא בך מעביר בנז  
 ובתו קוסס קדמים הרי חלק אותם בלאוין אחרים' לא תחטאו ולא  
 תעוננו יע"ס' והנחצבאר ס"ס מרברי הכ"מ דרבינו סובר דאביי  
 ורבא פליגי בפסחים מ"א ב' דלרבא אין לוקה אלא חדא ולאביי  
 לוקה שלש פליגי אף במה שפרט הכתוב כל מין בפ"ע כיון שלא א'  
 נאמר על שתיאן אין לוקה על שתיאן כ"א א' ובאכל א' מהם לוקה  
 א' (להר"מ הגי' מהשך ופסק כרבא) והנך רואה שהרי"מ ז"ל  
 פרט ב' מינין המין הא' שכולל דברים רבים' ואין פורט שים מין  
 בפירות כלא תאכלו על הדם' והמין הב' שכולל ענינים רבים  
 ומזכיר כ"א בפ"ע והפסוק ציינהם דלא תאכלו' חדא לא לקי  
 במבואר ובנא ומבשל חדא לקי כל"ק' וממרוצת דברי הר"מ ז"ל  
 משמע דאם התרו' משים כ"א ללי אש אף חדא לא לקי כלא תאכלו  
 על הדם' ואני תמה מ"ס הכ"מ דכיון דמסיק בסנהדרין אין לוקין  
 על לאו שכללות' נדחו דברי אביי ופסק כרבא' וכ"ס למעט  
 במחלוקת ומה ענין הא' דסנהדרין דהלאו אין מפרש הפרטים דאף  
 חדא לא לקי וכ"פ הר"מ ז"ל בה' שחיטה פ"ה ה"א' ובס' סנהדרין  
 פ"ג הי"ד ולעולם אימא לך היכא דפרט הכתוב כמה מינים בלאו  
 א' לקי ב' (בהתראה מ' דב' התראות' נזיר שהיה שותה כ' לקי  
 כ"פ) ועוד בלא"ה - כיון שגידם בהיפוך ממילא הלכה כרבא' בר  
 מי' על קב"ס' עוד אני תמה לפירוש הר"מ ז"ל בסוגיא דפסחים  
 דפליגי לרבא בל"ב אף חדא לא לקי בנא ומבשל' אף פירנס  
 פלוגתא דרבי ות"ק בשאר משקין למד יליף מק"ו' ולמד מבשל  
 יחירא וע"פ למלקות דלא יסירא מכי'א ללי אש נפיק במיש התום'  
 ס"ס מ"א א' ד"ה איכא צינייהו בו' ונל"ב דחדא לא לקי מה ג"מ  
 מק"ו או מבשל' ומיהו הא דאמר ס"ס אכל כזית נא משחיתה חייב  
 אין קשיא לל"ב י"ל חייב שעבר בל"ת כמ"ס מהרש"א ז"ל ס"ס כעין  
 זה גם הא דאמר יכול אכל כזית חי יהא חייב' ת"ל נא ובשל י"ל  
 דבי' הר"מ יכול יהא עובר היינו בל"ת וכה"ג ז"ל הגי' בב"מ קט"ו  
 דהגי' דברייתא חבל זוג של ספרים חייב ב' עובר ב' וכדבעין  
 למימר לקמן בעזה"י :

ודע

דל"ק ול"ב בפסחי' לפירש"י וחוס' לכ"א יט קולא וחומר  
 לל"ק חומר דחרא לקי וקולא דברחיים לא לקי על הכלל  
 כרב יהודא בב"מ קט"ו ב' כיון דלקי על הפרט חו לא לקי על  
 הכלל ולל"ב דלא מייחד כלאו דחסימה' שכולל ביטולים רבים נא  
 ומבשל בו' מש"ה לא לקי על הכלל כלל משא"כ כי נפש הוא חובל  
 לא



עוה דלכתי מוכח דלתי תרתי ארסיים ורכב דלליכ א לא דלל נקי כלל קסה לכתוב רחיים ורכב ובי נפס למאי אתא לשאר דברים נ"צ דליק צמ"מ וכו' ת דהוה צ"כ מס"ת לומר דלריכי תר ווייחו דלהוי לאו שבכללות וחדא לא לקי וכדאמרן :

**עוד** אבאר לך בסוגיא דפסחים יט"ג פירושים א' פיר' טי ו"ג דאבוי ורצא פליגי צכ"א ללי אש וגא ומבוסל לוקה לז"ע ב' ודרי ליטני פליגי צחי וחמי טבריא - וסיטת התיס' דחי וחמי טבריא לא לקי והא דאמר חדא לקי אלא ומבוסל אס התרו משום צלי אש דסמך לאל תאכלו הוה לאו בנא ומבוסל משא"כ חי וחמי טבריא דק עשה וגסיטת הר"מ ז"ל לאבוי לוקה טלס ולרצא אלאו כ"א צלי אש אס התרו לנא ומבוסל אילן לוקה כלום אלא אפילו נא ומבוסל יחד אס האורו משום נא ומבוסל לוקה א' - ולבאורא יראה דלשיטתיה יס לו הוכחה לרצא דאין לוקן אלאו שבכללות אלא ומבוסל קאי דבשורש הט' בספר המצות סובר דריצו הלאוין אין לוקה כ"א א' אס לא סאמרו חז"ל צפירוס דלוקה ב' וצבר הוקסה לו להרמב"ן ז"ל בהסגותיו מהא דאבוי ורצא דאמר אבוי אכל נא לוקה משום נא וכו' צלי אש אלמא ב' אוהרות לוקה ב' יע"ש והנה י"ל דסאני הכי דאבוי סובר דכ"א צלי אש לאו הוא וקאי אחי וחמי טבריא ולוקה אחי וחמי טבריא ה"ה אלא לוקה משום כ"א צלי אש דע"כ אמרין בנכפלו אוהרות אין לוקה ב' אמרין לעונס יתירא אלא במניעה א' שבהה צכפל צלשון א' משא"כ כ"א צלי אש דמהיר על חי וחמי טבריא וללקות הוא בא ה"ה ממילא דלקי צנא משום צלי אש (והוה לאו בעטוף ועיין לקמן כאן וכלל חי"י איה) ורצא חולק למ' כ"א צלי אש דהוה לאו כללי שאין מפורש בו שום פרט דלא לקי כלל במבואר בסנהדרין ס"ג וכפשטא דברייתא דלעיל אכל חי אין חייב אלא אפילו אכל נא ומבוסל יחד ל"מ דלא לקי משום כ"א צלי אש ומשום נא תרתי (דכ"א צלי אש דסמך לנא הוה כאלו פרטא טו') דדאי לא לקי תרתי כיון דצאו אוהרות בפולת על ענן א' אין לוקה ב' (דהשתא כ"א צלי אש לא מזהיר אחי וחמי טבריא והבן) אלא אפילו אלא ומבוסל לא לקי שתיס אפרטים המפורשים :

**ועם** זה יתישב מ"ס הכ"מ צ' ל' סנהדרין פח"י ה"ג דכיון דקי"ל בסנהדרין אין לוקן אלאו שבכללות נדחו דברי אבוי וקי"ל נרצא והקשיתי לעיל דמסנהדרין אין ראיה דהתם לאו כללי הוא משא"כ כאן הפרטים מפורשים ועוד מה צורך לראיה דהלכה כרצא כפי הגירסא דילן צנור עתה ראיתי כי דברי הכ"מ הם מועתקים מדברי הר"מ ז"ל בשורש התשיעי רק מלת וקי"ל כרצא הוא הוספם מדברי הכ"מ - וכפי מ"ס צכמוך א"ש דלי"ת דאבוי דאמר לוקה טלס ע"כ סובר כ"א צלי אש הוה לאו גמור וממילא ה"ה לרצא לאו גמור וחדא מיהא לקי וכו' לק ופ"ו חי וחמי טבריא נמי חדא לקי אלא אס התרו צנא משום כ"א צלי אש לקי חדא מיהא ולזה אמר הר"מ ז"ל וצבר ידעת שהצבר צכמורא סנהדרין אין ליקן על לאו שבכללו ולכן מאמר אבוי הוה נדחה ירצה בזה כיון דמסיק בסנהדרין דלאו שאין פורט שום דבר וקאי על מינים רבים אפי' חדא לא לקי ממילא לא אחי וחמי טבריא חדא לא לקי וכפשטא דברייתא יבול

אכל

לא הוה כולל ב"כ דס"א א' הוא דלא יחבול כלי אוכל נפס אפסר דלוקה על הכלל ועל הפרט כרצ הוה סס - והא דאמר צכ"מ ואבוי כרצ הוה וכו' צלי אש נכדתניא לבאורא חולק הסוגיא דס"ס עם פסחים דל"ק ודאי נא אתיא אבוי כרצ הוה דהא חדא לקי ואכ"ה לא נקי על הכלל ועל הפרט ולל"צ נמי טעמא דאבוי דלא מייחד לאויה כלאו דחסימה ובי נפס אפסר דמי ללאו דחסימה וצכ"מ הוא סוגיא שניסית דטעמא דאבוי לאו משום לאו שבכללות אלא משום דכ"א צלי אש לא ללאו אתא כ"א נכדתניא וכמ"ס לקמן איה משא"כ לפי' הר"מ ז"ל ל"צ מיקל מנ"ק דאף נא ומבוסל אין לוקה כלל כו' ועכ"מ פ"ח מה' ק"ס ה"ד - וכפי הגרסה שסיים ס"ס בקיטא דה"ג נקרא כל צ' דחדא לא לקי ובקלמ דפוס' הכ"מ יס ט"ס דמ"ס והלכך כו' יע"ש ועיין בספר מרגניתא טבא בשורש הט' דף ל"ג ד' להגאון מוהר"ר אריה ל"ב מד טול תמה סס והא דאי ט"ס צכ"מ - ולקסיית הכ"מ י"ל או כמ"ס צלצ שמה בשורש הט' דף פ"ד א' (למהר"א אבגר"ז ז"ל) דמברייתא אכלו נא חייב מוכח כל ק' ואף אס גאמר תנת חייב אין כ"כ ראיה מ"מ מפלוגתא דבי וחי"ק מוכח כל"ק דחדא לקי וכמ"ס ומהו י"ל דר' ורבנן יעפי דהוי בליית לחוד דכ"א צלי אש עשה הוה ועמ"מ פ"ב מה' מ"א צהמה אותה תאכטו ברייתא בת"כ פ' שמיני ובקרבן אהרן והר"מ ז"ל לשיטתיה :

**והנה** הלח"מ צהל' מליה ולוה פ"ג ה"ג בקסה מ"ס צנא ומבוסל דפסק דלוקה א' וברחיים ורכב פסק דלקי ב' ודרידי י"ל דס"ס פסק כרצ יחדא דלוקה ב' וברייתא מסייע ליה דלוקה ע"ז צפ"ע וע"ז צפ"ע דמשמע מלקות וכו' דלוקה ב' דאליכ למה כתב רחיים ורכב ובי נפס לכתוב רחיים לחוד ומלי למיקא שאר כלים צמ"מ כמ"ס התיס' צמליעא ד"ה אמר קר רצא וכיון דכתב דהמגא רחיים ורכב ע"כ נלקות ב' על רחיים ורכב - וב"ת כיו דמליט למיקא שאר כלים צמ"מ א"כ נקי טלס מרחיים ורכב ב' משום רחיים ורכב וג' משום כי נפס הוא חבול דלמאי אתא כמ' פתום סס י"ל דמי לא כי נפס הוא חבול נא הוה אמרין דרחיים ורכב נלקות ב' אלא ה"ה הא דכתביה רחמנא לרחיים ורכב דליי צ"כ ואין לממדין מנייה שאר דברים דכל היכא דאיכא למדרג דרשיק ולא מחמק'ן ללאו יתירא ועוד דסברא חלוטה הוא דאין ליקן על לאו שבכללות טפי הוה יתא'ן לומר דלהוי צ"כ ומש"ה כתב כי נפס הוא חבול לשאר דברים וע"כ רחיים ורכב נלקות תרתי דאליכ לא לכתוב נפס ולא רכב טו' משא"כ נא ומבוסל דלריכי תר ווייחו דלא הוה ליקן חד מחצריה וכו' צלי אש לחי וחמי טבריא דלהוי איסורא או נכדתניא מצעוד יוס' טו' מש"ה פסק שפיר דנא ומבוסל לוקה א' - ומיהו מהא דב"מ ליכא לתרתי הקיטא שהקסה סכ"מ בהלכות ק"פ פ"ח דהיה למסמך כל"צ לקולא דע"כ הלכה בליק דאליכ קסה למאי תניא צברייתא סס סי"ב ע"ז צפ"ע וע"ז צפ"ע דמשמע ודאי ב' מלקות מנא דלמא לא לקי כלל ואי דקסיא לא לכתוב כי נפס ולא רכב כו' רק רחוי' לחוד י"ל דנא מלי נמכתב לרחיים לחוד דהוה לקי חדא מיהא מש"ה כלליהו דחמנא רחיים ורכב דלהוי לאו שבכללות ולא לקי חדא לפוס סברא דהשתא זה

יח